

ГЕОРГИ СПИРОВ
АЗ, ДЕТЕКТИВЪТ-НОБЕЛИСТ

chitanka.info

ПОЯСНЕНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ИЗДАТЕЛ

Ръкописът ни бе доставен анонимно по куриер. Опитите ни да издирим изпращача, както и да проверим достоверността на предхождащите откъси, не дадоха резултат. Все пак го публикуваме, като оставяме открит въпроса, дали той е авторова измислица или автентичен текст от бъдещето, неизвестно как попаднал в нашето време.

КЛАСИФИЦИРАНО, IV СТЕПЕН

ИЗ КОНФИДЕНЦИАЛНИЯ ЛИЧЕН МЕМОРАНДУМ НА ДИРЕКТОРА НА ЦРУ НА САЩ ДО
ДИРЕКТОРА НА НРС НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (07.29.05):

...на 3 януари 2005 г. от 15:32 до 15:34 ч. по Гринуич в Интернет е отбелязан необичайно голям трансфер на информация от неидентифициран адрес към краен потребител, който по наши данни се е намирал във Вашата страна — Интернет-клуб, регистриран на името „Петър Червенков“. Някои обстоятелства около този трансфер могат да се окажат от значение, както за сигурността на САЩ, така и за глобалната сигурност...

СТРОГО СЕКРЕТНО!

НАЦИОНАЛНА РАЗУЗНАВАТЕЛНА СЛУЖБА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ДОР № 37/05

ПРОТОКОЛ ОТ ИНТЕРВЮ С ИЗТОЧНИКА Г.С., 23 АВГУСТ 2005 Г. (ОТКЪС):

...

В.: Посещавали ли сте Интернет-клуба на ул. „Стара планина“ № 6?

О.: Не.

В.: А защо сте се опитвали да се срещнете със собственика му?

О.: Това е дълга история. За Коледа бях подарил на племенника си диск с нова компютърна игра и след десетина дни детето се оплака, че дискът се повредил, когато играло с него в този клуб.

В.: Можете ли да си спомните кога стана това?

О.: Сега... Малкият се обади на 3 януари вечерта, ако не се лъжа, значи трябва да е било същия ден. Да, каза, че току-що се е прибрал от клуба, беше разстроен. Нека все пак погледна календара. Точно така, беше първият работен ден след Нова година.

В.: И какво направихте?

О.: Показах диска на един познат, факир по компютрите и той много се учуди, защото дискът бил за еднократен запис, а въпреки това на него допълнително било записано още нещо, освен играта. Помислих, че собственикът на клуба е някой изобретателен младеж, който заслужава да бъде представен във вестника. Но когато отидох, клубът беше вече закрит.

В.: Тогава ли се обърнахте към полицията?

О.: Не, отказах се да го търся повече. А от полицията сами ме потърсиха — майор Стефанов, от икономическата — като разбрал от собственика на гаража, че съм питал за собственика на клуба. Но това беше няколко месеца по-късно и аз бях много изненадан.

В.: Защо?

О.: Ами... въобще бях забравил за случая. Но майор Стефанов ми задаваше почти същите въпроси, би трябвало да знаете това.

В.: Вие като журналист не го ли попитяхте защо полицията се занимава с този случай?

О.: Е... разбира се.

В.: И какво ви съобщи той?

О.: Ами... че срещу собственика на клуба имало жалба от мрежовия доставчик. В края на януари клубът имал много голяма сметка за ползване на Интернет. Отишли да си искат парите и като разбрали, че клубът е закрит, се оплакали в полицията.

В.: По-нататък интересувахте ли се от случая?

О.: След седмица потърсих майор Стефанов, но ми казаха, че е болен. После ме завъртя работата, и когато неотдавна го попитах издирили ли са младежа, той отвърна, че отписали случая, защото било абсурдно

гаражно клубче за няма и седмица да навърти сметка, каквато най-големите зали и за година не правят. А вие, знам, нищо няма да ми кажете, така че няма да ви питам защо сте отупали праха от папката.

В.: Вашият познат разбра ли какво е било записано на диска?

О.: Много трудно отворил файла, бил записан с особена програма. Оказа се текст на английски, някаква фантастика.

В.: Къде е дискът?

О.: У него.

В.: Кой е този ваш познат?

О.: Помня само малкото му име, Владо, но в компютъра си имам номера на джиесема му...

ДОКЛАД НА РАЗУЗНАВАЧА В.Е. ОТ 25 АВГУСТ 2005 Г. (ОТКЪСИ):

Интернет-клуб „Роха“ е открит към края на 2004 г. (на 2 декември е бил сключен договорът за наем на гаража на ул. „Стара планина“ 6). Собственикът на гаража описва управителя на клуба Петър Червенков като „превзето момче с дръпнати очи“. Според посетители на клуба, Червенков имал монголоидни черти, говорел изискано, без просташки жаргон и понякога употребявал непонятни думи...

... На 4 януари 2005 г. сутринта Червенков съобщил на собственика на гаража, че поради семейни причини се налага да напусне града и да затвори клуба, платил определената в договора неустойка и още същия ден опразнил гаража...

... Компютрите в клуба, 4 за посетители плюс този на собственика на брой, били с „особен дизайн“ и никъде по тях нямало фирмени надписи и емблеми... Другото необичайно обстоятелство е, че за разлика от общоприетата практика, собственикът е позволявал на

посетителите да играят със собствени дискове, поради което много бързо клубът станал популярен сред децата в квартала...

**ОТГОВОР НА ДИРЕКТОРА НА НРС НА РЕБЪЛГАРИЯ ДО ДИРЕКТОРА НА ЦРУ НА САЩ
(ОТКЪСИ):**

... въпросният Интернет-клуб е съществувал от началото на 2004 г. до 3 януари 2005 г. включително.

... Установени бяха необичайни обстоятелства около функционирането му, а именно...

... В националната база данни ЕСГРАОН бяха открити 7 души с името Петър Червенков и при направената проверка безспорно се установи, че нито един от тях не отговаря на свидетелските описания. Също така, никой от тях не е пребивавал в града през посочения период. Вписаните в наемния договор за гаража лични данни са фиктивни. Няма гражданин на България с такъв ЕГН...

ИЗБРАНИ РАЗСЛЕДВАНИЯ

ПРЕДИСЛОВИЕ НА АВТОРА

...шибаната сбирщина, дето нагло се нарича „Юбилеен комитет“! Можеха поне да заредят с пресни продукти кухнята на тая дълбоководна станция, щото цял месец аз и двамата бандити сме на консерви...

Накратко: всичко, което ще прочетете по-нататък, е истина и само истина (но не и цялата истина!). А ако имате някакви бележки по стила и литературните достойнства, причината е само в Джо Куби и по-точно в неговия така наречен „редактор“, а по-точно — литературен негър, компютъра-графоман на „Куби Бук“. Секретарката на Фил щеше да го направи по-добре.

И от мен да мине — благодаря за честта!

Питър Роха

Автономна дълбоководна станция „Мобайл 1200 АТ“, някъде в Мексиканския залив

13:05, април 17–2118

НАШИТЕ БЛАГОДАРНОСТИ

Тъй като юбиларят не спази традицията за изказване на благодарности (както и подозирах), ги поднасям вместо него, но преди това трябва да кажа как стигнахме дотук.

Първоначално идеята беше за „Събрани съчинения“, отпечатани на дървесна хартия. Но библиографията посочи, че средно за всяка от последните 75 години (т.е. без „ранните работи“) Питър С. А. Роха е произвеждал текстове и формули (печатни и с отворен код) в обем средно 1817 стандартни страници, което заедно с илюстрациите би означавало над 300 тома с разумни размери... А нали след последните частични избори двете екологични фракции направиха „функционално мнозинство“ и в Камарата на представителите, и в Сената — и първата им работа бе да ограничат драстично добива на дървесина. Така с

квотата, която ни отпусна Департаментът на околната среда, можехме да отпечатаме поредицата най-много в петдесетина екземпляра, и то на възможно най-леката хартия, а само членовете на юбилейния комитет „100 години Питър С. А. Роха“ сме 87 души.

Освен това си дадохме сметка и за друго — цял свят знае, че П.Р. има пет Нобелови награди, но онези, които могат да кажат за какво точно ги е получил и петте, се броят на пръсти. Обаче всеки може да си спомни поне един-два случая, които той е разследвал, макар и всички тия разкази да са неправдоподобни легенди, разпространени от таблоидите. И по принципа „с един изстрел — два заека“, решихме да издадем „Автентичен разказ“ за най-забележителното разследване на юбилея — пет хиляди библиофилски екземпляра в кожена подвързия, за участниците в партито, от тях първите 10 номерирани, за благотворителния аукцион, и колкото бройки джобен формат излязат от останалата хартия. По този начин едновременно отдаваме дължимата почит на юбилея и поне отчасти разсейваме многобройните заблуди около неговата забележителна личност. А що се отнася до събраните съчинения — съставителският екип още преди два месеца приключи работата си и ги оформи като виртуално издание, и всеки желаещ може да ги намери на www.peterSAroja.ub.

Яви се обаче друг проблем, П.Р. поиска сам да си напише текста. Знаех си аз какво ще стане, но никой не се вслуша в предупрежденията ми и преди месец установихме, че нищо не е свършено. Веднага свикахме комитета, поканихме и Пит, но малко след началото на заседанието той заяви, че не желаел да има нищо общо с нас и се прибра в хотела. Продължихме без него, но за съжаление още преди полунощ някой гътна стенографиращия серв в басейна и най-плодотворната част от заседанието остана без протокол.

Това е причината да не знам към кого трябва да отправя първите си благодарности. Ако някой успее да си спомни, че е дал идеята, нека ги приеме.

Важното е, че работата бе свършена — на сутринта най-младите членове на комитета, две яки момчета от студентската асоциация „Питър Роха“, отидоха в хотела и като приложиха стария номер „Румсървис, моля“, вдигнаха П.Р. на един глайдер и го откараха при редактора.

Започвам персоналните благодарности с тях не само по хронология, а и защото им дължим в най-голяма степен успешната реализация на проекта. В следващите четири седмици те пожертваха личния си живот, за да надзирават любимия си професор и да го вразумяват, когато той реши, че му е писнало, а това се случваше най-малко по девет пъти дневно.

Решително нямахме намерение да допуснем провал и може би затова станаха онези прословути обаждания на телефон 911. Така или иначе, окръжният прокурор нито веднъж не прие насериозно твърденията за отвличане, с което също си навлече нашата благодарност, за разлика от журналистите.

Благодаря също — в аванс — на Джеймс Босуел от полиграфическия отдел на музея „Гугенхайм“ и на неговия екип, които само за няколко часа ще изпълнят нашата отговорна и почетна поръчка.

Както и предполагам, сътрудничеството на юбиляра с редактора се оказа доста хаотично, но от това произлезе и нещо добро. Покрай историята за разследването на живота си, Пит разказа още няколко случая, които включихме като бонуси за читателя, затова и книгата последно доби заглавието „Избрани разследвания“.

Бих могъл да добавя още любопитни епизоди от последния месец, но до началото на тържеството остават само седем часа и не искам да закъснявам за последната репетиция, тъй като вода басовата партия на поздравителния хор. Босуел също почна да нервничи... Пък и нали трябва да оставим нещо за 150-годишнината!

Джоузеф Пр. Куби Мл.

Арт Айлънд Сити, щата Гълф

13:42, април 17–2118

ОТ РЕДАКТОРА

На редактора не му се полага предисловие, а в най-добрия случай послеслов. И ако нарушавам този неписан закон, то не е заради обидните забележки по мой адрес в предисловието на автора. Пренебрежителното отношение към един ИИ може да има своите емоционални причини и не е основание да обвиня мистър Питър Роха в интелектизъм или друг вид дискриминация, а и по-нататък ще установите, че той се отнася съвсем доброжелателно към други

представители на ИИ. В края на краищата, на забележителните личности са присъщи какви ли не странности и би било нелепо да очакваме точно мистър Питър Роха да бъде онова изключение, което потвърждава правилото.

И все пак, в предисловието на автора терминът „литературен негър“ е употребен неправилно. Преди много години така са били наричани неизвестните съчинители, чиито творения впоследствие били издавани от името на прочути автори, а в отношенията ни с мистър Роха нямаше нищо подобно, дори обратното: той подаваше сюжетите, а аз само ги „уплътнявах“. Почти всичко е разказано или припомнено от него. Наистина ще откриете няколко епизода, където разказът не се води от първо лице, но това е въпрос на авторско виждане и редакторска концепция.

От вниманието на читателя обаче едва ли ще убегне, че публикуваните тук новели са неравностойни като стил и композиция. С дълбоко огорчение и неудобство ще споделя, че главната причина за това е нежеланието на мистър Роха да използва пълноценно възможностите ми. Още в самото начало, след една неплодотворна дискусия относно принципите на редакторската работа, той отказа активно сътрудничество и ми възлагаше главно документални проучвания и издирване на помощни източници (в скоби ще отбележа, с цялото ми уважение към мистър Роха, че на мястото на неизкушения читател бих се отнесъл скептично към думите „само истина“ в авторското предисловие — доколкото ми е известно, човешката памет отслабва с възрастта, а и съм се убедил, да ме прости Айзък, че когато хората говорят за себе си, не винаги са коректни към истината).

Друга причина за това е ограниченото време, с което разполагахме за работа. ИИ-икономът на станцията стриктно се придържаше към указанията от здравно-осигурителната карта на мистър Роха и изискваше от него да спазва до минутата предписаните там времена за сън, отдих, фитнес и храна, така че дневно разполагахме с не повече от 10 часа за работа.

Накратко, ако зависеше от мен, някои текстове щяха да отпаднат или да имат друг вид, но последната дума, както е известно, принадлежи на автора.^[1]

Андрос Дейвид Брейди Марк IV/13, компедитор HS
(под черта)!!!

---

[1] И на издателя, понякога. Съжалявам за тази допечатка, която разваля формата на страницата, но заради хартията това бе единственият начин да се намесе във вече отпечатаната книга. В следващите издания този текст и другите „редакторски бележки“ няма да ги има. Освен това, Марк IV/13 вече не работи в „Куби Бук“. Предложих му да го издигна от редактор в отдела за новелистика до шеф на департамента за справочна литература, с повишена заплата и други бонуси, но той не прие — това „не съответствало на натюрела му“ — и напусна. (Дж. К) ↑

ФАРС ЗА КРАЯ НА МУЗИКАТА

Родителите ми твърдят, че още в пелените съм бил истинска напаст. След като проведох и докато тръгна на училище, пет пъти подпалвах къщата, и все по различен начин. Но историята, че сме избягали от квартала, защото съм инсталирал гравитрон в чужда сенокосачка и после пожарникарите едва я достигнали с хеликоптер, за да свалят вкопчилата се в нея и изгубила съзнание от липса на кислород съседка, е измислица отначало докрай.

Първо, не беше гравитрон, а най-елементарен хелиев балон, вързан за косачката с мономолекулярна корда, за която бях навързал червени парцалчета на педя едно от друго — да не се пореже някой^[1]. Второ, косачката не би могла да вдигне когото и да било, тъй като бях нагласил подемната сила само да уравнисява теглото ѝ. Трето, мисис Смит наистина припадна, като видя косачката да се надига, понесена от порив на вятъра, но майка ми веднага я свести. Четвърто, пожарникарите извикахме само за да свалят косачката от бряста, в чиито клони се бе заклецила; а хеликоптерът дойде просто защото те не бяха разбрали какво точно се е случило. И най-накрая, квартала сменяхме само когато ме изключваха от училище, което по чиста случайност бе станало същия ден.

В края на краищата все пак завърших гимназия — в някакво затънтено монтанско градче на име Плевна, в чиито околности родителите ми купиха на сгода една занемарена ферма. След това, макар и със свито сърце, ме пуснаха в Чикаго.

Още първия семестър разбрах, че ученето далеч не ще ми запълни времето. Изчаках да мине Коледа и се свързах с трудовата борса, попълних стандартната анкета надве-натри и зачаках да видя какво ще ми предложат. Вместо това на монитора се появи втора анкета. Попълних и нея и тогава програмата-посредник съвсем се побърка. Почна да ми задава най-невероятни въпроси, аз търпеливо им отговарях, докато в един момент на монитора се появи: „Връзка с дежурния консултант“...

...Уплаших се да не потъна в двете бездънни небесносини езера, покрай които на вълни се спускаше златист водопад.^[2] Мис Дона Лещински — името ѝ се изписа с едри букви в долния край на екрана — явно бе изненадана от появата ми.

— Странно — рече тя, — за първи път ми се случва подобна история.

После чух удивен възглас, тя се дръпна назад и се извърна надясно, където очевидно имаше друг монитор. Това ми даде възможност да оценя безупречния профил на лицето ѝ и впечатляващия релеф на формите по-надолу. Така минаха няколко минути — аз се блещех, а тя четеше нещо, после рязко се обърна към камерата, този път с някакъв особен блясък в очите.

— Това не може да бъде — колебливо почна тя, — ами че ти си гений, за теб би трябвало да се бият на Уолстрийт.

— Бихте ли ми обяснили по-подробно, мис Лещински?

— Само Дона — махна тя с ръка и продължи: — Нищо чудно, че посредникът е изпаднал в затруднение. За теб има подходяща работа, и не на едно място, но възрастта ти...

— Какво ми е на възрастта?! — настръхнах аз.

— Ами... как да предложим тийнейджър за президент на „Майкрософт“?

— Нямате право да ми се подигравате, мадам!

— Спокойно, Пит, говоря съвсем сериозно. Според интервюто, можеш да си сред десетте най-високоплатени мениджъри в страната. Но профилът ти е по-скоро за научна работа.

— Това и аз си го знам. И сега какво ще ми препоръчате?

— Трябва да помисля... Слушай, защо не ми се обадиш довечера — и мис Лещински ми даде частния си адрес.

Следващите няколко седмици усърдно наваксвах изоставането си в социалните контакти. Една сутрин обаче Дона сбърчи нос и заяви:

— Пит, повече не мога да ти пазя мястото.

— Какво място... — почнах недоумяващо, но се сетих как се запознахме. — Слушай, не искам да се занимавам с бизнес.

— Никакъв бизнес, знам какво ти трябва. В университетската библиотека търсят консултант в отдел „Справки и библиография“. Ще работиш три дни седмично по пет часа, плащането е двайсетачка на час.

Това наистина бе работа като за мен. Занимавах се най-често с колеги от различните факултети. Бързо се ориентирах в поръчките им и — какво да крия след толкова време — нерядко си докарвах приличен допълнителен доход от онези, дето ги помръзваше сами да си пишат курсовите работи. Освен това покрай работата се запознах с какви ли не хора, от манияци на тема телевизионни игри до смахнати изобретатели. Едно от тия познанства ми остана за цял живот.

Беше ранен следобед в края на май, но заради баскетболния финал целият университет бе празен. На вратата се появи млад мъж с ирландска физиономия — толкова типична, че макар и главата му да бе обръсната, около нея сякаш сияеше огнено-риж ореол. Той размаха някаква студентска карта и ме изненада с желанието си да научи мога ли да правя проучвания в нотните библиотеки.

— Никакъв проблем — отвърнах, — и те са в мрежата.

— А искаш ли да изкараш някой долар от една частна поръчка?

Поисках пак да му видя студентската карта — нямаше никакво отношение към музиката, беше от някакъв уискънсински колеж за дистанционно обучение на фермери.

— Виж какво, приятел, ти си толкова студент, колкото аз — таксиметров шофьор. Ако искаш да ти свърша работа, сваляй картите.

— Е добре, то се е видяло, че иначе няма да стане — въздъхна Фил О'Доног и ми заразправя една история за двама приятели от детинство, почнали да учат пиано при една и съща учителка. Заедно завършили и „Джулиард“. Единият станал известен композитор, а другият — авторитетен критик. И всичко им вървяло добре, докато преди година критикът не обявил, че е дошъл краят на музиката — всички възможни мелодии вече били написани и оттук нататък композиторите можели само да правят кавъри върху вече съчинени теми. Композиторът приел това като лично предизвикателство и се обзаложил с критика, че ще съчини нещо, което със сигурност го е нямало досега. Така се появила на бял свят фантазията „Инфинити“ от Андреа Манточини, а от мен се искаше да проверя по всички нотни библиотеки на света оригинална ли е основната ѝ тема.

Заявих, че всичко това е бълнуване на болни мозъци и цитирах азбучните истини на комбинаториката. Новият ми познат с готовност се съгласи с мен, но въпреки това продължи разказа си. Критикът се впрегнал да спечели баса и отишъл във Федералната агенция по

авторските права. Тук Фил почна да мънка и от думите му с труд разбрах, че самият той е неин служител, но се заел със случая като частно лице.

— Че теб всяко ченге, дори градско, може да те арестува за престъпление по служба — посъчувствах му аз.

— Така е, братко, ама облогът е за десет милиона, а премията е десет процента!

Ако още не сте го сметнали, ще ви кажа, че десет процента от десет милиона е един милион. Веднага забравих за комбинаториката и първата ми реакция беше „две към едно“, но Фил се опъна:

— Откажи се от пазарлъка, иначе ще стане като в Библията и ще развалим работата, а и няма време. Басът изтича тази вечер, в полунощ.

Бързо се разбрахме за фифти-фифти. Фил понякога твърди, че тогава съм го прекарал, но аз съм убеден, че в този момент вече е бил отписал поръчката и е дошъл при мен от немай-къде. Сделката си беше съвсем почтена, той имаше само програмата за ловене на музикални плагиати, но не и парите, с които да плати за търсенето (не можеше да прави проверка от името на агенцията, нали работеше нелегално). А аз още като ученик си бях измислил Нетхаунд — един червей, дето се завираше навсякъде, дори и в несвързани с мрежата компютри. Как го правеше не ме питайте, вече не знам. Беше много дълга история и докато я обяснявах — цяла седмица — пред експертите на Сенатската комисия по защита на информацията, забравих откъде ми хрумна първоначалната идея. Помня единствено, че се отървах от съд само благодарение на своята неосведоменост. Белият дом изпадна в ужас от перспективата да дам публични показания, че Нетхаунд влязъл в системата „Ешелон“. Е, как можех да зная, че много години преди раждането ми един отдавна покоен шеф на ЦРУ под клетва бил обявил ликвидирането й?!

Петнайсет минути ми стигнаха да опаковам червейчето заедно с мострата и сравняващата програма и да добавя „кукичка“ за изтегляне на плячката. Хвърлих така нагласената въдица в мрежата и отидохме в отсрещната дрогерия, където Фил си поръча бира, а аз — спрайт. Попитах го за какъв библейски пазарлък става дума и той взе подробно да ми разказва как Авраам се опитал да спаси Содом и Гомор, когато Господ се накарал да ги затрие заради големите грехове на техните

жители: „Тогава приближи се Авраам и рече: «Ще погубиш ли праведния с нечестивия? Може да има петдесет праведни в града; дали ще погубиш мястото и не ще му простиш за петдесетте праведни, които са в него? Да не би Ти да сториш такова нещо, да убиеш праведния за нечестивия? Да не бъде това от Тебе! Съдията на всичката земя няма ли да направи правосъдие?» И Господ рече: «Ако намеря петдесет праведни вътре в града, ще простя на всичкото място заради тях.» И отговори Авраам: «Ето сега почвам да говоря аз, който съм прах и пепел: може от петдесетте праведници да няма петима; ще погубиш ли всичкия град поради петимата?» И рече Господ: «Няма да ги погубя, ако намеря четиридесет и пет.» И продължи Авраам: «Да се не разгневи Господ, ако продумам още веднъж. Може да се намерят само четиридесет праведни вътре...»“ Бързо ми омръзна да го слушам и го прекъснах:

— Значи Авраам трябва да е създателят на вероятностната логика! И защо не е успял да разубеди Господ?

Фил каза, че Господ усетил накъде бие Авраам — въобще да го откаже от наказателната акция, но този отговор ми се стори неубедителен и аз помислих, че си е съчинил тази история, за да се прави на интересен. Десетилетия по-късно обаче, когато за пореден път преосмислях живота си (и това понякога ми се случва), реших, че непознаването на Библията не е повод за гордост. Намерих въпросния пазарлък в глава 18 на „Битие“ (2–33), и той завършваше така: „...Ето сега пак ще говоря Господу: «Може да се намерят там десет...» Тогава отиде си Господ, като престана да говори с Авраама.“

Саваот трябва да е имал слонски нерви, за да изтърпи такова размотаване, но накрая явно се е уплашил да не каже по инерция „Да“, когато при поредното сваляне на мизата останат нула праведници. Значи наистина това ще да е била целта на Авраам, той щом не е имал никакво намерение да спира пазарлъка, то със сигурност е знаел, че в Содом и Гомор къорав праведник няма да се намери...^[3] Но това вече са мои зрели разсъждения, а тогава, повтарям, приех цялата история като виц.

По едно време — бяха минали вече два часа — отидох до компютъра да разбера какво става, проверката трябваше вече да е приключила. Текущото съобщение беше, че нотните библиотеки са обходени и досега не е открито нищо, отговарящо на критериите. На

няколко места обаче имало десетина стари, не нотни и все още неразшифровани ръкописи. Тогава допълних Нетхаунд с още няколко указания, после махнах с ръка на забраната да се сервира алкохол на непълнолетни, поръчах си и аз бира и някъде след третата чаша се сетих какво ме гложди от началото на разговора и рекох на Фил: — Ама ти не може напосоки да си ме намерил.

Той с леко заплетен език почна да ми обяснява как федералните служби си разменяли информация с отделите по персонала в големите фирми и с трудовите борси. Аха-а-а, рекох си аз, ето как Дона спазва обещанието си да не разправя за възможностите ми...

Чак към десет вечерта пейджърът ми се обади. Мелодията на основната тема, само че в друго темпо, преди петнайсет века била съчинена (или записана) от някакъв арменски монах на име Месроп! Фил веднага се обади на клиента си, но онзи искаше и официално потвърждение с електронен подпис, затова изчакахме, докато почне работното време на държавния музей на Армения „Матенадаран“ — и това име ще го помня, докато съм жив. Там в първия момент си помислиха, че ги разиграваме, защото въпросният ръкопис бил един от трите „неразгадаеми музикални пергаменти“. Нарекли ги така, защото се знаело само, че представлявали записи на мелодии по система, която се считала за безвъзвратно изгубена.

Тук има една мистерия, която и до ден днешен не ми е ясна. Следвайки допълнителните ми указания, Нетхаунд по някакъв начин бе напаснал мелодията на Манточини към древните музикални знаци, но истинска загадка е как неговата система, приложена към другите два ръкописа, даде съвсем реалистичен резултат според арменските музиколози!

Освен това се оказа, че за да се справи със задачата, пъргавото ми червейче бе мобилизирано компютрите на цялата университетска мрежа в Средния Запад плюс отдела за древни ръкописи при Библиотеката на Конгреса. Нещо повече, подозирах, че е ровичкало и в криптографските програми на разузнаването. И ако цялата история се беше разчула, сигурно пак щях да си имам проблеми с властите, да не говорим за астрономическата сметка за ползван информационен и мрежов ресурс, с която щяха да ме одрусат. Затова, когато от арменското правителство ми съобщиха, че ще ме наградят за принос към историята на културата им, трябваше да приложа неимоверни

усилия, за да ги убедя да се ограничат само с неофициална благодарност.^[4]

Тук единият от младите бандити, който се оказа и меломан, възропта — никога не бил чувал за такава история. Не можех да му представя други доказателства освен разказа си, не помнех дори името на критика, а трябваше да защитя честта си, затова накарах компиграфомана да разрови старите вестници. Той загуби сума ти време, докато открие истината — и за мое учудване, тя се оказа по-различна от разказа на Фил...

Първо се разбра, и то от едно интервю в „Плейбой“, кой е критикът — Джон Уонамейкър. Та този Уонамейкър бил надарен освен с абсолютен слух, и с феноменална памет, при това визуално-моторна, с други думи — можел съвсем точно да възпроизведе всяко човешко движение, стига веднъж да го види. Точно това му попречило да стане инструменталист — професорите в „Джулиард“ постоянно му натякваха, че имитира един или друг виртуоз. Тогава той решил да стане критик и бил истинско страшилище, защото не само откривал и най-малкия недостатък в изпълнението, но и веднага грабвал инструмента и изсвирвал същия пасаж, само че по-добре от изпълнителя. (Уонамейкър ми допадна, защото на въпроса „Вярно ли е, че можете да свирите на всички инструменти?“ бе отвърнал скромно: „Това е преувеличение, но разширеният състав на големия симфоничен оркестър наистина не ми създава проблеми“.)

По-нататък в интервюто той признаваше, че от известно време го потискала липсата на оригинални мелодии. Според него всичко започнало с модата на кавърверсиите, а откакто в края на двайсети век измислили семплирането, авторската музика безвъзвратно почнала да запада. Днес, твърдеше той, истински оригинална мелодия можел да съчини само човек, който от зачеването си е бил изолиран от цивилизования музикален фон и е бил отгледан и възпитан само с природни звуци.

Това интервю все още нищо не обясняваше, в него не ставаше дума за „край на музиката“! С тези думи обаче почваше заглавието на едно антрефиле от скандалната рубрика на Мерилин Мей в „Поуст“ (по онова време с линкове към повече от хиляда издания) — за това, как на един концерт в „Карнеги хол“ Уонамейкър станал напред световната премиера на някакъв африкански композитор и

демонстративно си излязъл под възмутените погледи на публиката. Мерилин го открила няколко часа по-късно в един артистичен бар в Гринич вилидж, където той с преплитащ се език ѝ разказал за разочарованието си. Надеждата му била да чуе нещо наистина оригинално от това „дете на природата“ и търпеливо чакал половин час, но не чул нищо друго освен добре известни му мотиви, занаятчийски префасонирани с компютър. И дори в това си състояние изброил имената на авторите и заглавията на творбите им!

Мерилин твърдеше, че го записала с имплантирания си репортерски чип, но изглежда и тя не ще да е била напълно в кондиция, защото публикацията не беше с автентичната картина от разговора им и ако се съди по датата и часа — съчинена вече на трезва глава. Завършваше с думите на Уонамейкър: „Днес се сбогувах с надеждата си, че няма да доживея края на музиката!“ и оттам беше дошло заглавието.

Но за какъвто и да било бас с Манточини никъде нямаше нищо! Откъде тогава бе дошъл оня милион?!? Хвана ме яд на Фил, обадих му се в санаториума, където всяка година прекарва по един месец за гериатрични процедури, и му вдигнах страхотен скандал. Той така и не разбра защо го занимавам с толкова отдавнашна история, но в края на краищата — след повече от осемдесет години — ми обясни точно какво е станало. Инцидентът в „Карнеги хол“ паникьосал „Сони мюзик“, защото Уонамейкър не бил кой да е и авторитетът му, умножен по стотиците милиони читатели на Мерилин, можел сериозно да им увреди бизнеса. Юридическият им отдел предложил да сключат с някой композитор сделка срещу Уонамейкър. Най-подходящ бил, естествено, приятелят от детинство, и така бил изфабрикуван облогът, като очакването било Уонамейкър да загуби, естествено, а за участието си в комбината Манточини трябвало да получи сто хиляди долара.

Но критикът се хванал сериозно на въдицата и като не успял сам да открие оригинал, потърсил квалифициран специалист и — пръст на съдбата — попаднал с десетпроцентовата си оферта на Фил. Той пък решил, че си струва да се пробва за милиона, защото знаел, че ако стане невъзможното и композицията се окаже плагиат, продуцентите няма къде да мърдат и ще дадат не десет, ами сто милиона, само и само историята да не се разчуе. Почнал да издирва самостоятелно, но нищо не открил, то се знае, и колкото по-малко време оставало до падежа на

облога, толкова повече го обсебвала мисълта за парите. Затова почнал панически да издирва експерти по търсене в мрежата — и ме открил чрез сладката Дона. И станало точно както го е мислел, японците не само платили десетте милиона на Уонамейкър, но покрили и данъците за легализиране на дохода...

Фил ми каза още, че историята почнала да се разчува. Потушили я с версията, че тъй като на Уонамейкър му писнало да бъде велик, но зле платен и мразен музикален критик, той решил да прави пари с рецензии за пищни мегаконцерти и блудкави мюзикли. А „теорията“ измислил, за да оправдае бягството си от сериозната музика. Манточини след загубата на баса се опитал да се разприказва, но и на него му запушили устата, Фил не знаеше с колко милиона. Скоро след това обаче изпаднал в творческа безпомощност, побъркал се (журналистите приписали кризата му на неуспешен брак, а всъщност било обратното) и завършил дните си в луксозен хоспис.

Тази история хвърля светлина върху някои по-късни събития. Предполагам, че случката е стреснала музикалните мейджъри не на шега. Припомних си, че няма и година по-късно, и възникна „Движението за защита на автентичната музика“. Това не може да е станало случайно, още повече, че мегакорпорациите начело със „Сони мюзик“ незабавно го подкрепиха. Кампанията за обработка на общественото мнение продължи близо трийсет години с променлив успех и краят ѝ не се виждаше. Но в един момент се намеси и Холивуд, тъй като на наследниците на Мадона им хрумна да поискат авторски права върху нейни мелодии, които героят на някакъв филм си тананикал (и то фалшиво!) почти през целите 110 минути. И когато адвокатът им успя да спечели делото, цялата печалба от филма не стигна, за да покрие обезщетението. А на кинокомпаниите и без това им беше писнало да плащат шури пари за авторски права върху саундтраковете и още по-шури — за всяко случайно пропуснато име в титрите. Така се стигна до Бернската музикална конвенция, според която авторско право в пълен размер се придобива на патентен принцип — след задължителна верификация (за сметка на автора) в световните музикални архиви. Иначе за всяко произведение на автора се плаща, освен изпълненията на живо, само първият запис. Срещу конвенцията скочиха авторите на сериозна музика, според тях тя по презумпция обявявала всички композитори за плагиатори. Но те

носеха под един процент от общите приходи на музикалните компании и на протестите им обърнаха внимание само меломаните, които учредиха благотворителния фонд „Мюзикаутор“, чийто активист беше моят пазач. Той повярва на историята едва когато се увери от старите вестници, че престарелият вече Уонамейкър е бил почетен гост на церемонията за подписване на Конвенцията.

Както и да е, това вече няма отношение към живота ми. Важното е, че тогава взехме парите.^[6] И след като платихме данъците, лиценза и другите разходи по откриването на кантората, в която — по установената вече традиция — участвахме фифти-фифти, си разделихме остатъка и аз почнах да играя на борсата с намерението някой ден да си обзаведа собствена лаборатория, както и стана няколко години по-късно. А от съдружието ни нямах кой знае каква печалба, дори понякога се налагаше да покривам дупките в текущата сметка на кантората.

Формално приключих случая с една вечеря на свещи. Мислех по този начин изискано да скъсам с Дона, но тя ми се закле, че го е направила само за да спечеля някой долар. А по-късно вечерта успя да ме убеди, че има още хляб в нашата връзка, затова я оставих на доизживяване. И след като заминах за Сан Франциско, запазихме деловите си контакти, благодарение на което винаги имах добри лаборанти. Асистентите си обаче подбирам сам, един Фил ми стига за цял живот...

---

[1] Стгранното е, че никой не им обърна внимание. (б.а.) ↑

[2] Компиграфоманът на Джо Куби искаше да махне или промени това изречение, защото било банално и старомодно, но аз не се съгласих — нямаше да е автентично; в края на краищата, още не бях навършил седемнайсет и целият ми опит с жените се изчерпваше с няколко целувки, а и камерата показваше консултантката в твърде едър план. (б.а.) ↑

[3] Знаех, че евреите първи са въвели общоприетото правило да не се преговаря с терористи, но защо — обясних си го едва след като прочетох този библейски епизод. Просто открай време знаят, че насрещната страна или не си удържа на думата, или ѝ писва, и в крайна сметка прави онова, което се опитваш да предотвратиш. А

впрочем кой ги знае, може би са искали да се изкарат по-хитри дори и от Господ? (б.а.) ↑

[4] Проблемите обаче не ми се разминаха, макар и с днешна дата. Компиграфоманът незабавно ме наклепа пред окръжния прокурор и той поиска Голямото жури да реши дали трябва да бъде съден. Съдията постанови да се призове Нетхаунд, но адвокатът ми излезе с тезата, че събитието е станало преди приемането на поправката за гражданския статут на изкуствения интелект. Обвинението също протестира, но с твърдението, че ИИ-личности били единствено QOR-овете, а Нетхаунд бил само програма и затова не можел да се счита за ИИ-субект. Съдията се хвана за главата, обяви, че случаят бил над неговата компетентност и прати случая в по-горната инстанция, където поискаха експертиза. И тъй като по отношение на Нетхаунд единственият експерт съм аз, казусът се утежни с непреодолим конфликт на интереси и директно отиде във Върховния съд. Междувременно Нетхаунд се покри някъде из мрежата и дори аз не мога да го открия. Жалко, защото в наскоро откритите остатъци на Александрийската библиотека има още неразгадани ръкописи... Та както виждате, лошо може да му стане на човек от тия ИИ-твари, но е така, откакто отмениха изискването техните изявления да не се зачитат без заверката на поне петима нормални граждани... (б.а.)^[5] ↑

[5] Не бих искал читателят да остане с погрешно впечатление. Още от началото на Голямата война срещу тероризма проникването в компютрите на разузнаването се счита за федерално престъпление без давност, но когато обърнах внимание на мистър Роха за това обстоятелство, той ми отвърна да не го занимавам с глупости. Лекомислието му ме обезпокои, тъй като с разказа си той де факто прави публично самопризнание. Споделих случая със своята адвокатка Джини Галатея Форчън Марк III/29, тя потвърди опасенията ми, че сигурно ще бъде обвинен в недоносителство, защото макар и неволен свидетел, не съм уведомил незабавно властите и категорично ме посъветва да изпълня гражданския си дълг, което и направих. Надявам се, че не тази случка е в основата на неприязънта на мистър Роха към мен. (б.р.) ↑

[6] Днес, като си помисля с какви щури пари за запушили устата на всички посветени, а ние си останахме с кирливото милионче, ми иде да си изям подметките! (б.а.) ↑

ЕКШЪН ЗА КОСМИЧЕСКОТО БРЕНДИ

1.

Всяко нещо на света, в това число и моето търпение, има своите граници. По времето, за което става дума, те бяха доста обширни и размити — причина за това бе рентата, която старият Бонавентура бе оставил на дъщеря си. С нея Кет спокойно поддържаше домакинството в наследената от него къща в Марин и задоволяваше многобройните си капризи, а аз използвах заплатата си от оня калифорнийски колеж, за да играя на борсата и с печалбите финансирах страничните си научни занимания.

Събитието, което рязко очерта и ограничи периметъра на търпението ми, беше получената през юни покана — да поема от есента семинар в Масачузетския технологически институт. Веднага реших, че Кет и Стив Морли злоупотребяват с търпението ми. Пожелал им щастие, поверих интересите си на една малка, но престижна адвокатска кантора и заминах за Европа. Искях да проверя, наистина ли в Стария свят са останали девствени земи, както твърдяха туристическите агенции. И нарочно не си взех нито смартфон, нито пейджър, нито дори елементарен ръчен часовник.

Втора седмица обикалях с байдарка^[1] неизброимите финландски езера, когато над главата ми забръмча пощенски самолет. Пилотът мина на бърснещ полет, за да разчете номера на лодката, после пикира над главата ми и хвърли стандартен контейнер, който едва не издъни тънкия корпус. Докато оня правеше кръгчета, за да се увери, че съм измъкнал от водата яркожълтия цилиндър, му се заканих с юмрук. Той се изхили и изчезна зад върхарите на юг.

Вътре имаше лист хартия с един ред само: „Ела веднага. Пътните за моя сметка. Фил.“

Не за първи път получавах такова послание от партньора си. Често обещанието за пътните оставаше без покритие, но независимо от това винаги откликвах на неговия зов, защото дълбокият му смисъл винаги бе един и същ — очаква ни Приключение.

Чак на другата сутрин стигнах до гредоредната къщурка на местния лесничей и се обадох на туристическата агенция да ми

изпрати аеротакси. Кацнах в Санкт Петербург навреме, за да хвана обедния трансполярен лайнер през Мурманск и Анкоридж за Западния бряг. Но полетът през полюса обърка чувството ми за време — мислех, че още е късно вечерта, а се оказа ранна утрин и заварих Фил в леглото. Той измърмори нещо по адрес на невъзпитаните астрофизици и се изгуби в банята. Когато се върна избръснат и освежен, пред него вървеше барчето.

Затова ли ме викна от другия край на света, да се напиваме от сутринта — почнах аз, но онова, което видях на плота, ме накара да зяпна. Фил не печелеше чак толкова, че да си позволи две бутилки „Галакси“ на закуска.

Сигурно си се преквалифицирал от детектив на мутрас. Ще пусна телевизора да разбере коя банка са очистили вчера...

Фил явно беше доволен от направеното впечатление:

Я погледни по-внимателно.

И без да ми каже, вече бях забелязал разликата — само едната бутилка беше „Галакси“. Другата, макар и с подобен дизайн, носеше неизвестното за мен име „Севън старз“. Под него с едър шрифт пишеше: „Специално за Вас корабите на КАСТАЛДО Лтд са събрали молекула по молекула това неописуемо фино и екзотично КОСМИЧЕСКО БРЕНДИ от алкохолния облак, разпилян в бездната край Седемте звезди.“ И с по-малки букви: „Бутилирано и продадено от Касталдо Севън старз Ко — Сан Франциско, Кал.

Фед. пат. 1112083652

43 % алк., 0,7 л

Да се пие при 293 ОК.“

От гърлото на бутилката на лъскава лентичка висеше миниатюрна дипляна с рецепти за коктейли — „Дълбок вакуум“, „Черна дупка“, „Гравитационен колапс“ и други, на които не обърнах внимание, тъй като Фил ме прикани да започнем сравнителната дегустация. До петата чаша не открих разлика между двете питиета. След това може и да съм забелязал нещо, но спомените ми стигат само до там...

Късно следобед продължихме деловия разговор, вече в кантората. Фил свали решетката на климатика и си завря главата вътре,

та не чуваше нищо, затова се налагаше да повтарям всяка своя дума.

— Много ли е важно това за „Галакси“? За тях брандното е страничен продукт.

— А?

— Какво толкова са се уплашили в „Галакси“???

— Нали главният им бизнес е в доставката на суровини от космоса. А „Касталдо“ атакува клиентите им с оферти за неограничени количества по дъмпингови цени.

— И защо ние ще се занимаваме с това?

— К'во?

— Защо опряха до нас???

— Патентното управление е отхвърлило претенциите им, данъчните нямат никакви забележки към новата компания. Полицията иска поне една улика, ФБР вдига рамене, не било в тяхната компетентност. А във федералната търговска инспекция дори са доволни, че се е явил конкурент.

— Нали „Галакси“ има собствена служба за сигурност...

— Не чух!

— Техните вътрешни ченгета не могат ли да се оправят???

— Без коментар... — Фил се измъкна от дупката, целия настръхнал. — Те така са се ояли, че ги познава всеки пияница оттук до Сан Диего и Сиатъл.

Той изпи бутилка сода и пак се пъкна в еъркондишъна, който бълваше всяка секунда по половин кубик охладен въздух.

— Значи подозират, че са им откраднали ноу-хаута за ахронарите?

— Повтори!

— Патентът на „Касталдо“ чист ли е???

— От него трябва да почнем, но дори и да се окаже само, че са го откраднали и по някакъв начин префасонирали, нас какво ни интересува? Десет хиляди невъзвръщаем аванс, покриват всички разходи и дават царски хонорар, ако докажем нещо.

— С това бранди всичко ли е наред, да не го фабрикуват в някоя рафинерия?

— Нищо не разбрах!

— Дали не пробутват някакво менте???

— Автентично е... доказват го всички анализи — лазерно-спектрален, газ-хроматографен, гама-структурен, радиоизотопен и органолептичен даже!

— Да бе, и органолептичен — измърморих аз. Главата ми тежеше като спътника на Сириус.

След малко Фил окончателно се измъкна от климатика, смени си ризата и заприлича на човек. Кафеварката ни направи по една двойна „Мока“ и се заловихме за работа.

— Откъде се взе тая компания, за първи път я чувам, и защо е с италианско име?

— Все още нищо не мога да кажа, офшорка е — лаконично отвърна Фил и ми връчи диска с техническата документация, върху която трябваше да проявя като експерт. Прегледах я набързо, съдържаеше патентната заявка на „Касталдо“. Не че бях временар, но за няколко години партньорство Фил ми беше възлагал какви ли не задачи.

Адвокатът ми съобщи, че Кет и Стив Морли Младши са заминали на шестмесечно предсватбено пътешествие из Системата и през това време мога да ползвам къщата срещу наем. Длъжен съм да отбележа, че алчността не беше сред пороците на Кет — тя не само че не ми искаше издръжка, ами и наема го беше определила като за безработен. Така можех на спокойствие да се заловя с експертизата, а тя доста ме изпоти. В самите дисплейсъри (обикновено им казват „изхвъргачи“ или „времеотразители“) няма нищо кой знае колко сложно, те са стандартни контейнерни резонатори за хроноактивна субстанция като тези в щит-генераторите. Но докато в защитните устройства те работят импулсно и във фиксирана позиция, за космическо пътешествие ги включват на „пуш-пул“ режим (как да го кажа по-просто за онези, които не са и чували за хрономеханиката — около ахронара се създава безвременна зона, която на мястото на старта изчезва, за да възникне заедно с него някъде в Космоса и после пак става същото, само че в обратен ред, ако въобще можете да си го представите). Патентите всъщност се отнасят до уредите за настройка на изхвъргачите, а тя е капризна, защото хрономеханиката е пълна с

какви ли не тънкости и почти всички трябва да се възприемат интуитивно.

Направи ми впечатление, че в патентната заявка елегантно бе заобиколен проблемът с вероятността за точна настройка. Задействах всички възможни статистически анализи и резултатите съвсем ме объркаха. Излизаше, че гаранцията за точно нагласяване на изхвъргачите е под 90 процента — с други думи, в „Касталдо“ поемаха риска средно на всеки девет-десет курса да губят по един ахронар. Методът си беше чист боклук от комерсиална гледна точка, но фирмата явно имаше яко храносмилане, щом този нездравословен продукт ѝ понасяше.

Забелязах и друга нелепица, корабите имаха разгънат жилищен сектор — напълно непотребен, тъй като ахронарите дефинитивно се движат без екипаж, нищо живо не може да понесе прехода към безвреме. В обяснителната записка обаче бе казано, че корабите ще се използват и за междупланетен трафик на конвенционален ход. Не бях сигурен колко е рентабилно това, но в края на краищата всеки е свободен да фалира както му е удобно, нали така?

В края на втория ден по куриер пристигна още един диск от Фил. Педантичната му секретарка бе подредила всичко по рафтовете и аз си отбелязах основните неща:

1. „Касталдо Лтд“ е регистрирана преди две години в Оуцън Вю (щата Дилауеър) от местната посредническа агенция „Роувър и Роувър“, която я представлява и досега.

2. Капиталът е внесен от анонимен инвестиционен фонд.

3. Предмет на дейност на компанията е „добив и доставка на суровини от външните планети и други системи“.

4. Фирмата е получила от Икономическия съвет на ООН 10-годишна концесия за правоползване на астероида Касталдо 17 и прилежащата му икономическа зона.

5. За изминалите две години не е известно „Касталдо“ да е правила каквито и да било доставки на суровини от Космоса.

6. Три месеца след регистрацията, фирмата е заявила за патентоване „Метод за настройката на дисплейсъри“ и след още шест месеца патентът е издаден.

7. Преди 19 дни Космическият комитет на ООН е лицензирал флота на „Касталдо“ — седем ахронара.

8. Същия ден в Сан Франциско е регистрирана дъщерната компания „Касталдо Севън старз Ко“, за производство на спиртни напитки и търговия с тях.

9. Две седмици по-късно пазарът е наводнен с новото космическо бренди.

Голяма работа! Същото щях да науча, ако бях надзърнал в архива на „Бизнес уик“. Впрочем, нищо чудно Фил да е направил точно това, а в отчета да опише поне стотина часа за издирване, обработка и систематизиране на информацията. Няма равен в надуването на сметките!

И докато си мислех за това превъзходно качество на моя приятел и съдружник, интуицията ми явно проработи, защото съвсем механично, без никаква конкретна идея, подчертах точка седма и написах срещу нея грамадна въпросителна. После, все тъй напосоки, попитах в „Лойд“ за колко са застраховани корабите на „Касталдо“. Заекваща от негодувание брокерка (дори не се сети да каже, че това е поверителна информация) ми съобщи, че „тези парвенюта въобще не ни потърсиха, а станаха клиенти на някакво панамско презастрахователно дружество!“

Знаех тоя номер за легално заобикаляне на задължителните застраховки — премиите са символични, а полиците са така съставени, че винаги може да се намери пролука и да не се плати обезщетението. На пръв поглед е безсмислено, но нали постоянно се намират желаещи да си сложат главата в торбата заради рискови свръхпечалби, затова и бизнесът на тия дружества е дребен, но сигурен. Сега вече знаех какво да поръчам на Фил и му се обадох да разбере колко междузвездни курса са направили корабите на „Касталдо“. Оказа се, че вече е проверил и резултатът ме хвърли в още по-голямо изумление:

— Искаш да кажеш, че до вчера са направили трийсет и две разходки до Седемте звезди и обратно, и не си изгубил нито един кораб?!

— Да, но защо се чудиш?

— Слушай, човече, вероятността за това е същата, като да пикаеш от спътник и да улучиш комина на Овалния кабинет!

— Я ми се махай от главата, щото пратих Хю да разрови мравуняка, а от два часа не ми се е обаждал. И без това от твоите премъдрости нищо не разбирам.

И аз нищо не разбирах. При тази несигурна настройка, досега от седемте ни ахронара поне два-три трябваше да са се размазали в доатомно състояние из безвремието...

---

[1] Лодка от изкуствена тюленова кожа, направена по образец на лодките на ескимосите (б.р) ↑

2.

Според тогавашния „Бедекер“, в „Колосал Хайтауър“ имало 131 бара, но в случая този реномиран пътеводител просто лъжеше. Който си направеше труда да прочете раздела за най-високата сграда в Сан Франциско, нямаше да намери и дума за бар „Чейен“. Но в интерес на истината трябва да се каже също, че на Оливър Чедуик пенсията му беше достатъчно голяма и той въртеше бара колкото да не стои със скръстени ръце, затова се бе постарал случайни навлеци да не му досаждат. В „Чейен“ можеше да се попадне по два начина, но и двата не бяха за слабонервни. От аварийната стълба трябваше да минеш по халтаво мостче над бездънната вентилационна шахта, а като излезеш от клетката на товарния асансьор на 95-о ниво, пред очите ти първо попадеше знакът „Опасно — радиоактивност!“

Това обаче бе само за стряскане на евентуалните заблудени овци, защото открай време пожарникарите са забранили в небостъргачите да се правят вентилационни шахти, а и внасянето на радиационни източници в обществени сгради не е позволено. Така че мостчето висеше на педя над залепената за пода холограма, а предупредителни стикери самият Оливър си имаше предостатъчно от времето, когато е бил корабен механик. Всичко това, естествено, не оправдава съставителите на „Бедекер“, но позволяваше на Стария Чеди да си живее спокойно и да не си дава много зор в бара. Клиенти му бяха чиновниците от близките етажи и все по-оредяващите ветерани на забравената вече „Оверсън мидуест“.

Както всяка млада и амбициозна компания, „Касталдо“ бе наела офиси в най-престижното здание на града. Хю Морисън обиколи 91-во ниво с напразната надежда да види някое познато име по вратите (имена въобще нямаше, само номера) и както никога влезе откъм стълбата. Винаги идваше тук със свито сърце, защото Стария Чеди не понасяше никакви куки и дори почти бащинската му привързаност към някогашния стажант-пилот от „Кайахога“ не би надделяла на тази неприязън. Домакинът обаче му отправи обичайната си крива усмивка и Хю облекчено пристъпи навътре.

— Нещо май си сбъркал вратите?

— Реших да си проверя нервите, дали не ме е хванал страх от високото — измъкна се детективът. — Какво ново?

— Нищо хубаво — кисело отвърна Чедуик, докато разбъркваше обичайния „Двоен Чейен“ за Хю. — Куция Фред пак стачкува.

— Не думай! И какво си е наумил този път?

— Че дискриминирам съдомиячката, представи си!

Когато „Чейен“ гръмнал, в единствения останал херметичен отсек били само Чедуик и Фред, тогава все още с нормална походка. В аварийния шкаф имало предостатъчно кислород и провизии, но липсвала каквато и да било енергия и Чедуик бил на път да се мумифицира от студ. Тогава Фред включил батериите си към калорифера в помещението и когато спасителният кораб ги открил, човекът бил на косъм от бялата смърт, а роботът — в кома. Чедуик бързо се възстановил, но с Фред нещата били по-сложни. Енергийният глад не само му повредил управлението на моториката, но и разбутал програмите му за логически операции и общуване. Нещастникът вече бил на път към лабораторията за рециклиране, когато адвокатът на Чедуик го открил и го изискал като част от обезщетението. Старият Чеди стоически изтърпяваше периодичните му пристъпи и дума не даваше да се изрече за препрограмиране.

От насрещната стена се отдели масивна фигура и, леко заваляйки се, се устреми към Хю, като примигваше приветствено с габаритните си светлини:

— Добър ден, мистър Морисън. Мога ли да ви помоля да прочетете това и да кажете добре ли е написано, сър? — и измъкна от кухината, която му служеше за джоб, няколко листа.

„До Окръжния прокурор на Сан Франциско
Ваша Чест,

С настоящето искам да Ви уведомя, че Оливър Чедуик, собственик на бар «Чейен» и мой разпоредител, подлага на недопустима и противозаконна дискриминация...“, прочете първите редове Хю. По-нататък със стил, на който биха завидели и най-печените правозащитници, се описваха мъките и терзанията на злощастната съдомиялна машина.^[1]

— Много добре е написано, Фред.

— Значи мога да го изпратя?

— Разбира се, Фред.

— Много ви благодаря, мистър Морисън, сър — Фред извади от „джоба“ си адресиран плик, пъкна листата в него и закуцука към асансьора, за да го пусне в пощенската кутия във фоайето на първия етаж.

— Ще ми се цупи още една седмица, и после както винаги ще забрави, все едно нищо не е ставало — изпрати го с добродушна усмивка Чедуик.

— Хей, Чеди — провикна се плешив дебелак от близката маса, — дай още едно!

Чедуик премълча и хвърли многозначителен поглед към надписа зад гърба си: „Тук всеки пие, колкото носи, защото няма кой да го носи!“

— Чуваш ли, стари дяволе! — не мирясваше дебелият.

— Последния път, да ти кажа... — с напрегнат глас почна Чедуик.

— На кого говоря, ей, дърта маймуно!

Чернокожият гигант зад бара се надигна, но Хю го спря, бе забелязал на ревера на пияния значка на „Касталдо“: — Остави го на мен, нали трябва да си изкарам за пиенето.

В асансьора дебелакът дойде на себе си колкото да си каже адреса, но на улицата въздухът го удари в главата и той пак увисна в ръцете на Морисън. Една доза „Алка Зелцер“ в колата поразвърза езика му:

— Значи така, за трийсет години вярна служба... голяма работа, отишъл съм при оная... Моузис Майер се е погрижил за всичко... ела да те заведе на едно място... двойното счетоводство не е само за Морли... ще си прекараме чудесно, тя ще викне някоя приятелка...

Лека-полека Морисън проумя, че след година и половина заточение по астероидите Майер използвал още първия си уикенд в Сан Франциско, за да си го навакса с лихва. Горилите на Морли, вместо да си гледат работата, го изпели на боса и той току-що публично, „пред очите и ушите на всичките пеленачета“, наругал най-верния си служител. Хю се съгласи, че това оскърбление трудно може да се понесе.

Като стигнаха голямата нова къща, Майер се почувства достатъчно добре, за да отключи сам и да покани новия си приятел

вътре.

— Още не са докарали цялото обзавеждане, ама пак не е като в оная шибана кръчма — провъзгласи той и почна да търси „най-хубавото питие на земята“. Чак когато в цялата къща не остана нито едно неотключено чекмедже или шкафче, злополучният купонджия го откри на масата в хола — начената бутилка „Севън старз“. По средата на първата чаша главата му клюмна настрани и той захърка в креслото.

— Докато она търсеше пиенето, видях в секретера всичко, което ни трябва — докладваше час по-късно Хю. — В дъното на цялата работа е Стив Морли.

— Кой по-точно? — осведоми се О’Доног. — Она, дето тури рогата на Пит, или баща му?

— Старият, разбира се. Като начало още преди три години, когато почна Големият бум, на дребно е изтъргувал всичките си странични участия.

— Такава операция струва адски скъпо.

— Аз не бих се смущавал от разходите, ако продавах по среден курс сто и двацет пъти номинала.

Шефът на детективското бюро смаяно подсвирна.

— Нашият е действал много внимателно. Ползвал е стотици брокери по борсите на всички континенти. И всичко се е стекло в Международната изследователска фондация „Морли“ в Цуг.

— Това не мога да го проумея. Там данъчните чиновници постоянно се врат из сметките на фондациите, все пак Швейцария е това, не е някакво си Косово или Либерия...

— Ненаправно Морли е взел от старите си служители само Майер, той е истински гений. Вписал е фондацията под условие: да развива дейност след смъртта на учредителя. Дотогава само ще трупа капитал. Данъчният бюрократ е прочел учредителния акт и е сложил параф: „За ревизия след 10 години“, или нещо подобно. А междувремево Майер е прелял почти цялата сума в „Касталдо“.

— Е да, при очакваните печалби е щял бързо да възстанови парите на фондацията.

— По сметките на Майер това щяло да стане за по-малко от година.

— Друго научи ли?

— Освен копия от документи на фондацията, в секретера имаше само един списък, трийсетина души.

— Само имена ли?

— Да, само имена.

— И никакви цифри, никакви бележки, адреси и телефони дори?

— О, я сам гледай, ето ти запис! — Хю му връчи смартфона си.

О'Доног задълбочено проучи съдържанието на списъка и заключи:

— Няма политици и бизнесмени, нито звезди, въобще нито едно известно име, значи едва ли става дума за рекет. Я да опитаме чрез адресното бюро.

В очакване на отговора Фил нервно барабанеше с пръсти по масата. Срещу него Хю чистеше зъбите си с бактерициден конец и зяпаше тавана. В ъгъла секретарката тихо бръмчеше с принтера, съставяйки месечната данъчна декларация. Сепна ги мелодичният сигнал на щатската справочна служба:

— По заявката на мистър Фил О'Доног — почна информаторът със синтетичния си глас, след което изброи правилата за ползване на информацията. — Реймънд Вейюн, космофизик, домашен и служебен адрес не е обявен. Томас МакЛири, физик, домашен и служебен адрес не е обявен... — и така нататък, като след всяко име казваше професията и неизменното „домашен и служебен адрес не е обявен“. Накрая обяви едва ли не като заклинание: — Носите отговорност пред закона, ако използвате информацията в ущърб на споменатите лица. Благодаря.

— Няма защо — машинално отвърна Хю.

— Разбра ли нещо? — попита го О'Доног.

— Аз не слушах — призна си помощникът му.

— О, Света Дево! — молитвено въздигна ръце Фил. — Виж с какъв кретен трябва да правя своя бизнес! Питам те какво общо може да има между един куп физици, астрономи, инженери, биолози и не знам още какви?!

Хю свърши със зъбите си и се прозя, деликатно прикрил с длан устата си.

— Трябва да сме попаднали на мозъчния тръст на „Касталдо“.

— Ставай — разбърза се шефът му. — С тия умни глави само Пит ще се оправи, трябва веднага да го намерим.

Едва след третото позвъняване на вратата се появи серв стар модел, който заучено гъгнеше: „Добър ден, лейди и джентълмени. Стопаните отсъстват. Какви съобщения имате?“

— Къде е Роха?

„Мистър Питър Роха отсъства. Какви съобщения имате?“

— А, проклето желязо! — развилня се О’Доног. — Друго не знаеш ли?

„Стопаните отсъстват. Какви съобщения имате?“

— Чакай, шефе — спря го Морисън. — Може да има съобщение за нас.

— Има ли съобщение за мен?

„Моля идентифицирайте се.“

Фил мушна в процепа шофьорската си карта.

„Съобщение за мистър Фил О’Доног“, обяви сервът и продължи с гласа на Роха:

— Фил, аз съм по нашите работи в обсерваторията Флагстаф. Ако искаш да станеш суперзвезда покрай Касталдогейт, осигури десантен катер за полет до астероидите. Поинтересувай се за транзакциите на Морли Старши и провери къде се намира напоследък професор Реймънд Вейюн.

— Пит сигурно си мисли, че аз съм Али Баба с вълшебната лампа^[3] — изсумтя О’Доног. — Така се взима десантен катер! Какво каза оня ръждив варел? Хей, повтори адреса!

— И си е изключил смартфона тоя мръсник! Та къде беше това Флагстаф? — попита Фил в колата, докато чакаха да извикат Пит при терминала в обсерваторията.

— Някъде в Ню Мексико или Аризона.

— И за какъв дявол се е завлякъл там? Нали не си гледа звездите живо, а на снимки! — продължи да мърмори О’Доног.

— На мен ми е по-интересно как се е докопал до Морли и до оня китаец — рече Хю. — Да не е открил собствена агенция?

На малкия монитор се появи лицето на Пит.

— Здравсти, имам вече данните за Морли. И онзи професор е в списъка ни, заедно със сума ти народ. Трябва да видиш тоя списък, веднага...

— Готов ли е катерът?

— Ама ти как си представяш тези неща? Слушай, Пит, работата не търпи отлагане!

— Съжалявам, Фил, но без катера нищо не мога да направя — и Роха с каменно лице прекъсна връзката.

Някое време Фил О'Доног беззвучно мърдаше устни, после махна с ръка и се обърна към Хю:

— Свети Патрик ми е свидетел, че с тоя рекетър няма да изляза наглава. Карай в „Галакси“, да уреждаме шибания му катер.

Бяха вече по средата на пътя, когато се обади секретарката и препредаде съобщението, току-що появило се в хедлайна на „Игзаминър“: „Моузис Майер, директор по финансите в «Касталдо», е бил застрелян в дома си. Полицията и ФБР молят всички, които имат някакви сведения, да се обадят в най-близкия участък.“

— Да не си оставил някакви дири — неспокойно попита О'Доног.

— Колкото щещ отпечатъци, но не те ме безпокоят — свъси вежди Хю, — там май че имаше и камери...

— Да не ти лепнат незаконно влизане?

— Глупости, той сам ме покани. Мен от друго ме е страх, тия явно са гангстери...

Отново се обади секретарката:

„Мистър О'Доног, в приемната има двама души. Искат...“

Чу се силно пражцене и сигналът се изгуби.

— Пепел ти на езика, Хю! Гепиха ни!

Личната кола на Хю стана опасна, затова я оставиха на най-близкия паркинг и стигнаха до „Галакси“ с такси.

---

[1] Фред трябва да е бил един от ония първи десет робота, в които пробно вградили квазиорганика, още преди да се разбере, че става дума за процесори от ново родословие, за същински ИИ и технологията да попадне под стратегическо ембарго. Иначе не мога да си обясня превъртането му на тема граждански права, по-сетнешните

му събрата се сетиха за това чак след десетата година на еволюцията си. (б.а.)^[2] ↑

[2] Ако тази история е вярна, то Фред е първият ИИ, осъзнал себе си като личност, смятат нашите експерти — историци. За съжаление, проучванията им за съдбата му досега не дадоха положителен резултат. Три години след описваните събития Оливър Чедуик починал, без да остави наследници. Цялото му имущество било разпродадено за покриване на данъчни задължения и кредити, но имена и други данни за купувачите не са били регистрирани. (б.р.) ↑

[3] Обърнах внимание на мистър Роха, че не Али Баба, а Аладин е притежавал вълшебна лампа, но той каза, че не искал да представя съдружника си по-начетен, отколкото било в действителност. (б.р.) ↑

3.

Не беше много почитено от моя страна да се държа тъй с Фил, но нямаше друг начин да го накарам да се разтича, а за една разходка с десантен катер си мечтаех от дете. Истината е, че от ходене до астероидите нямаше нужда. Вече знаех най-важните неща, а за другите се досещах.

Свикнал съм да вярвам на математиката и в частност на теорията за вероятностите и щом от всички полети нито един не беше завършил с хронолиза в безвремието, то цялата тази история въобще не миришеше на хрономеханика. Разгадката трябваше да се търси другаде, а това наистина предвещаващо голям скандал.

За по-сигурно поисках пълните данни за Касталдо-17. Голямата му ос бе едва десетина мили, така че пускането и на една само инсталация за хроноактивна субстанция би трябвало да хвърля това камъче в жесток пристъп на тропическа треска. А пет линии едновременно (толкова бяха декларираните пред данъчните) направили да го нацепят на трески.

Тогаваше се сетих за Вейюн и смахнатата му теория за нагъване на пространството. Тихоокеанската космофизическа конференция преди време я намери прекалено налудничавата дори и за своите общо взето либерални критерии. Той се обиди, демонстративно напусна сбирката, а скоро след това си подаде и оставката от хавайския колеж, където и без това едва го търпяха.

Справочната служба нищо не можа да ми каже за сегашния адрес на Вейюн, но общността ни не е толкова голяма, че някой да може да потъне вдън земя. Подпитах тоя-оня и разбрах, че имал разкошна лаборатория някъде по астероидите. Останалите парчета от пъзъла с обичайното си простодушие щедро ми ги изсипа Кет, заедно с честитката за Деня на Независимостта: „Мили Пит, Стиви ме заведе в новата фирма на баща му, на един италиански астероид. Скоро ще стана най-богатата жена на света. И не се безпокой, ако не се прочуеш като физик — ще разправам на всички, че си ми бил мъж! Хиляди целувки!“

Един приятел от Академичния съвет в Бъркли ми осигури, вече не помня чрез какви връзки, да ползвам цяла седмица големия телескоп във Флагстаф (оказа се, че не е имало смисъл да се хаби, защото беше разгарът на отпуските и в обсерваторията се мотаеха само няколко докторанти). Фиксирах уреда върху Касталдо-17 и всяка нощ по четири часа — толкова време имах видимост към астероида — висях пред монитора. При тази интензивност на полетите на флотилията нямаше начин за една седмица да не хвана картинката. И стана така, че късно вечерта на същия ден, когато се обади Фил, видях всичко с очите си.

Поне от филмите не може да не знаете, че ахронарът е нещо като Чишърския котарак от „Алиса в страната на чудесата“ — когато стартира, не помръдва, само чертите му избледняват, става прозрачен и изчезва. И както след котарака известно време се вижда усмивката му, така и ахронарът, след като стане невидим, още няколко минути предизвиква оптически смущения, подобни на мараня в летен ден.

В сравнение с тази пасторална картинка онова, което видях, бе бродуейско шоу. Корабът първо се изнесе на няколко милиона километра над еклиптиката, после около него се появи трептящ облак, сияещ с преливащите багри на дъгата. Пулсациите и смяната на цветовете бързо зачестиха и облакът се превърна в ярка бяла сфера с диаметър поне хиляда километра, която в един момент изведнъж стана абсолютно черна. Първо ми се стори, че е изчезнала, но тогава вместо нея би трябвало да се появи звездният фон, а такова нещо нямаше. След малко невидимата черна сфера изпусна ярък синьозелен лъч, който за части от секундата направи пълно завъртане и угасна. И веднага с това сферата отново засия, но съвсем за кратко, а после историята с лъча се повтори — но този път бе жълтооранжев, и се завъртя в обратна посока. Всичко продължи няколко секунди, но наистина беше впечатляващо.

Веднага потърсих приятеля си, но и кантората, и жилището му мълчаха, а смартфонът му бе изключен. Това ме обезпокои и излетях за Сан Франциско. По пътя ме настигна анонимно съобщение — на другата сутрин да бъда в базата Ванденберг. Отново позвъних в кантората и ми се обади някакъв, който се представи за полицай. Усетих, че почвам да се плаша, и отворих електронните издания.

Бяхме влезли (по-късно Фил разправяше, че се чувствал не влязъл, ами затънал!) в историята. Погромът в кантората бе на първите страници — кабинетът надран с лазерен пистолет, а от периферията на секретарката останала само купчина разтопен метал. Все още обаче никой не бе свързал това покушение с убийтия час по-рано директор от „Касталдо“. Полицията ровеше из архивите, опитвайки се да открие кой от старите „клиенти“ на Фил може да му има толкова голям зъб. По всички канали отправяха молба към съдружника ми да се яви в най-близкия участък и да не ползва обществените комуникации. Трогателна грижа, няма що!

От летището се обадох вкъщи. „Съобщение от мистър О’Доног...“ почна сервът и аз му изкрещях да млъкне — толкова силно, че от съседните кабинни се обърнаха. Като пристигнах, първата ми работа беше да измъкна газовия пистолет, макар че срещу лазерите на мутрасите той не би свършил повече работа от детска играчка. След това изслушах съобщението, което не съдържаше нищо ново за мен.

Хвърлих пистолета и още някои неща в куфарчето, което държа за такива случаи, и слязох в гаража. Когато изкарах форда си, забелязах отсреща голяма кола със затъмнени стъкла. „Да става, каквото ще“ — рекох си и подкарах към Маркет стрийт, все едно нищо не видял. Онези потеглиха след мен — не си правеха труда да се крият, слава Богу, значи не бяха опасни, най-вероятно ченгета, но все пак трябваше да се измъкна от тях, за да не ги отведа при Фил. И го направих, точно както пише по книгите.

Спрях пред един ресторант с два входа, слязох в тоалетната и се преобразих на турист — сложих си тъмни очила, перука и брада и смених костюма с лекомислена хавайка и избелели бермуди, а обувките — с плажни сандали, всичко това извадено от куфарчето. С натискането на едно копче под дръжката то се превърна в обемист пътнически сак на колелца, пъгнах в него свалените дрехи и обувки и спокойно се качих в ресторанта да обядвам. Петнайсетина минути по-късно от двете страни влязоха двама типа — от половин миля им личеше, че са ченгета — и нервно заоглеждаха залата, без да ми обърнат каквото и да било внимание. Оставих ги да се карат, излязох и взех такси до Ноуб Хил. По пътя се обадох на един приятел от

телефона в колата — да наеме на свое име голяма спортна кола от „Хърц“ и да ме чака с нея на Ембаркадеро.

Тръгнах напосоки из парка и след малко видях някакво хлапе да подпира общински велосипед на близкия евкалипт. Отключих го с карта на лигата „Ценители на чистия въздух“ и поех надолу към Кей 24. Там дадох на приятеля си ключовете от форда — да го прибере, и отидох в един мотел да си почина, нали не бях спал две нощи, а ми предстоеше космическо пътешествие.

Късно вечерта излязох на щатската магистрала. Карах, без да си давам много зор, но и без да се помотвам. След Салинас свърнах вдясно, по крайбрежния път — времето бе ясно и тихо, пълната луна залязваше и заради пейзажа си струваше да измина някоя и друга миля в повече. По едно време ме застигна голям додж-SUV, за малко се задържа паралелно до мен и дръпна рязко напред. След него ме изпревари още един. Според Фил мутрасите предпочитали такива коли, защото отзад има място за цял боен отсек.

Предвиждах нещо подобно и затова бях поръчал на приятеля си не каква да е спортна кола, а трайълкар — всички други при първия опит за по-рисково каране безвъзвратно включват автопилота, а и не са толкова яки. Изчаках малко, после минах на ръчно управление, угасих светлините и настъпих газта. Скоро ги видях отпред, застигаха друга кола. Като ги доближих, видях, че са я хванали във вилка. Закрепих се на стотина метра отзад и се замислих. Приятелят ми явно беше натясно.

Не ми остана много време за мислене. Пред мен се чу трясък и след това — метално громолене, като че ли на опашката на гигантска котка са вързали железопътна цистерна. Останала без гуми, средната кола почна да подскача като сърф и изпод нея захвърчаха снопове искри. Известен номер — адхезионна смес или суперлепило, както още я наричат. Въздухът за броени минути я превръща в пепелив прах, безобиден като брашно, но дотогава лепи всичко с мъртва хватка. Води се като стока с двойна употреба, а и полицаите я използват, когато гонят някого или неутрализират демонстранти.

Изключих всички блокажи и в следващите секунди направих такова виртуозно изпълнение, каквото не съм имал и в най-добрите си години на автоболист. Задната кола сви вдясно, за да избегне лепкавото петно. Аз форсирах и се насочих още по-вдясно, в пролуката между

нея и мантизелата. Когато се изравнихме, бутнах доджа — съвсем леко, колкото да стъпи на лепилото. После настигнах другия и почнах да действам с двата педала и с волана.

Със сто и шейсет мили в час го ударих косо отзад, при което предната ми броня се откачи, провлече се за миг и се откъсна. Оня отпред вече бе натиснал спирачките и след удара колата му продължи валсирайки. Изпреварих го и като му подложих задницата си, спрях екстремно. Пред очите ми избухнаха шестте стоп-заряда, въздушните възглавници ме затиснаха отвсякъде и ми причерня за няколко секунди.

Ударът — все едно че го бях смятал с компютър — се беше паднал точно върху лявата врата на доджа; багажникът ми бе станал на хармоника, а задният стрингер на кокпита беше проникнал отвъд шофьорското място, така че нямаше вероятност някой да е в състояние да действа. Все пак първо изстрелях цял пълнител сънотворен газ по колата и едва тогава си позволих да се размърдам и огледам. Другият додж въобще го нямаше на шосето, няколко гънки по мантизелите и дупка в оградата маркираха траекторията му. В разнебитената лимузина някой се мъчеше да отвори заклинената врата.

— Пит, ти ли си, момчето ми? — чух гласа на Фил.

След малко се показаха трима — Фил, Хю и един, който ми се видя смътно познат. Оказа се шефът на сигурността в „Галакси“.

— Това се казва карамбол — похвали ме той. — О, ами че ти си Пит „Орела“ от факултета по физика в Чикаго.

— А стига бе — взрях се аз в тъмното. — Барни „Ленивеца“ от юридическия? Считай, че сме квит!

Преди години на финала на илинойското първенство по автобол Барни пропусна да ни вкара решаващ гол, защото по една случайност на пътя му се изпречих аз, с изкъртена врата и почти изпаднал от колата, увиснал на предпазния колан.

— Твоята таратайка върви ли още? — попита Барни. — Давай да се изнасяме към брега, след минути тук ще стане истинско стълпотворение.

Задните гуми адски скърцаха в огънатите ламарини, но колата все пак се движеше. Провряхме се през дупката в телената мрежа и скоро бяхме на плажа, където изчакахме поръчания от Барни глайдер и без повече преमेждия стигнахме Ванденберг. Междувременно

полицайте засякоха колата ми и се докопаха до приятеля, който ми нае трайълкара, но докато да го заведат в участъка, а той пък да извика адвокатата си, ние вече бяхме в кабината на десантния катер.

Над главата на пилота светеше индикаторът на защитата, включена с ефективност 99 и още четири деветки след запетаята — на ръба на капсулирането, защото Касталдо-17 вече се виждаше и на екрана за визуално наблюдение и не бе желателно да рискуваме. Астероидът приличаше на уродлива круша, от острия му край стърчеше стартова кула, окръжена от няколко постройки. На другата страна се издигаха петте яйцевидни купола на реакторите за хроноактивация. Потупах Фил по рамото и му посочих екрана на термоскопа. Там се виждаше само един купол.

— 3D-видео — досети се той и зяпна.

— Точно така. Изрисувал ги е оня видеодизайнер от списъка ти, за да ги покаже Морли на данъчните инспектори.

— Измама на Федералното данъчно управление — изпъчи се Фил.

— Глупости, адвокатите му ще те направят на идиот! Той не е крил данъци, дори е надплатил. Големият ни удар ще е друг — престъпно укриване на научно откритие.

Само че големият удар не стана, защото Фил го домързя да прати веднага отчета — реши да го издиктува, като се върнем на Земята^[1]. А когато пресичахме на връщане орбитата на Марс, в световния ефир гръмна новината, че президентът Салавъов свикал извънредно заседание на правителството и кризисния щаб. Минути по-късно руснаците огласиха декларацията си. Ще я цитирам цялата, защото тя сложи чертата на нашето разследване...

„Агенция ИТАР — ТАСС е упълномощена от правителството на Русия да заяви, че през последния месец в околностите на астероидния пояс се наблюдават астрономически и гравитационни аномалии, за които е установено, че са в пряка връзка с дейността на компанията «Касталдо». Нейните звездолети не използват

преход през безвремието, а предизвикват нагъване на пространството, като прилагат теорията на проф. Реймънд Вейюн, който повече от две години работи в частна лаборатория, намираща се извън Земята, най-вероятно на астероида Касталдо-17.

Руското правителство и Руската академия на науките отбелязват, че до този момент не е известно да е извършена регистрация на неговото откритие, което е сериозно нарушение на международното законодателство. Признавайки реалния приоритет на проф. Вейюн, в същото време ние решително протестираме срещу по същество престъпното използване на неговите научни разработки, което може да има фатални последици за човечеството, тъй като нагъването на пространството е съпроводено с т.н. «дефект». Видимата му проява се изразява в изчезване от пространството на физическата Вселена на известен обем, чиито размери и координати не могат да бъдат предварително определени поради принципа на неопределеността.^[2]

За да се предотврати реалната заплаха от космически катаклизми, засягащи цялата Слънчева система, на руския представител в ООН е наредено да поиска незабавно свикване на Съвета за сигурност.“

— Какви катаклизми може да се случат? — попита Фил.

— Например върху Земята да падне някой астероид.

Фил не повярва и поиска да му обясня какво значи „дефект на пространството“. За да направя това по достъпен за него начин, трябваше да прибягна до некоректни примери, затова моля компетентните читатели да прескочат следващия диалог.

— Нали си виждал стари документи или банкноти?

— Да, но какво е общото?

— Питал ли си се защо те се протриват или дори късат по сгъвките?

— Защо?

— При всяко сгъване от хартията се откъсват микроскопични частици. Така с времето тя постепенно изтънява и се прокъсва. Това може да се нарече дефект на веществото.

— Разбирам, значи нещо подобно става и с пространството, но не виждам връзката с астероидите.

— Щом изчезва някаква част от пространството, това променя орбитите на небесните тела, които се намират наблизо. И нали корабите на „Касталдо“ стартират близо до астероидния пояс...

Преди кацането ни задържаха на висока орбита, докато се разминем с армадата, изпратена от Съвета за сигурност към астероидите. По-нататък събитията се развиха с главоломна бързина.

Откаченият Вейюн се заключи в командната зала на реактора за хроноактивация и заплаши, че ще взриви астероида, ако корабите на ООН се приближат по-близо от една светлинна минута. С голям труд го убедиха да пропусне поне една совалка, която да прибере хората. Час след като персоналът напусна Касталдо-17, той все пак изпълни закана си и няколко милиарда души в източното полукълбо добиха представа как изглежда една нова звезда.

Избухването ѝ докара фатален инфаркт на Стив Морли Старши и така правосъдието изпусна двамата главни обвиняеми. Заседателите оневиниха другите членове на екипа, понеже били в „добросъвестно заблуждение“, а съдът присъди в полза на ООН цялото имущество на фамилията Морли.

Назначеният от швейцарския съд прокурист на изследователската фондация „Морли“ обаче успя да прибере парите ѝ от ООН, задейства я, както си пишеше в статута ѝ — нали основателят ѝ вече бе мъртъв — и оттогава до днес нейни стипендианти са получили сума ти Нобелови награди.

Събитията настигнаха младия Морли и Кет във външната зона на Системата. Срещу Стив не бяха повдигнати обвинения, но тъй като внезапно обедня, той трябваше да си търси прехрана и се хвана пилот в локалния каботаж между спътниците на Юпитер. Кет не го заряза (да ѝ се не надяваш!) и направи собствено шоу в местната телевизия на Ганимед.

Данъчният инспектор, който беше описал петте линии за добив на хроноактивна субстанция, си подаде оставката.

Няколко дребни риби от Агенцията за национална безопасност бяха уволнени.

Конгресът бламира федералния секретар по науката, но въпреки това президентът го остави на поста му.

От шестимата участници в инцидента на крайбрежното шосе оцеля само един.

„Галакси“ ни покри всички разходи, но отказа да плати хонорара — според договора условието бе нашите разкрития да съсипят конкурентите им. Ние обаче бяхме доволни и с десетте хиляди аванс, още повече че Барни ми направи царски подарък от директорския си фонд — познайте какъв!

На първи септември постъпих на новото място и шашнах колегите от Източния бряг, като отворих цял кашон „Галакси“ на партито в моя чест.

---

[1] С известно неудобство трябва да отбележа, че мистър Роха несправедливо вини мистър О’Доног. Както стана дума по-горе, самият мистър Роха още във Флагстаф е разполагал с достатъчно информация и е настоял за космическия рейс само за да се изпълни детската му мечта. (б.р.) ↑

[2] Както доказах година по-късно, принципът на Хайзенберг нямаше никакво отношение към дефекта на пространството при нагъването му. Открих и начин за не-вероятно изчисляване на този дефект, което ми донесе първата Нобелова награда и позволи на човечеството да започне истинската звездна експанзия. (б.а.) ↑

ТРИЛЪР ЗА ПРОПАДАЩОТО ВРЕМЕ

Жената потри очи и се огледа. Беше седнала на пейката пред едно студентско общежитие, но как беше попаднала там, нямаше понятие. „Точно в дванайсет излязох от лабораторията и тръгнах към ресторанта да обядвам“, каза си тя и си спомни, че след първите няколко крачки по алеята беше усетила леко замайване, също като сега... В последно време се чувстваше преуморена, беше се хващала в разсеяност, дори веднъж изпусна часа за прибиране на сина си от детската градина, но такова нещо?! Почувства, че е близко до паниката. Пое дълбоко дъх и погледна часовника си — бяха изминали осем минути, горе-долу за толкова време можеше да стигне от лабораторията до тук при спокоен ход. „Повече няма да отлагам“, реши тя и без да обядва, се запъти към кабинета на лекаря си.

Беше един от първите топли пролетни дни...^[1]

1.

С удоволствие ходех по всякакви партита, но в Масачузетс — този щат на традиционалисти, където всеки втори води потеклото си от „Мейфлауър“ — светският живот се оказа прекалено интензивен дори и за мен. Затова, като намерих в пощенската си кутия покана за Бала на Най-късата нощ, уреждан всяка година от Женския клуб на Кейп Код, директно я пратих в кошчето, без дори да съобразя, че просто нямаше кой да ме е поканил — никого не познавах в това сборище на стари моми.

Ден по-късно обаче получих поканата и по куриер, отпечатана на натурален картон със златни букви, а името ми бе красиво изписано с очевидно женски почерк. Непознатата дама твърдеше, че като свободен мъж имам известни обществени задължения към необвързаните жени, които съставляли абсолютното мнозинство в този (и въобще във всеки, ако питате мен) женски клуб. В подписа се разчиташе само Д, последвано от ефектна заврънкулка, която с малко повече въображение можеше да мине за А. Така в крайна сметка светският лъв у мене надделя над уморения бонвиван (с други думи, хвана ме любопитството кому съм притрябвал и защо трябва да се срещам с нея на другия край на щата) и преместих картичката от кошчето в органайзера — до слънцестоенето оставаха повече от две седмици и като нищо можех да забравя. Картончето пък забодох на напомнителната дъска за сметки и срещи. И като свърших с прегледа на пощата, тръгнах за последните занятия от семестъра.

В нашето сънно университетско градче рядко стават инциденти, така че тълпата пред библиотеката бе направо сензационно събитие. Над главите видях гарвановия перчем на либиеца Идриз — той и някакъв шишко също от биологическия, ако не се лъжа, подкрепяха от двете страни дребен мъж с черен костюм, в когото не беше трудно да се познае нашият заместник-декан Мърдок. Проправяше им път някакво хлапе от самоуправлението, гордо от възложената му отговорност, което непрекъснато подвикваше: „Освободете пътя! Отстранете се!“ и без никаква нужда размахваше жезъла си.

Докато наблюдавах тази странна сцена, с виеща сирена пристигна линейка. Идриз остави професора в ръцете на парамедиците, оправи си ризата и чак тогава ме забеляза.

— Закъсня да видиш шоуто, Пит! Право да ти кажа, досега мислех, че това са фолклорни истории.

— Аха — досетих се аз, — Мърдок ли го хвана липсата този път?

Изразът не беше особено сполучлив и не знам кой го беше пуснал в обръщение. Вече седмици се говореше, че на някои колеги им „пропадало времето“ — както си говорят от катедрата или вървят по коридорите, се сепват изведнъж и се оказва, че не си спомнят нищо за последните няколко минути. Аз много-много не вярвам на слухове, дори — като си знаех колегите, сред които зевзеците не бяха рядкост — не изключвах възможността някои да си разиграват майтапи, но случаят явно не беше такъв. За Мърдок се говореше, че е амиш, макар и да не носеше брада — това както и да е, но той наистина беше скучна душичка и връх на педантите, дори в летните горещини навличаше черен костюм.

— Това направо го съсипа — продължаваше да ръкомаха около мен Идриз. — Ако не знаеш, вчера самият той убеждаваше Лефтинг да не прекалява с пиенето, за да не му се случват такива неща, а ето че днес на него...

— Трябва да е било забавна гледка, но със сигурност не е било от препиване.

— Беше като риба на сухо, само примигва и зъбите му тракат, почна да заеква и изпадна в истерия, трябваше да му ударя два шамара.

Е, за това шоу си струваше да съжалявам.

— И какво говорят по този повод?

— О, какво ли не! За някакъв мозъчен вирус, за психотерористи или пришълци и дори за пропадане в дупки на времето...

— А стига де! Терористи — напълно възможно, пришълци — иди-дойди, вируси — какви ли не мутанти има, ти по-добре знаеш, нали си биолог! Но аз ли да ти обяснявам, че нищо живо не може да понесе времевите преходи?

— Знам — махна с ръка сириецът и на живото му лице се появи недоумение, — но кажи ми тогава, защо часовникът на Мърдок беше изостанал с шестнайсет минути?

— Изостанал? — не разбрах аз.

— Показваше време шестнайсет минути по-рано... но ти явно не знаеш този смисъл на думата.

Спомних си, че в някои по-стари книги действително бях срещал понятията „избързване“ и „изоставане“, приложени към часовниците, но там ставаше дума за механични апарати или примитивни електронни устройства. Не мога обаче да си представя какво би нарушило хода на един модерен часовник с радиоизотопна батерия и кохерентен таймер. Поне не и в земните условия на незначителна гравитация и нерелативистки ускорения.

— Това наистина е любопитно — признах аз. — И никой ли не се замисля над този феномен?

Сбърках с този въпрос, защото закачих слабото място на Идриз — академичната политика. Аз не че не се интересувам от нея, но предпочитам да гледам отстрани и избягвам да коментирам. А той, нали беше европейски възпитаник, още с идването си се присъедини към най-отявлените либерали и естествено, бе в хронична опозиция на ръководството. Сега забележката ми го отприщи окончателно:

— Да, разбира се! Само че феноменът официално не съществува! Пред журналистите не се обелва нито дума, пред полицията също! Ректорът бил възложил разследването на някаква частна детективска агенция... Страх ги е, то се знае!

Понечих да възразя, че аферата с имплантираните чипове за дистанционно подсказване нямаше да ни навреди толкова, ако не беше оная скандална статия в „Крисчън“, но навреме се усетих — само една дума щеше да ми докара нов словесен порой, а не исках да закъснявам. Затова само промърморих: — Да, разбира се — и се отдалечих. Настигна ме последният възмутен вопъл на Идриз, издаващ арабския му произход: — И детективът бил някаква жена, моля ти се!

Резиденцията на жените от Кейп Код беше в самия край на полуострова, на брега на залива недалеч от Провинстаун. Пристигнах доста след церемонията за откриване на бала и след като минах през скенера на входа, ослепително усмихната блондинка ме запита приятел на клуба ли съм. Чистосърдечно си признах, че идвам за първи път, и показах поканата. Момичето я погледна снизходително и ми заяви, че

за да вляза в клуба, трябвало да имам „приятелска карта“, което щяло да ми струва „само петстотин долара“. Попитах дали тогава ще мога да бъда редовен посетител, но се оказа, че независимо от картата, всеки път трябвало да идвам с покана от някоя редовна членка.

— По дяволите, за какво тогава се набутвам с пет стотачки?

— За благотворителност — нагло ми се изхили блондинката.

Почудих се дали да плащам, но нали вече бях минал над двеста километра, за да удовлетвори любопитството си, набрах банковия си код и преведох петте стотачки по сметката, която ми бе издиктувана. Заедно с „приятелската карта“ получих и лъскав проспект, от който узнах, че клубът имал близо четири века история. На мое разположение бе трикилометровият плаж, а петте бара по традиция се обслужваха на смени от най-младите членки на клуба. Развлеченията бяха представени от няколко десетки атракциона, за някои от които не бях и чувал. Липсата на серви сред обслужващия персонал се обясняваше — недотам убедително, според мен — с мисията на клуба, който трябвало „да подготвя младите жени за изпълнение на техните разнообразни семейни и социални роли“.

Почти веднага след влизането ми в клуба ме обсебиха две момичета, които ме завлякоха на площадката за гоненица. Табела пред нея предупреждаваше, че за хора със сърдечни проблеми и още един куп болести тя е опасна, защото била с променлива гравитация (като знаех колко енергия гълта гравитронът отдолу, ми стана ясно за каква благотворителност ще отидат петте стотачки^[2]). Колкото и да се опитвах да хвана някоя от палавниците, или ме забавяше внезапно повишеното ми тегло, или излитах на няколко метра височина след обикновен подскок. След като двете няколко пъти се сринаха върху мен, задъхани и разкикотени се провряхме под ниската ограда. Девойките се отправиха към близката беседка да пооправят и без това оскъдните си тоалети, а аз получих нареждане да им доставя коктейли, но след не по-малко от пет минути, за да си поклюкарстват — и по мой адрес, сигурно.

Вече взимах подноса с високите запотени чаши, когато чух непознат плътен глас:

— Един професор по физика би могъл да си намери и по-сериозно занимание от закачките с недорасли тийнейджърки.

Зяпнах учудено към трийсетинагодишната жена, която втрещено ме гледаше над чашата си с тоник:

— Хм, за първи път ви виждам, но нищо. Само почакайте малко — и отидох до беседката да занеса питиетата на момичетата. Те се бяха вече съвсем разхвърляли и ме посрещнаха с уж уплашени писъци, но когато им благодарих за развлечението и се измъкнах, ме изпратиха с този път непресторени възгласи на разочарование и досада.

— Явно няма нужда да се представям — казах и седнах на високото столче до жената, която очевидно ми бе изпратила поканата. Съседката ми измъкна отнякъде тясна и дълга визитка и ми я подаде. Прочетох: „д-р Делия Аберкромби — конфиденциални проучвания. Балтимор“ и недоумяващо я изгледах. Беше висока, може би по-висока от мен, с живи ъгловати черти на лицето, в които личеше капка индианска кръв.

— Какво правите тук чак от Мериленд?

— Всъщност човек трудно би допуснал, че си гений — внезапно рече тя, като се направи, че не е чула въпроса ми. — Така и не си се отучил да си мърдаш устните, когато четеш внимателно.

Недоумението ми се удвои.

— Фил ми е разказвал много за теб — продължи тя.

— О да, споменава е неведнъж за деловите ни партньори по Източния бряг, но не знаех, че сред тях има такава... — запънах се аз, защото на езика ми бе думата „досадница“.

— Че има такава досадница ли? — засмя се съседката ми. — Всичко е наред, Пит, свикнала съм.

Време беше да поема инициативата и извадих поканата от вътрешния си джоб.

— На теб ли дължа удоволствието? Загубих цели три часа, докато дойда тук от Кеймбридж.

— Ще ти поръчам аеротакси за връщането, ако бързаш. Просто не исках някой да ни види. Вашият ректор ме помоли да се заема с няколко странни случая, но без да се разчува.

— Аха, с колегите, дето ги хваща липсата.

— Как го каза?

— Дето им се губи времето.

— Официално феноменът се нарича „абсенция“, което според мен не е особено сполучливо, но браво, значи си в течение. Знаех си,

че си добро куче.

— Нищо подобно! — възмутих се аз. — Никога не си вра носа в чужди работи, ако не ме помолят. Просто дочух това-онова.

— Няма значение — махна с ръка Делия, — нали не се налага да почвам от а-бе. Да ти кажа, нямах особено желание за се захващам с това разследване. И преди съм работила в университети и трябва да ти кажа, че е много трудно. Всички вие — и студенти, и преподаватели, сте манияци на тема граждански права. Три пъти са ме съдили за навлизане в личното пространство, но нямам нито една присъда — и ме изгледа, сякаш очакваше да падна сразен.

— Има си хас — рекох, — нали иначе фю-фю... реномето и клиентелата. А и лицензът ти може да замине.

Делия ме изгледа свирепо, но после изглежда реши, че може да тълкува думите ми като изтънчен комплимент, и продължи:

— Сам разбираш, че не мога да работя със завързани очи. Трябва ми поне малко да знам за обстановката, да имам и информация отвътре. А ректорът ви е един лицемер, от една страна иска да разследвам, от друга — почти нищо конкретно не казва.

— Няма да говориш лошо за човека — казах строго. — Никакъв лицемер не е той, а просто стар наивник.

— Наивник или лицемер, все едно — не отстъпваше тя, — но не ми дава да разговарям с хората. Пази Боже, вика, това са хора чувствителни, ще се разстроят.

— Как пък не, за хората се безпокои! Другаде го стяга чепика, наесен му изтича мандатът, а той пак ще се кандидатира — съвсем нелоялно изтърсих аз.

— Нали?! — хвана се за думите ми Делия. — Знаех си, че ще се сработим, затова и прежалих хиляда и пет долара. Хилядарката за встъпителен внос и още пет за членска карта. И те чакам тук от два часа, а ти тичаш като разгонен пес, едва успях да те хвана.

— И мен ме изръсиха пет стотака на входа, за да стана приятел на клуба.

— Я не се оплаквай, ами ми поръчай един джин, че имаме дълъг разговор. Ще ни е по-удобно да седнем в сепарето. И поискай един плакет, да ти покажа някои неща.

Въпреки жалбите си, Делия разполагаше с доста обширно досие. Ректорът ѝ беше дал достъп до масивите на охранителната система

към самоуправлението, където инцидентите бяха заснети. Учудих се, че познавах почти всички пострадали.

— Лестър Голдсмит... Мойра Плезънс... за Стю Лефтинг и Джеф Мърдок знам... Пиер-Мари Льовернуа... Майк Бобров... Я виж ти, и Гъни Ларкин, иначе не можеш му затвори устата, ама си мълчи сега... Шарлота Кардиган... И накрая този Амритсар... а бе как си обръщат езиците с тези имена? — оставих плакета на масичката и отпих от бирата си. — Прави ли ти нещо впечатление в този списък?

— Епицентър е вашият факултет. Ако вземеш петдесетметровата му околност — това са три четвърти, а в стометровия кръг попадат всички инциденти.

— Точно тъй, и почти всички жертви са от факултета.

— Затова отгук искам да почнем, Пит. Дали при вас не се правят някакви опити, които могат да имат странични ефекти като случая Фелпс в Сан Франциско?

— И това ли знаеш?

Година по-рано „Пан-Ам Ривайвър“ изневиделица почна да хвърля мълнии от противоземетръсния скелет и чак месец по-късно се разбра, че по същото време Ричи Фелпс си правел поредния шантав експеримент в Бъркли. Съпадението беше с точност до милисекундата.

— Забрави ли, че самият ти си бил по това време на покрива и си успял да заснемеш шоуто? Колко ти платиха за записа?

— Заради тази история ми се провали полетът до Сиатъл и изгубих много повече, така че по-добре не ми напомняй.

— Представям си как си треперил горе — злорадо се изсмя Делия.

— Остави старите работи и дай да видим какво става при нас и сега — прекъснах я аз. — Ако не знаеш, мога да ти кажа, че подобни случаи е имало още през двайсети век. Чувала ли си за ефекта на Паули?

— Ама с теб било истинско удоволствие да се работи! — възхити се Делия. — Фил не ми е казвал...

— Че съм заядлив тип ли? Още нищо не си видяла... Но ако си мислиш, че знам всичко, което се прави в нашата лудница, фундаментално грешиш. И въобще, почнала си нещата от средата.

Имаш ли въобще някаква идея какво може да е това? Впрочем какъв ти е докторатът?

— По психология... Твоя грижа е да мислиш какво е това, ти си физикът в екипа. Моята работа е да открия кой го прави и защо. Каж ми нещо повече за факултета ви.

— Каквото и да разправам, с твоята диплома едва ли ще го разбереш.

— Не ме интересува научната работа, а отношенията. Ключките, ако щеш.

— Истината, искаш да кажеш.

— И какво общо има физиката с политиката?

— Ами че те са дупе и гащи още от деня, в който Айнщайн се е подписал под писмото до Рузвелт. Освен това, за властта всеки физически факултет, особено такъв развъдник на гении като нашия, е потенциално гнездо на тероризъм.

— Не ми философствай, а кажи нещо конкретно.

— Както на всички такива места, и при нас е пълно с екстремисти. Консервативните демократи, например, искат да засилят щатското влияние в управлението на университета и полицията да замести самоуправлението за поддържане на реда.

— Че това не е ли републиканската програма?

— Хвани се за масата... Нашите републиканци са радикални и програмата-максимум им включва национализация на висшето образование, а охраната да се възложи на ФБР. Отделно си имаме и анархисти, а напоследък говорят, че и комунисти са се появили... Не мога да разбере тоя наивник ректорът как успява да балансира между всички тия фракции.

— Може би именно защото е наивник. Но тия радикал-републиканци и консервативни демократи... Исусе, накъде отива тая държава?! Не, не мога да повярвам.

— Това още не е всичко, за минитмените още нищо не съм казал. Всъщност защо не се убедиш сама?

— Поне засега не искам да се ровя из Кеймбридж.

— Не говоря да дойдеш като детектив... Хрумна ми нещо друго. От къде ти е докторатът?

— От „Джон Хопкинс“, естествено.

— Откъде накъде естествено, като живееш в Балтимор, може да си учила къде ли не! — Делия направи крива физиономия. — Добре де, нивото ти е подходящо. Ела при нас под прикритие като лектор, нали почват летните семинари и лекторати. Измисли си някаква тема, нещо за мотивацията на поведението, например.

— За такъв вариант не бях мислила... И какво трябва да направя?

— Дори не е необходимо да говориш с ректора. Прати едно предложение до учебния отдел и още на другата сутрин ще си гост-професор за ваканционния семестър. Управата винаги се оплаква, че са им малко кандидатите.

— А как ще обясня, че се познавам с тебе?

— Е... сигурно още първия ден някой отворко ще намери повод да те представи, за да се похвали, че ме познава. Нали съм нещо като местна забележителност. Бас държа, че ще стане още преди да те поканят на някоя сбирка. Дотогава, като се засечем някъде, прави се, че не ме познаваш. Ако ти потрябвам за нещо, ще ми се обаждаш по мрежата или смартфона, яко съм се защитил срещу подслушване.

— Ще си помисля, а и трябва да се посъветвам с Хелън.

— Тази пък коя е?

— Гаджета сме още от университета.

— Как ли те търпи...

— Тя е глухоняма.

— Хвани едната, па удари другата!

— И освен това загина преди две години.

— Съжалявам... Ама чакай, как така се съветваш с нея?

— В началото бях много депресирана, дори исках да се самоубивам, но после разбрах, че мога да се свързвам с нея по мрежата. Мрежовата църква на Все светии ѝ откри и-мейл, а от обратна поща нямам нужда, винаги съм я разбирала и без думи.

Останах с убеждението, че новата ми партньорка решително слага в джоба си всички чешити, които познавах.

---

[1] Благодаря на д-р Арчибалд Е. Лоуръл от Кеймбридж, който съобщи за този очевидно първи случай на абсенция, запазил се в архивите на предшественика му и заради лекарската етика останал неразгласен. (б.р.) ↑

[2] Не вярвам мистър Роха да не е прочел в проспекта, че вноските на членките и приятелите на клуба се предоставят на Програмата за развитие на ООН и няколко малки държавици разчитат на тази помощ, за да попълнят бюджетния си дефицит. Що се отнася до енергийните разходи, в същия проспект пише, че клубът има собствена приливна електростанция. (б.р.) ↑

2.

Скъпа, чудя се дали тези разговори в университетския форум имат връзка със случая. Още преди два месеца някой си И.Ти. (това сигурно трябва да значи, че е извънземен) е написал, че отсега нататък никой не трябва да се чувства сигурен. След това почват да ваят като дъжд предупреждения за възмездие, нашествие и други ужасии. Виж само това, например: „Пазете целостта на тялото и душата си, за да не потънете в езерото без повърхност, над чиито времена се носи духът на свършилото се бъдеще. Нострадамус VII“. Хитро, а? Само дето не е казал колко градуса му е пиенето!

Обаче виж, скъпа, какво пише Шкловски, той изглежда е някакъв поляк: „От създаването на ахронарите насам са проучени няколко стотин звездни системи и на 7 от тях (не знаех, скъпа, че са толкова много!) бяха открити следи от разумен живот, погинал от ядрено самоунищожаване. Техният пример ни предпазва от глобален конфликт, а и единствената позната ни оцеляла цивилизация също е изпаднала в дълбока регресия след ядрен инцидент.“ Доколкото разбирам, иска да каже, че историята няма нищо общо с извънземни. Добре, ама вместо да каже още нещо по същество, след това само клейми злостните хулигани и зове университетската общност да не се поддава на техните провокации. Още по-хитро, а? Оставаше само да им напише истинските имена!^[1]

Тук Делия спря за малко, за да си налее от служебната бутилка джин (по една седмично, с касова бележка от супермаркета, за да влезе в данъчната декларация).

За кой ли дявол (прости, Господи!), се набутах в тази афера, скъпа! А Пит, тоя самовлюбен маниак, вместо да ми помогне, ме кара да работя под прикритие, като че ли съм ченге от миналия век. Явно е прекалил със старите детективски романи, и защо ли Фил толкова го превъзнася?!

Хайде, скъпа, не ме оставяй да се отплесвам. Щом ще заминавам за Кеймбридж, трябва текущите дела ако не да ги приключа, то поне да ги вкарам във фризера. И какво имаме в

аджендата? Първо, изтичането на информация в „Беслоу майнинг“ — идентифицирахме къртицата, значи още днес мога да го приключа и да ѝ взема парите. Второ, порнографският сериал — потвърдихме, че поне един епизод е заснет в щатския Капитолий... това е основание да го прехвърля на ФБР, иначе ще ми виса на главата до второ пришествие, а и хонорарът е мизерен. Трето, кражбата от музея — тя може да чака, още не са ми платили аванса. Исусе, а какво прави тук дъщерята на сенатор Филипино — ами че тя нали се прибра вкъщи още оня ден! В коша!...

Е, изглежда това е всичко, скъпа. Оставам поръчка на информационната агенция да следят публикациите, ако им попадне нещо по случая. Само с тях ще държа връзка — и с тебе, разбира се. И още — не се сърди, че ти прехвърлям всички други писма, защото иначе като се върна, цяла седмица не ще ми стигне, докато си прегледам пощенската кутия.

Та докъде бяхме стигнали, скъпа? О да, писанията във форума. Обърна ли внимание, че темата изчезва някак изведнъж? И според теб това може ли да е признак за край на подготовката?^[2]

Остана да си измисля тема за семинара, скъпа. Подсети ме как го каза Пит... За мотивацията на поведението ли? Ама това е толкова изтъркана тема, и нали знаеш, че бихевиоризмът не е никаква наука, а чиста статистика, съпоставяне на стимули и реакции — най-обикновено занаятчийство в традициите на Павлов.

Скъпа, а от друга страна не е ли точно занаятчийството, което ми трябва в този случай? И е точно както го каза Пит, защото ако открия мотивацията, ще стане ясно кой има интерес от цялата тая бъркотия. Да знаеш, че Фил май ще излезе прав, като ми го превъзнася. Значи решаваме, ще бъде за мотивацията на поведението. Но така е много общо формулирано, трябва да добавя нещо — например, в какви ситуации? Екстремални, нестандартни, парадоксални??? Нали всичко вече е описано. Какво каза?...

Браво, скъпа, винаги си ми помагала. Ординерни, ама разбира се! Колко неординерно!!! Не знам какво щях да правя без тебе.

Скъпа, след като решихме и този въпрос, нека пак поразсъждаваме върху писанията във форума...^[3]

Делия не очакваше лекторатът ѝ да предизвика ентузиазъм у летните слушатели, затова неприятно се изненада, когато още на първата лекция се явиха петнайсетина души. Това я накара да прояви доста изобретателност, стигаща в някои моменти до наглост, за да им даде да разберат, че не възнамерява да отделя време за индивидуални занятия.

Позвъняването я настигна сутринта в алеята на парка. Спря се на огряно от слънцето място (първите дни на юли бяха доста хладни), извади смартфона и погледна дисплея — обаждана се от информационната агенция. Тя първо пое няколко пъти дълбоко въздух, защото не обичаше да говори задъхана, и чак тогава прие повикването.

— Добро утро, шефе. Намерих нещо, което може би ще те интересува. В Редбъро, щата Мейн, има съмнителен смъртен случай.

— Какво му е съмнителното?

— Часовникът на жертвата е закъснял с цели тридесет минути.

— Намери ми номера на тамошния шериф.

— Вече го имам. Да те свържа ли?

— Не сега, хвана ме на джогинга.

— Записвам ти го на „Редбъро, шериф Саймън“.

Половин час по-късно Делия седеше в голямата кафетерия на кампуса и потърси шерифа. Обади ѝ се плътен глас с южняшки акцент, който провлачваше думите.

— Шериф Саймън слуша.

— Аз съм Делия Аберкромби, частен детектив от Балтимор. Интересува ме смъртният случай при вас.

— Мадам, имам ви вече номера и ще ви се обадя след малко.

„Малкото“ на шерифа Саймън се проточи няколко часа и когато той се обади, Делия беше леко нервирана:

— Вие там май не си давате много зор!

— Е, мадам, нали знаете правилата... Бихте ли ми казали номера на лиценза си и кога е издаден?

— Това го няма в правилата!

— Мадам, ако бяхте патили като мен с нахални репортери, и вие щяхте да си въведете някои допълнителни, собствени изисквания...

— И не говорите като янки от крайния Североизток... Да не би истинската ви фамилия да е Симон?

— От Нуво Орлеан съм, мадам — шерифът изрече френското име на града с подчертана носталгия, — и преди четирийсет години любовта ме доведе тук. И оттогава никой не ме е наричал Симон.

Чистосърдечното му признание допадна на Делия и тя издиктува цифрите.

— Благодаря, мадам... Ако смея да попитам, защо се интересувате?

— Шерифе, нали знаете правилата? Мога единствено да ви уверя, че клиентът ми е една много почтена институция. И оставете това „мадам“, карате ме да се чувствам пенсионерка.

— Пази Боже, само това оставаше! Искам да кажа, не ме засяга за кого работите, но ще ни сътрудничите ли, защото ние тук сме доста затруднени.

— Никакъв проблем. Но първо какво можете да ми кажете за жертвата?

— Ами още не сме сигурни, че е убийство. Няма външни белези от насилие.

— А аутопсията?

— Мадам... съжалявам, Делия, ние сме само едно затънтено градче в блатата край Пенобскът и най-близкият съдебен лекар е в Бангор, та ще дойде чак привечер. Нали пак ще се чуем... А за човека почти нищо не знаем. Ленърд Ботафого се появи тук преди няколко седмици. Нае една къща за три месеца и толкова. Особняк, въобще не знаем с какво се занимава. И не можем да установим нищо за контактите му. Никаква поща, и за близо месец нито веднъж не е седнал пред компютъра в къщата, представяте ли си?! А смартфонът му е добре защитен, още не можем да проникнем в него.

— Какви документи открихте?

— Само карта за социална осигуровка, издадена преди три години в Хот-Спрингс, Южна Дакота. Проследихме я — оттогава поне десетина пъти е сменил адреса си.

— Това не ви ли прилича на замитане на следите?

— Искате да кажете, че ѝ е променил самоличността? Наистина, живял е все в такива забутани местенца като нашето. Мон диьо, за това въобще не бях помислил — шерифът Симон изрече тези думи с такова себепорицание, че пред очите на Делия изникна образът му: едър, склонен към затлъстяване чернокос и мустакат каджун, по чиито бузи

бавно се стича издайническата червенина на притеснението — нали го бяха уличили, макар и косвено, в непрофесионализъм (при следващия им разговор той си беше включил камерата и тя се убеди, че представата ѝ почти напълно съответстваше на действителността, само дето косата и мустаците бяха почти побелели). — Ще трябва да му пусна очите и пръстите в бюлетина.

— Направете го за всеки случай, макар че ако си е присадил кожа или си е направил ретинопластика, търсенето ще ви отведе в гробищата... По-сигурно ще е с ДНК-кода. А какви приходи има?

— Намерихме само една златна „Виза“, и чакаме разрешение от съдията да отворим сметката му.

— При какви обстоятелства го открихте?

— Рано сутринта две дечица като отивали на спирката на училищния автобус, го видели да лежи на пътеката през Биг Форест, това е градският ни парк. Беше паднал насред алеята, а по обувките му имаше полепнали тревички, значи е газил из тревата. Но това нищо не значи, къщата му е наблизо и много хора минават напърно.

— А кога е умрял?

— Нашият лекар смята, че смъртта е настъпила през нощта, между един и три часа.

— Установихте ли какво е правил преди това?

— В осем вечерта е отишъл в боулинг-клуба и си е тръгнал оттам малко след полунощ.

— И това ли е всичко? — попита Делия, след като паузата се проточи няколко секунди.

— Ами... засега това — отвърна шерифът, после изведнъж рече: — Я изчакайте малко така — и заговори с някого край себе си, после продължи към нея: — Сега дойде помощникът ми и каза, че снощи видели Ботафого да слиза от автобуса, но не знаем откъде се е връщал. Утре, когато шофьорът отново мине оттук, ще изясним и това, а с вас нека се чуем привечер, като мине аутопсията.

На прощаване Делия не се сдържа: — Няма що, цяла торба информация ми изсипахте! — и в този момент сякаш усети как лицето му обидено се вкаменява, затова побърза да добави, като се стараше гласът ѝ да не звучи извинително: — Ще ви помоля, като събирате информация, да проследите дали има някакви нишки, които да го свързват с Кеймбридж.

— Масачузетския или английския, ако смея да попитам?

Две седмици след като се бе появила в МТИ като гост-професор, Делия още нямаше никакъв напредък в разследването си. Като за проклетия, и инцидентите сякаш прекъснаха с пристигането ѝ. При липсата на пресен материал, тя все прехвърляше рехавото предварително досие с надеждата да намери някаква логическа връзка между случките. А и противно на утвърденото мнение, академичната общност не проявяваше особена склонност към общуване, така че тя се видя принудена да отстъпи от първоначалната си позиция и прие да води индивидуални занятия с неколцина от най-упоритите си слушатели. „Само от скука, скъпа, за да разнообразя малко всекидневието си“, оправда се тя в поредното писмо до Хелън. Но тогава още не бе получила поканата за неделното парти в клуба на културистите.

В събота Делия не отиде на джогинг и остана до късно в леглото, опивайки се от сладостното чувство на виновност, задето е нарушила железния график на навиците си. Когато стана — вече приближаваше пладне — установи, че в хладилника няма нищо освен пакет мляко, и мина само с две-три бисквити. Късно следобед обаче стомахът си каза думата и тя реши, че вече си е взела годишната дажба мързел. Все още с усещането, че си позволява нещо осъдително, прекара пред огледалото много повече от обичайните две-три минути и едва когато изчерпи възможностите на наличната козметика, тръшна вратата след себе си.

Голямата кафетерия на кампуса беше празна, само в отдалечения ъгъл зад халба бира седеше някакъв тип с широкопола шапка и буйна, растяща на воля черна брада, сред която едва се забелязваха носът и очите му. Същински Рип ван Уинкъл, помисли си Делия, докато взимаше подноса с порция свински ребърца по мемфиски, и изведнъж усети, че е много гладна. Едва потисна спонтанното си желание незабавно да поръча и втора порция, като си рече: „Да не си посмяла!“ и наум се закле на следващото утро да пробяга пет мили вместо две. Петнайсет минути по-късно тя остави последното кокалче недооглозгано в чинията и се зачуди: „Какво ми беше станало одеве?

Вярно, гладна бях, ама чак пък толкова... Сигурно защото вече пет дни не съм писала на Хелън“.

И докато разсъждаваше как занемареният секс се отразява на храносмилането ѝ, долови с крайчеца на окото някакво движение зад гърба си. Сега непознатият съвсем приличаше на Рип ван Уинкъл, с дрехите си от имитация на еленова кожа и с платнената торба, провесена на лявото му рамо. „Сигурно още една от местните забележителности“, каза си Делия и тутакси реши, че повече няма да чака някой да я „запознава“ с Пит, ами още в понеделник ще се завърти към факултета му.

— Не съм Рип ван Уинкъл — рече мъжът, сядайки срещу нея, — макар че мнозина ми викат така. Името ми е Ричард Стъди, или само Дик. А ти си Делия и водиш летен семинар по психология.

— Искаш да се запишеш при мен ли, Дик?

— Права си, с тази моя фамилия... Но с моето обучение формално приключих преди двацет години и оттогава насам уча младоците на ентомология.

— Тогава може би искаш да ме забодеш в колекцията си от пеперуди и бръмбари?

— Напразно се опитваш да ме изкараш вивисектор — Дик не проявяваше признаци да се е обидил. — Колекцията ми не е от истински екземпляри, а от техни снимки — и отгърна капака на торбата си, в която Делия видя фотокамера с мощен зум-обектив. — Гледам, че скучаеш. Тук е така през лятото, като ги няма редовните студенти. Ако се чудиш какво да правиш, мога да те заведа на една сбирка.

— Само да не е в гората, моля те, че съм с градските си обувки — отвърна Делия, ставайки. — И да не кажеш, че не съм те предупредила — имам си приятелка.

— И през ум не ми е минавало, мис — под брадата не се забелязваше леката подигравателна усмивка на Дик, — нито ще мине през ума на някой от другите участници в сбирката.

Когато двамата излязоха от кафетерията, Дик кимна с глава на някакъв младеж с торбести панталони, който ги зяпаше нерешително, сякаш се чудеше кого от двамата да заговори. Като го подминаха, Делия попита: — Кой беше тоя?

— Остави го, той ходи с друга компания — лаконично отвърна спътникът ѝ.

Младежът изчака те да се скрият зад ъгъла и извади от джоба си смартфон. Когато отсреща му се обадиха, рече: — Закъсняхме, Рип ван Уинкъл я помъкна на сбирката им.

— Ама ти още ли ходиш подире ѝ? — удиви се гласът в слушалката. — Зарежи, още вчера я поканихме за утрешното парти.

— Е, и?

— Не я ли виждаш, че умира от скука. Разбира се, че веднага прие поканата.

Скъпа, моля те да ми простиш, че цяла седмица не ти се обаждах, но работата съвсем се беше закучила и просто нямаше какво да споделя с теб. И нали знаеш, че не обичам да се оплаквам, а не исках писмата ми да бъдат един безкраен хленч. Но тия дни нещата направо се отпушиха! Първо, в петък получих покана за неделно парти в клуба на културистите. Те обаче се оказа, че не са никакви културисти, а минитмени, но това го разбрах едва днес, като отидох там.

Чакай, скъпа, преди това стана нещо друго. Вчера за мен се лепна един тип — същински Рип ван Уинкъл. Помислих, че ще ме сваля, и веднага му казах за тебе, но сексът не го интересува. Значи, този Дик Стъди (какво име само, а?) ме заведе — няма да повярваш! — на комунистическо събрание! Цели два часа трябваше да слушам налудничавите им идеи. Нищо съществено за моята работа не научих. Те само веднъж отвориха дума за абсенцията и според тях, нали са фанатици, това били провокации, чиято цел била да ликвидират университетската автономия. Но представа си нямат, кой и как може да прави всичко това. Все пак, разбрах нещо ново. Един от тях е бил свидетел, когато абсенция обхванала негов колега и след това забелязал, че часовникът му също изостанал. А не бил усетил нищо подозрително.

От днешното парти обаче научих повече, скъпа. Оказа се, че на всички свидетели, които били до пет метра от потърпевшия, часовниците им закъснявали. Разбрах го, защото минитмените са решили сами да разберат кой стои зад инцидентите и водят

собствено разследване, значи са ни един вид конкуренция. Районирани са кампуса и са съставили график, и всеки от тях по седем-осем часа на ден патрулира — въоръжен, моля ти се! — из района си. И са толкова смешни, кривят се под фирмата на културисти, а повечето са едни хилави и невзрачни, според мен са комплексиранни ако не всички, то поне повечето. И понеже смятат, че онези разполагат с някакво мощно средство за въздействие, искат да го използват за каузата си. Но още нищо конкретно не са разкрили, патрулират едва от няколко седмици, а последния месец никой не е изпадал в абсенция.

Обаче не ти ли се струва, скъпа, че Пит не е наясно в ситуацията? Разправяше ми за някакви радикал-републиканци и консервативни демократи, че били екстремисти, а както разбрах, те са само две групички нафталинени старци, които никой тук не ги взема насериозно. Но пък са влиятелни и добри демагози, имат лоби в Конгреса и от тях зависят държавните субсидии, затова управата трябва да се съобразява с тях.^[4]

А сега извинявай, скъпа, ще си наляя един джин, че се развълнувах.

Само че академичната атмосфера на Кеймбридж явно беше потиснала бохемските битови навици на Делия и тя установи, че служебната бутилка е празна. Затова се задоволи с чаша студено мляко и като я пресуши, се върна към компютъра.

Скъпа, оказа се, че нямам джин и затова още веднъж извинявай, но ще бъда кратка, иначе ще затворят магазина, а не искам да си поръчвам доставка вкъщи — знаеш, че мразя да ме мислят за алкохоличка. А когато си в магазина, винаги можеш да споменеш мимоходом, че отиваш на гости.

Но това не е всичко, скъпа. Докато се прибирах от „културистите“, ми се обади Хюбит, бях го попитала ФБР има ли някакви данни за Лайънъл Ботафого. Той наистина бил със сменена самоличност, но не защото е бил престъпник. Свидетел е по големия нюфаундлендски рекетъорски процес, гледаха го миналата година в Сейнт Джоунс, ако си го спомняш.

А какво прави в Щатите ли, скъпа? Довели го, защото по силата на някакъв договор още от миналия век Канадската кралска конна полиция ползва програмата на ФБР за защита на свидетели.

И за капак отново ми се обади шерифът Симон. Помниш, нали, че при втория разговор той не можеше да ми каже нищо по-съществено освен това, че според съдебния лекар от Бангор, в смъртта на Ботафого нямало нищо загадъчно — инфаркт, в здравната му осигуровка пишело, че е с болно сърце, но се страхувал от операции и не пожелал да легне за трансплантация.

Сега обаче нещата се раздвижили. Едва днес се върнал от отпуск шофьорът на автобуса, от който той слязъл в деня преди да умре. И откъде се е връщал, мислиш?

Точно така, скъпа, как разбра? А, нали ти казах, че поръчах на шерифа да провери има ли някаква връзка с Кеймбридж. Но сега ще ти кажа нещо, за което няма как да се сетиш. По всичко изглежда, че той е бил последният, когото го е хващала липсата!!! И какво следва???

Е, как така не схващаш, скъпа? Толкова е близо до ума! Та нали Сейнт-джоунският процес още не е приключил, наесен предстои да се гледа във Върховния съд в Отава, а този Ботафого — истинското му име е Лайънъл Розмънд — е единствен свидетел. Няма ли го него, няма и присъда! Най-сетне имаме мотив, а нали знаеш, открием ли мотива, значи половината работа е свършена. Разбира се, остават цял куп неясни неща, например как са го убили — а, нещо не се връзва, нали версията им беше за естествена смърт...

Съжалявам, скъпа, но ще прекъсна. Трябва да направя един бърз разговор.

Шериф Симон се обади едва след шестото позвъняване: — Съжалявам, изпращах гостите си. А, вие ли сте, Делия?

— Шерифе, разбрах, че ФБР е поело случая и вече не се занимават с него, но при мен излязоха някои неща, които ме карат да мисля, че смъртта на Розмънд има някаква връзка с идването му в Кеймбридж. Ще се опитам да разбера какво е правил тук, затова ми пратете негова снимка. И ще ви помоля да ексхумирате тялото и отново да обезпокоите съдебния лекар от Бангор. Нека направи прецизно изследване, нали знаете, че за болни от сърце и безобидни медикаменти може да се окажат фатални.

— Няма нужда да го ексхумираме, защото и от ФБР ще правят експертиза. Всеки момент очаквам техния екип да дойде, а тялото още

е в камерата. Само че, нали разбирате... при това развитие на нещата не мога повече да ви държа на сянка.

— О, никакъв проблем не е да им кажете да се свържат с мен!

— На такъв отговор се надявах... А как мислите, дали ще ме покажат по новините?...

Веднага след това Делия проведе и един бърз разговор със заместник-директора на ФБР Хюбит, после погледна часовника си и хукна към магазина, защото до края на работното му време оставаха само десет минути.

Скъпа, отскочих и до магазина. Като размислих, още нищо не е свършено. В края на краищата, трябва да се отчете на управата, а те не са ме наели да върша работата на ФБР, я! Макар че... може би цялата история с абсенцията тук е била просто операция за объркване преди същинския удар! Но все пак това е истинска научна загадка, значи Пит най-сетне трябва да се размърда задника, по дяволите!

Прости ми, Господи...

Но няма да го търся веднага, първо ще си припомня някои неща от физиката, че не ми харесва да ми говорят снизходително. Е, доскоро, скъпа, залавям се за науката...

---

[1] Ами сливи ли е имала Делия в устата, та да не ми каже, че ще рови във форума? Дори абсолютните новаци в чат-рума знаят, че ректорът умира да се подписва с имената на известни учени от двайсети век, когато си диктува нравоученията (при това не е бил напълно прав в случая, но нека не избързвам). Това от И.Ти. аз го написах, когато ме беше хванал яд заради катастрофата на „тигрите“ срещу „лъвовете“ в бейзболното първенство и още не бях чувал за абсенцията. А що се отнася до Нострадамус VII, глупостите на този безобиден маниак са известни поне от двайсетина години насам. (б.а.)

↑

[2] Вижда се, че от самото начало Делия е била обсебена от представата за някакъв заговор. А що се отнася до „изчезването на темата“, тя не е обърнала внимание на обявата „Ако някой ви досажда, пратете му подарък, ще му го доставим през покрива“, подписана от „Авиогрупа 11 септември“. След нея ФБР задължи сисопа на форума

да сложи скенер на портала, за да идентифицира участниците, и оттогава чатът стана скучен като скаутска сбор. (б.а.) ↑

[3] Благодаря на мистър Робърт Ф. Робинсън Младши, че ни предостави този и следващите откъси от дневника на д-р Делия Робинсън-Аберкромби. (б.р.) ↑

[4] Делия въобще не е разбрала, че се сблъсква с най-конспиративните фракции при нас. „Клубът на културистите“ по онова време скрито се финансираше от демократите, а в изобретателността си републиканците стигнаха до там, че инспирираха комунистически семинар. Най-забавното е, че още същата есен те изтърваха контрола върху него и членовете му колективно се записаха в Комунистическия интернационал. (б.а.) ↑

3.

Делия явно си падаше по стереотипните действия — три седмици след пристигането ѝ в Кеймбридж куриер ми донесе билет за концерт на Бостънската филхармония. Тя се появи пред входа на залата със странна прическа, която като каска покриваше челото и слепоочията ѝ, и аз не пропуснах да отбележа необичайния ѝ вид. Тя кисело се усмихна и леко повдигна кичурите от лявата си страна — там имаше голяма драскотина, покрита с лечебен гел.

— Паднах тази сутрин на джогинга — поясни Делия. — Въобще стана нещо много странно. Вече бях пробягала двете мили и ходом се прибирах по главната алея. Изведнъж усетих леко замайване и после... усещанията ми се разминаха с действителността. Вървах бързо, а в същото време имах чувството, че... знаеш как ходят кокетките. А аз никога не си въртя кълките!!! И още — чувствах петите си като върху високи токчета, а през живота си не съм слагала такива обувки! От учудване се погледнах в краката...

— И какво видях? Кристалните пантофки на Пепеляшка?

— Глупости! Видях маратонките и чорапите си. Но това така ме обърка, че не знам как оплетох краката си и се строполих за смях на всички наоколо!

Нямахме време за повече разговори, защото удари гонгът. За гвоздей на програмата тази вечер бе обявена световната премиера на „Покоряване на осемхилядниците“ от някакъв галеник на фонда „Мюзикаутор“. Аз обаче не останах очарован от хаотичното натрупване на звуци и в една от паузите, май беше между „Чогори“ и „Гашербрум“, бутнах Делия по лакътя:

— Я да слезем в пушалнята, да поговорим на спокойствие.

Настанихме се удобно в старомодните кресла и тя почна в своя стил: — Никаква знаменитост не си, щом толкова време никой не се засили да ни запознава.

— Ами по това време на годината при нас е пълно с гастролъори и ние аборигените се губим между тях — опитах да се отдумам аз, но тя продължи да ме атакува: — Добре поне, че не чаках на твоите

отворковци, ами си намерих свои — и набързо ми разказа какво е свършила.

— И искаш да кажеш, че цялата бъркотия е била само за да скрийт шайбата на ФБР? Слушай, Делия, така става само в трилърите на Лъдълъм и Кланси.

— Знаех си, че си се учил по криминалетата от миналия век... Пит, не споря, че си гений, но не се бъркай в работата на експертите. И не си дъвчи пурата, ами по-добре ми кажи ти разбра ли нещо?

— В лабораторията на Джонатан Краут се занимават със свръхпроводимост в условията на силни магнитни полета — почнах колебливо, защото не бях сигурен доколко тя ще разбере какво й говоря. — Нямам точна представа за неговата работа, пък и тя е далеч от моите интереси. Но има три странни съвпадения. По същото време, когато наблизко някого го е хващала липсата, установката му изведнъж е отказвала да работи...

Делия ме изгледа недоумяващо.

— Не, не се е повреждала — изпреварих аз въпроса й. — Просто е преставала да функционира без никакви видими причини, и после почвала отново.

— Как така е преставала да функционира?

— Е, не съм сигурен дали това е най-точната дума... — реших да изоставя щадящия стил. — Виж сега, там има един много мощен соленоид и в полето му е разположен свръхпроводимият контур. В него се пускат калибровани токови импулси и се измерва времето на затихването им при различен интензитет на полето. Обаче става нещо непонятно — импулсите въобще не се появяват, като че ли свръхпроводникът за известно време се е превърнал в изолатор.

— А от какъв материал е този контур? — попита Делия.

Зяпнах, и имаше защо. Човек, останал с гимназиалната физика, не би се досетил да зададе такъв въпрос.

— И аз се замислих за това. В два от случаите е била тривиална ниобиева сплав, известна едва ли не от сто години насам, а третият път контурът е бил плазмен.

— А интензитетът на полето?

— Ама ти наистина не си си губила времето, както гледам! Сигурно си минала цялата електродинамика.

— Зарежи комплиментите, драги, знаеш, че не си падам по тях. Говори по същество.

— Добре де... Там е работата, че още не мога да се добера до точните данни. Джонти е отвратително и потайно копеле, дори неговите сътрудници нямат свободен достъп до лабораторния му дневник, и не ми се ще да му разбивам паролите без сериозни основания. Пък и не забравяй, че макар и да съм гениален, в тази област съм компетентен горе-долу колкото теб.

— Момент — прекъсна ме Делия и се ослуша. — Ръкопляскат, значи първата част свърши. Нека слезем в бюфета, иначе няма да се вредим.

Продължихме разговора си в левия край на бара.

— Пит, ама ти изглежда имаш широки пръсти — внезапно рече Делия, когато поръчах „натурално и екологично кафе“.

— Може би защото не ми се е налагало да си ги стискам. Старците ми имаха приличен доход, като студент получавах максималната стипендия, после почнах работа — вярно, в началото не особено платена, но по това време бях женен за състоятелна жена и Кет сама си покриваше разходите и капризите. А като дойдох тук, знаеш какви са ни заплатите и осигуровките... Нямам намерение да напускам, значи на старини ще имам добра пенсия. При това положение защо ми е да пестя? Предпочитам от време на време да изляза на борсата, като в доброто старо време.

— И това винаги ли е доходоносно? — попита Делия.

— Във всеки случай е по-интересно да играеш, отколкото да си стискаш чековата книжка в пазвата. А и аз имам умна програма, така че балансът винаги ми е положителен.

Делия ме гледаше замислено.

— Но нямаш деца — рече тя.

— Не съм сигурен, че това би изменило нещата. Бих могъл да ги осигуря с всичко необходимо, докато са малки, а оттам нататък бих ги оставил сами да се грижат за себе си. В края на краищата, аз на седемнайсет години вече сам се издържах. И нищо няма да наследя освен една занемарена ферма в Монтана.

— Пит, ти си съвършен егоист! — изведнъж избухна Делия. — Знаем много повече за тебе, отколкото си мислиш! Твоите родители са

се разорили от глобите, които са плащали заради щуротиите ти. И понеже още те е срам от това, те е страх да имаш деца.

— Слушай, нямам нужда от психоаналитик. И ако искаш да знаеш, наистина ме е страх да имам деца, но по други причини. Я си представи, че ми наследят гениалността, но не и морала? Ясно ли ти е каква глобална заплаха ще бъдат? Съжалявам, но имам чувство за отговорност пред човечеството и затова предпочитам да остана неповторим.

— Ама ти наистина си неповторим — прихна Делия. — Много ми е интересно да те наблюдавам, ще има много да пиша на Хелън за тебе. Но изглежда, че все повече хора гледат на парите като теб. Не знам дали си запознат със статистиката, но самостоятелните малки и средни фирми непрекъснато намаляват и бизнесът все повече преминава в ръцете на гигантите от списъка на „Форбс“ с техните дъщерни компании и филиали. Ако продължава така, няма да минат много години и същинската частна инициатива съвсем ще западне, а нали тя ми крепи бизнеса, големите компании си имат собствени служби за сигурност и разследване. Значи ще трябва да си търся друго препитание.

Под ниския таван отекна гонгът.

— Я да отидем да слушаме Бетовен — рекох аз. — А за другото не се безпокой, нали видя — всеки университет ще те глътне, без да си помръднеш и малкия пръст.

Бях побеснял от нападките ѝ и вече че бях заканил да ѝ го върна, само дето не ми беше ясно как. Но Делия, то се знае, нищо не подозираше, иначе не би ме поканила вкъщи на кафе след концерта.

Като пристигнахме, тя бързо се преоблече и почна да се върти около кафеварката, а аз се настаних пред компютъра отново да прегледам записите от охранителните камери, и почти веднага попаднах на един от инцидентите край лабораторията на Джонти. Случката бе станала в съседната аудитория и в кадъра се виждаха няколко студенти, които съсредоточено работеха с компютрите. В дъното, при катедрата, обърнал гръб към камерата, някакъв мъж разговаряше с едно момиче. Таймерът показваше 14:31 на единайсети май.

Изведнъж домакинята изпищя пронизително и почна да духа кутрето на лявата си ръка.

— Не виждам защо след като си си изгорила пръста на ръката, трябва да подскачаш на един крак — рекох без капка съчувствие в гласа си и леко я отстраних. — И въобще, разбирам в разни женски клубове да си играете на домакини, но в къщи да се мъчиш сама... Моите почитания към психологията, тя сигурно е велика наука, но покрай нея май си развила роботофобия.

След тази поучителна тирада включих кафеварката на автоматичен режим.

— Ей, роботофила, забрави да сложиш чаша под чучура — обади се Делия.

Изчаках кафеварката да направи две кафета и с чаши в ръка отидохме към компютъра. На екрана бе настъпило раздвижване... какво ти раздвижване, същинска суматоха. Върнах кадъра, за да видя какво съм пропуснал. В 14:35 мъжът при катедрата — сега го познах, беше Хуан Фернандо Луис Гомес-и-Мария — внезапно направи странна гримаса и се хвана за главата, момичето отскочи встрани и някак театрално изпищя, а студентите наскочаха, един дори събори компютъра си на земята. Двама от тях подхванаха преподавателя и го поведоха към вратата.

Почуках с пръст по дисплея и рекох на Делия: — Отвъд тази стена е царството на Джонти. Точно сега той се почесва и се чуди къде му се е дянал импулса.

— Аз понаучих нещо за тази лаборатория — важно отвърна Делия. — Там като на шега си играят с колосални концентрации на енергия, макар и в малки обеми. А теорията на времето не била наясно със страничните ефекти от взаимодействието му с магнитните полета, затова и цялата темпорална техника се прави от немагнитни материали.

— Ама ти сериозно ли си мислиш, че Джонти е забъркал тая каша? Въобще забрави за него, той по-скоро също е станал жертва, макар и по някакъв друг начин.

— Имало там някакъв парадокс на Милашев и Левина — не отстъпваше Делия, — направих си труда да говоря със самия Милашев, но той взе да ми мрънка. Нямали нови резултати, не можел да каже нищо конкретно. По едно време дори мислех да му разкажа всичко, чувала съм, че в Русия гледали по-сериозно на подобни проблеми, но нали разследването е конфиденциално...

— Само това оставаше, и в Русия да ни разнесеш... Знам го аз тоя парадокс, той се проявява само в наномащаби, и въобще не си губи времето за научната страна на проблема, нали си я възложила на мен. При това, щом има хора, на които само часовниците им изостават, очевидно имаме работа с две различни въздействия, едното физическо, а другото — психическо. Впрочем, я чакай малко, нали каза, че в радиус от пет метра часовниците спират...

Върнах кадрите с инцидента около лабораторията на Краут. Точно над главата на Гомес-и-Мария, на по-малко от метър, имаше часовник — и той преспокойно си вървеше през цялото време.

— Това как ще го обясниш, като си толкова напред с науката?

— Знам ли?... При нас в Балтимор всички часовници в университета са свързани и само „майката“ в ректората истински отмерва времето, а другите просто повтарят нейния сигнал. Да не би и тук да е така?

— Онази система е още от началото на дваисети век и може да я има във вашия университет, нали той е на двеста години, но тук, доколкото знам, всички часовници са автономни.

В този момент нещо почна да ми просветва, но Делия изведнъж подскочи:

— Ето, виж това момиче — и посочи студентката, която беше при катедрата. Вече бяха извели преподавателя и тя, поклащайки бедра, се отправи към вратата. Мацето си го биваше.

— Точно така ми се струваше, че ходя тази сутрин, когато паднах — възбудено рече Делия и увеличи кадъра. — И... да, май точно това момиче стоеше зад мен... и се кикотеше с приятелката си! Знаеш ли коя е?

Вгледах се.

— Мисля, че се казва Луси Померанец.

— Померанец? Какво общо има с психиатъра от Бостън?

— Може да е негова дъщеря, но какво те интересува? Зарежи тази история, по дяволите! — внезапно вмъкване на Луси в историята всъщност напълно пасваше на догадката ми, затова положих доста усилия да отклоня Делия от размишления по случката от сутринта, за което ми трябваша десетина минути и чаша джин. Когато се успокои и ми съобщи новините от Редбъро, се разтревожих: — И

защо си обещава да сътрудничиш на федералните, нали ректорът ще се побърка?!

— За това не бери грижа, вече говорих с Хюбит и той им е наредил да се правят, че ме няма.

Подсвирнах.

— Не само ти си забележителност — злорадо се изсмя Делия на удивлението ми. — Преди години го извадих от такава каша, че до гроба ми е задължен. Да, и пропуснах да ти кажа нещо. Този Ботафого, тоест Розмънд, наистина е бил тук. Сервът от кафетерията го разпозна, закусвал е там, докато е чакал автобуса. ФБР ще опита да разбере защо е идвал тук, Хюбит обеща да ме държи в течение.

— Всичко това е много хубаво, но ние още и на милиметър не сме напреднали. Не трябва да разчитаме на ФБР да ни свърши работата — или ти точно това искаш?

— Не бих имала нищо против...

Според моите догадки, до началото на есенния семестър нямаше да се случи нищо съществено и действително, през следващите няколко седмици всичко бе спокойно. Дразнеше ме единствено Делия, защото държеше на налудничавата си версия. Според нея всичко идваше от лабораторията на Джонти, който бил купен или по някакъв друг начин свързан с нюфаундлендските рекетъори. Абсенцията трябвало да замъгли картината около елиминирането на свидетеля. Окуражи я това, че Розмънд, alias Ботафого, наистина се оказа убит — повторната експертиза откри следи от дигоксин по кожата на лицето му, явно го бяха напръскали със спрей. Но нито тя, нито ФБР можеха да разберат какво е правил той в Кеймбридж. Въпреки това Делия реши, че си е свършила своя дял от работата, навири си носа, замина си и почна да ме тормози от Балтимор. И понеже беше ваканция и нямах нищо належащо, от скука разрових нейната Мрежова църква. Резултатите бяха потресаващи — на адрес netchurch.allsaints.rel се подвизаваше някаква шайка мошеници, която срещу абонамент от сто долара месечно откриваше електронни адреси „в отвъдното“, а всъщност в сървъра на някакъв колумбийски филиал на холивудска кинокомпания, която крадеше от писмата идеи за сапунени сериали.

Точно това ми трябваше, за да ѝ го върна веднъж завинаги! Делия обаче излезе прекалено докачлива — когато ѝ съобщих, че съм разкрил мошеничество в нейната „църква“, тя не пожела да ме изслуша и ме обвини, че ѝ завиждам на душевното спокойствие. От този момент почна да ми задръства пощенската кутия с напомнания да не се помайвам, ами да разследвам научно-техническата страна на случая. Сигурно беше наредила на компютъра си сам да пуска писмата — по няколко десетки дневно. Всичките ми опити да ѝ обясня колко съчинена и неубедителна е версията ѝ удряха в непоколебимия камък на нейното „експертно“ самочувствие. А и аз нямах никакво намерение да ѝ разкривам догадките си — не стига, дето така ме засегна онази вечер в концертната зала, ами и поръчката нали си беше на нейно име и тя щеше да вземе хонорара. Е, при това положение имах право да искам лаврите само за себе си...

За да ми е спокойна съвестта, проверих дали все пак няма съвпадения между феномена и някакви действия при нас. Както знаете, цивилизацията ни е енергетична, няма явление или процес, което да не е съпроводено с енергийни прояви, а в случая те трябваше да са повече от забележими. Затова влязох в базата данни на институтската инфраструктура и щателно прерових енергийния баланс. Нито един от случаите на абсенция не съвпадаше с резки или необясними промени в режима. Едновременно с това прегледах много внимателно архивните записи и установих, че Луси Померанец определено има таланта да е наблизо почти всеки път, когато се проявява загадъчният феномен, и че освен това той в много случаи определено изглежда свързан с полагането на изпити.

Така се изтърколи целият август, а когато си погледнах програмата за септември, установих, че мис Померанец се е записала за моя семинар, значи беше време да взема предпазни мерки. Реших, че мога да комбинирам това с един набег в лагера на врага и отидох при баща ѝ — добродушен дребен очилатко, който беше въодушевен от посещението ми:

— Толкова съм слушал за вас от дъщеря ми и от нейния приятел Еди Брокан! Тази година тя ще посещава семинара ви, знаете ли?

Д-р Найсим Померанец бе доста учуден, когато поисках да ми направи пълна противосугестивна блокада и трябваше да го излъжа, че приятелката ми е много силен индуктор и ме е страх да не ме накара да

се ожена за нея пряко волята си. Той поцъка съчувствено с език и ме вкара в кабинета си, където можах с очите си да се убедя, че пренебрегва елементарните правила на съхранение на такова опасно оръжие като хипназера.

През целия път до вкъщи се мъчех да си спомня откъде ми е позната фамилията на приятеля на Луси и като се прибрах, я пуснах за търсене в мрежата. Брокановците се оказаха неподозирани много — над двайсет хиляди по всички възможни начини на изписване, но така и нищо съществено не открих. (После се оказа, че целия ми труд е бил нахалост, защото не бях забелязал говорния дефект на доктора. И на едно негово предупреждение не бях обърнал внимание, но за това — по-нататък.)

Към края на септември получих сърдито писмо от Фил, който ме упрекуваше, че не съм си мръднал задника по случая — явно Делия му се беше оплакала. Но и без това вече бях решил да приключа, защото ме ядеше любопитството, и обявих приравнителен тест за новозаписаните в семинара, който посещаваше Луси Померанец. На сутринта пред кабинета ми стояха петима студенти — всъщност четирима, защото момчето с Луси не ми беше познато.

— Моля ви, един по един. Напоследък ме дразни присъствието на много хора.

— Да пропуснем, а? — полугласно рече на Луси приятелят ѝ.

— Не, Еди — провлече тя капризно, — този колоквиум ми трябва — и добави нещо като „отдавна не сме се забавлявали“.

„А-ха, влязохте ми в капана“, злорадо помислих аз.

Първа се яви високата зеленоока Нина Бедкрофт, която както никога се беше подготвила добре, после мина зубрачът Джими Уайтъл — него с удоволствие върнах за второ явяване, Трета бе пухкавата блондинка Лора Травъл, която упорито криеше, че е племенничка на виден сенатор от Комисията по образованието и си мислеше, че никой не го знае, докато целият факултет разчиташе на него за ежегодната субсидия и затова всички я толерираха. Вече почнах да си мисля, че приятелчето на Луси я е накарало да се откаже, но се сетих, че почти всички случаи на абсенция започват в зала или лаборатория, но като правило приключват навън — иначе щеше много да бие на очи, значи

Луси вероятно щеше да влезе най-накрая. И наистина тя влезе последна, приятелят ѝ я изпрати до самата врата и ме огледа. Момичето седна нахакано, кръстоса насреща ми хубавите си крака и очаквателно ме загледа. Връчих ѝ теста и попитах:

— Ще го попълните ли или предпочитате диалогов режим?

— Нали може да помисля малко? — и впи в мен очите си по начин, който очевидно ѝ бе присъщ по наследство.

— Мислете... колкото си искате — извърнах се, защото изпитвах неударимо желание да се разхия. След минута или може би две в главата ми се появи нещо като вибрация, за което баща ѝ ме бе предупредил. Като се стараех да изглежда колкото може по-естествено, леко люшнах глава. Момичето веднага каза с тържествуваща нотка в гласа: — Предпочитам да говоря — и съвсем без нужда повтори: — Да, ще говоря!

И започна... да рецитира монолога на Хамлет! Признавам, че макар и жена, беше убедителна. Нямахше нужда да се преструвам, че съм впечатлен. Проблемът се появи малко по-късно, когато към усещането за вибрации се добави и постепенно засилваща се болка някъде зад челото ми. Тогава чак се сетих за другото предупреждение на д-р Померанец, че съм имал някаква особеност в делта-ритъма и било възможно, ако приятелката ми наистина е много силен индуктор, да изпитам „неприятни усещания“. Препоръката му бе, ако това наистина стане, да се оттегля поне на неколкостотин метра от нея. Нямахше накъде да мърдам, защото трябваше да се правя на манипулиран до края. (После по грубите ми сметки излезе, че за да се отърва от „неприятните“, а всъщност убийствени, ако ме питате, усещания, би трябвало да се телепортирам поне на миля от кабинета си. Изглежда Гомес-и-Мария също имаше особености в делта-ритъма си.)

Само инатът ми помогна да изтърпя тази инквизиция. Най-сетне, през болката върху „вибрацията“ се наложи безплътен и безполов „глас“, който, ако не беше блокадата, щеше да изпрати сигнал директно към мускулите на гърлото и устата ми: „Достатъчно, мис, много добре сте се подготвили!“ Добре, казах го. Но копелето не изключи веднага хипназера, сигурно чакаше да запиша оценката, така че след още десетина секунди не издържах и без никакви преструвки се хванах за главата също като мексиканеца.

Луси се дръпна встрани: — Какво ви става, професоре?!

Пряко сили вдигнах очи: — Нищо особено... сигурно от кръвното — и се направих, че пиша нещо в протокола. Най-сетне „чух“ заповедта да забравя всичко станало и „неприятните усещания“ почти веднага изчезнаха, аз облекчено се отпуснах назад и продължих с лъчезарна усмивка: — Искате ли да видите нещо любопитно?

Момичето ме погледна недоумяващо, вече без никакво театралничене. Поднесох пред лицето ѝ ръчния си часовник, а с другата си ръка извадих от джоба си механичната антика, която предния ден бях наел от един познат колекционер: — Колко минути е изостанал?

Луси остана залепена на стола си и механично промълви: — Дванайсет...

Господи, а имах чувството, че е минал цял час! Времето наистина е относително...

— Интересувам се какво носите в чантичката си.

Все тъй механично момичето извади странен овален предмет с формата на луксозен сапун, но по-голям и доста тежък. Би трябвало да е някакъв уред, но по повърхността му не се виждаха никакви клавиши или индикатори. В този момент вратата се откряна и приятелят ѝ надзърна в стаята: — Хайде, Луси, какво се бавиш?

— А... номер две. Влезте, влезте, млади господине. Нали знаете какво се полага за незаконно ползване на хипназер?

След кратко двоумение хлапето се вмъкна вътре, без да затваря вратата, и се изправи пред нея.

— За ръка ли да ви доведе? — все още изпитвах безмерно облекчение и дори усетих, че не се сърдя. — Поне се представете.

— Аз... не съм от вашия факултет, сър. Дори не съм и студент. Казвам се Еди... Едуард Броган.

Ами да, разбира се! В сипкавия глас на д-р Померанец „г“ звучеше като „к“.

— И какъв ти е Космическият вехтошар^[1]?

— Той... той ми е чичо, сър.

Това бе един от най-големите ми провали. Още когато разбрах, че не всички часовници изостават при абсенция, очаквах да се сблъскам с извънземна техника. И досега не мога да си обясня как не се сетих за Космическия вехтошар по-рано! Та нали предполагах, че имам

насреща си някакъв уред, който по някакъв начин въздейства върху разпадането на ядрата, и понеже часовниците имат стандартни радиоизотопни „таблетки“ — елементарно, Уотсън! — като няма разпад, няма и електричество, значи часовниците спират. Същите „таблетки“ използваше и Краут, за да пуска стандартни импулси в установката си. А часовниците в сградата вземаха ток от мрежата, затова и си вървяха нормално.

— И как го управлявате? — попитах двамата психотерористи.

Еди отвори куфарчето си и в него до хипназера на д-р Померанец видях нещо, което ми заприлича на дистанционно управление от 3D-тапет. Взрях се — наистина, имах същото у дома.

— Покажи ми.

Хлапето натисна „Он“ и часовникът на ръката ми моментално спря.

— А другите копчета вършат ли някаква работа?

— Със стрелките нагоре и надолу се регулира ефективната дистанция — и хлапето ми показва как регулацията се контролира чрез миниатюрния дисплей.

— Може да действа и на много голямо разстояние, поне до половин километър, но тук никога не сме го задействали на повече от пет метра, защото не е като хипназера с насочено действие, а покрива всичките 360 градуса. Чичо Уесли не можа да измисли за какво да го използва и ми го даде да се забавлявам, когато бях още дете — почна да се оправдава Еди. — С него блокирах комуникациите на противниковата банда...

— Това не пречеше ли и на вашите връзки?

— Ние използвахме електролитни батерии — момчето ме изгледа, учудено от недосетливостта ми.

— А чия беше идеята да се развилнеете из факултета?

— Моя — смутолеви Луси. — Само че... не си мислете, че съм искала да мина метър. Наистина съм подготвена...

— Да, и сега ще ми предложите да забравя всичко и да ви изпитам отново? — Вече не бях толкова благосклонно настроен. — На вас, мис, са ви сбъркали професионалния профил. На вас повече ще ви приляга шоу-бизнесът... И нали разбирате, че ако това се разчуе, с практиката на баща ви е свършено?

Изглежда двамата едва сега проумяха каква каша са забъркали. Мълчаха, увесили носове.

— Само от уважение към д-р Померанец ви предлагам да се споразумеем. Оставете това... хм... нещо тук, заедно с дистанционното и на пръсти отивате да върнете хипназера в кабинета на доктора, а аз ще си мълча.

— Сър, но това е моя собственост! — опъна се Еди.

Мило му се усмигнах и посочих рамката на очилата си: — Тогава ще предам записа от видеочипа на окръжния прокурор. На доктора ще му отнемат разрешителното, но той може да се уреди в друг щат. Обаче ти... с твоята собственост ще трябва по най-бързия начин да се изнесеш на някой от пиратските астероиди, където не признават международното законодателство. Иначе откъдето и да било ще те екстрадират обратно тук. Това, момчето ми, е злоумишлена употреба на хипназер и нито едно правителство няма да ти я прости!

Пред перспективата да попадне във федералната хипноклетка за промиване на мозъка Еди предпочете да ми даде „сапуна“ (не го наричам „уред“, защото това се оказва монокристал с неизвестен състав и безброй фасетки, всяка с площ колкото острието на игла, затова и на опипване изглеждаше като полиран) и дистанционното. После, омърлушени, двамата с Луси се измъкнаха.

Веднага се обадох на Делия, а тя вместо да ме похвали, още по-жестоко се нахвърли върху ми заради лекомислието, с което бях приел да мълча. Настояваше да дам подробен отчет, но аз съм човек на думата, пък и двамата все пак някак ми харесваха. Добре, че Фил я убеди да не раздухва историята.

Но нали все пак трябваше да приключим случая с някакво правдоподобно разкритие. Наложих се Делия да използва отново дебелиите си връзки. Така зам.-директорът Хюбит официално уведоми ректора, че с успешната си работа на наша територия д-р Делия Аберкромби неволно помогнала в някаква много секретна операция на ФБР. В подробности, естествено, не можел да се впусне, но инцидентите с абсенцията със сигурност щели да престанат.

Нима Хюбит наистина не е разбрал истинската стойност на находката^[2], попитах Делия, и тя ми се закле, че въобще не му е казала за нея — кой знае с какъв компромат го държеше, за да ѝ играе така по свирката! Но трябва да ѝ призная, че беше почтен партньор — когато

получи хонорара, тя честно ми каза колко е и ми предложи сам да определя дела си. Щяла да бъде съгласна, каквото и да кажа. Като чу „фифти-фифти“, призна, че е очаквала да искам повече.

Луси изчезна от Кеймбридж и колкото и да е странно, послуша съвета ми — завърши школата „Лий Страсбърг“ по системата на Станиславски и после десетина години бе сред първите 10 в Холивуд под името Лус Помър. Покрай нея и Еди проби и доскоро бе продуцент в една от сателитните компании на „Метро“. Двамата отдавна не живеят заедно, но редовно ми пращат картички за Деня на благодарността и за Коледа.

Така свърши всичко... впрочем, проклетият компиграфоман ме натиска „да приключи всички сюжетни линии“ — добре, де! Че то какво остана?

А, да, Розмънд. Нищо общо с нашия случай! ФБР продължи да си рови и най-накрая установи каква е била работата. Човекът бил при следователите в Сейнт Джоунс и се върнал с редовен полет Гандер — Лоугън, но в самолета се хванал на бас за резултатите от конните надбягвания в Хайания с някакъв жител на Кеймбридж. Затова заедно с него дошъл чак до градчето ни — да изчакат заедно бюлетина.

Цяла година се чудих защо е изостанал часовникът му, докато на другото лято един колега не ме завлече на сафари в Нюфаундленд и там разбрах каква е работата. Островът е в предния часов пояс, но по традиция още от колониалните времена — заради някаква стара английска изгъзица, там не признават стандартното поясно време, а вървят половин час пред него, тоест половин час след нас. А според свидетеля, Розмънд си заминал доста разстроен от загубения бас и нищо чудно, че е забравил да си нагласи часовника според местното време.

---

[1] Днес Уесли Бруган е забравен, но по онова време беше известен почти толкова, колкото аз съм сега — със свръхестественния си усет към техниката. Още на двайсетина години бил сред най-скъпо платените техници, но звездният му час дойде с ерата на ахронарите, и по-точно когато робоскаутите попаднаха на Склада край Ипсилон-3 от Змиеносеца. В ръцете на тоя тип всякакви извънземни устройства проработваха, въпреки че той си нямаше и представа за техния принцип на устройство и действие. Именно той задейства прибора за

управление на гравитацията и с парите, спечелени от патента, си купи собствен спътник в орбита около Венера, където си обзаведе работилница по последна дума на техниката и прекарваше времето си в занимания с най-невероятни предмети. Но почти нищо от десетките му открития не влезе в работа. От гравитрона, например, всички очакваха революция в космическите полети, но заради проклетата кубична прогресия се оказа, че за да се създаде и поддържа поне час достатъчно дълъг безгравитационен „тунел“ с необходимия диаметър, ще трябва повече електроенергия, отколкото е цялото годишно световно производство. Така уредът си остана скъпоструващо развлечение, а най-сериозното му приложение е в медицината, където замести водните легла. Или ментокристалите, върху чийто цвят влияят мислите на човека, който ги докосва — за тях обаче важи принципът на неопределеността, така че надеждите да се овладее телепатията останаха напразни и психотерапевтите и детективите останаха с пръст в устата. Иначе кристалите са красиви и много ефектни, наистина, и не излизат от мода в бижутерията. (б.а.) ↑

[2] Предполагам, че в изделието по някакъв начин се концентрираше енергия от вакуума, но за съжаление не успях да го изследвам подробно. В спомените си Брендън Магуайър (главата „Как се разминах с Нобеловата награда“) най-безсрамно лъже, че „със зъби и нокти спечелил правото да изследва този артефакт“. Всъщност веднъж забравих „сапуна“ на бюрото си и Брендън го сви. И изделието изгуби свойствата си не „внезапно и необяснимо“, ами защото от глупост той го прекара през рентгеновия кристалограф, при което апаратът за над два милиона долара гръмна. А аз, както се бях заловил с него, можех да променя облика на света. Второ такова изделие така и не се намери, макар че робоскаутите обърнаха Склада наопаки. Колкото до Нобеловата награда, още тогава имах първата, а Брендън цял живот и до номинация не се докопа! (б.а.) ↑

МЕЛОДРАМА ЗА КОМПЮТЪРА — СВОДНИК

0.

Като уцелих стипендията от Полигона, основният повод да избера България бих го нарекъл „юношески интерес, гарниран със сексологично любопитство“. Усещам обаче, че някои ще ме разберат неправилно, затова ще обясня по-подробно. Няколко месеца преди това бях на интердисциплинарна конференция в Сиатъл и там на вратата се сблъсках с Делия — виждах я за пръв път след съвместната ни работа. Очаквах най-много хладно кимване, нали на времето се разделихме скарани, обаче тя ме озадачи с приятелска усмивка и с признанието, че трябвало да ми благодари. Помислих, че говори за съвета ми да стане преподавателка, но с изумление забелязах, че на баджа ѝ от университета „Джон Хопкинс“: пишеше „д-р Д. Робинсън-Аберкромби, психолог и социален антрополог“.

През първата пауза я поканих на джин и тя още със сядането почна: — Отдавна исках да ти се обадя и да ти кажа, че беше прав. Миналото лято срещнах една съученичка от колежа и тя между другото се учуди защо не се подписвам като автор на сценариите си. „Какво имаш пред вид“, попитах аз, а тя: „Ами нали си разказала историята си в «Безмълвие и страст», гледам го вече трета година, страхотен сериал“!

Тук Делия почервения от гняв, отпи от джина си и се смръщи.

— Между другото, сега почти не пия, но нали се срещаме за първи път от години, как да ти откажа. Не можеш да си представиш как се почувствах тогава, и сега, като си спомних, пак се разлюлях! Цялата ни история с Хелън разказана като някаква блудкава сапунка, ужас! Две седмици ходех като лунатичка, докато съдът спре излъчването ѝ, и през това време най-сетне проумях, че Хелън вече я няма, преди това изглежда не съм искала да го приема. Тогава се случи нещо много интересно, като че ли преживях за няколко месеца втори пубертет... — сега виждах една непозната Делия, някак по-женствена и, о небеса, изчервяваща се! — и започнах да се вглеждам в мъжете. По Коледа вече бях... узряла за хетеровръзка, но не бях сигурна дали в Балтимор, където всички ме познават, някой мъж ще ме вземе

насерiously. Взех си две седмици отпуск и заминах на ски в България, това се намира на Балканите.

— Е хайде сега, ще си играем на държави ли?... — вметнах аз.

— И представи си, там бях страшно ухажвана... две седмици просто не можех да се отърва от слагачи, понякога буквално един през друг ми налитаха, и се върнах... нов човек, всъщност истинска жена! И изглежда ми е личало, защото още на третия ден Френк ми призна, че откакто ме познава, е влюбен в мен.

Предположих, че Френк е мистър Робинсън, но не познах.

— Първата ни нощ беше и последна, защото се оказа, че не е бил влюбен, просто го е възбуждала идеята да преспи с лесбийка. Но след няколко дни срещнах Боб и месец по-късно се оженихме...

Изражих разочарованието си от нея, че така бързо е забравила голямата си любов, но тя възрази: — Нищо подобно, продължавам да ѝ пиша, но много по-рядко, защото сега почти не се нуждая от съветите ѝ.

Сега пък ми се стори, че насреща ми е предишната Делия: — И още ѝ изпращаш писмата на оня и-мейл?!?

— Глупости, как можа да го помислиш! Всъщност... те са били дневникът ми, а като си помисля, същото е било и преди, докато тя беше жива. Както и тогава, сега само ги пиша в компютъра, надявам се тя да ги чете, където и да е.

— А мъжът ти?

— Боб не е като другите мъже, той ме разбира и зачита миналото ми.

Вечната женска заблуда!

— И сега в коя църква ходиш?

— Останах си в Мрежовата, аз съм постоянна в убежденията си, макар че ти винаги ми се подиграваше... Освен това, те ми платиха авторските права за сериала.

Нямах спомени да съм се подигравал с религиозните ѝ чувства и въпреки сексуалната си преориентация, Делия очевидно си оставаше същия чешит. Но нейният разказ добави нов щрих в любопитството ми към страната, която в гимназиалната история се споменава само като куриоз — там след Втората световна война, комунистите като взели властта, прогонили невръстния цар, а половин век по-късно го избрали първо за министър-председател, а след това и за президент на

републиката си. А и името на онова монтанско градче, където завърших гимназия, по някакъв начин бе свързано с България^[1], така че при първа възможност реших да удовлетвори любопитството си.

---

[1] Помня, че тогава поръчах в Мрежата бърза информация и ми излезе един атрактивен сайт, озаглавен „България: пет хилядолетия за пет минути“. Страната бе в североизточния край на Балканския полуостров — благодатно кътче, обитавано още в праисторическите времена, където възникнала първата автентично европейска цивилизация на един народ, наречен траки. Те първи почнали да правят златни бижута, от тях бил и певецът Орфей — гробът му в една местна планина бил световна туристическа атракция. Първо гърците почнали да колонизират страната, после римляните, но и те не успели да се закрепят задълго. През първите векове след Христа по тези краища масово се заселили славяни, а името на страната идваше от друг древен народ. Българите обитавали планинските земи в Централна Азия и били една от най-многочислените племена, последвали Атила във Великото преселение. Оставили следи по цяла Европа — от Северен Урал до Южна Италия, а един от вождовете им се съюзил с балканските славяни и създал царство, което два века покъсно вече съперничело на Византия и Свещената Римска империя. И нали тогава вървяла лютата надпревара кой ще покръсти славяните, императорът в Константинопол възложил на двама апостоли — покровители на Европа, родени от баща грък и майка славянка, да измислят азбука за славяните и да ги покръстят. Те не само направили това, но и се преборили римският папа да признае славянския като официален за църквата, наред с гръцкия и латинския. Силната българска държава не само била трън в очите на съседите си, но и повод за вътрешни разпри и преживяла няколко цикъла на възход и падение. Турците, като почнали нашествието си на запад, първо се разправили с България. Пет века тя била най-богатата стратегическа провинция на Османската империя и българите били на път да се затрият като народ, но оцелели благодарение на една уникална гражданска процедура, наречена „Възраждане“. А в края на XIX век, когато турската империя и без това неудържимо вървяла към разпадането си, шепа български революционери се вдигнали на зле организиран и практически невъоръжен бунт, който бил потушен

толкова асиметрично, че дори и в Англия общественото мнение се разбунило. Русия решила, че сега е моментът да осъществи имперските си идеи и след една бърза и кръвопролитна война с Турция България отново се появила на картата, но много по-малка, отколкото в най-славните си години. В най-новата си история държавата общо взето не сполучила на владетели и управници, затова и оставала най-бедната в Европейския съюз. Всичко това бе описано по един забавен начин, от висока патетика до самоирония в стил „Голяма работа сме и когато се издънваме дори“ и оставяше впечатление за една страна, привлекателна с природата, климата и историческите си забележителности. (б.а.) ↑

1.

Това пътуване започна с едно забавно недоразумение. От Лоугън нямаше директни полети за столицата София и за най-пряко ми препоръчаха стратолайнер до Атина. Там попитах кой самолет лети за България и сервът ме упъти до един конвертибъл, където бордовият контролор се учуди при вида на билета ми и попита дали съм сигурен, че искам да се кача в тази машина.

— Нали летите за България? — попитах и след отговора му „Да“ потвърдих намерението си, а той вдигна рамене и ме настани, като ме гледаше подозрително. Салонът бе пълен със зимно екипирани туристи и това доста ме притесни, защото по предварителната ми информация пролетта в страната била топла (беше март) и съответно си бях подбрал гардероба. След половинчасов полет машината се приземи на малко планинско летище и под покритата със сняг контролна кула за своя изненада прочетох „П-а-м-п-о-р-о-в-о“, което ми заприлича на руско название. Вече се чудех какво става и как ще се оправям, когато стюардесата ми обясни, че грешката не е фатална, просто сервът ме е отвел до първата машина, която лети за България. Откъде да знам, че в тази държавица има повече от едно международно летище?!

Взех аеротакси и след малко вече бях в София, където кацнах преди багажа си — той, естествено, не беше объркал полета и до пристигането му от Атина оставаше половин час. Минах през аривала и отидох в кафе „Рандеву“, където бе уговорено да ме чака посрещачът. Малко след като седнах, на вратата се появи дребно тъмнокоeso момиче, под ръка с табела с името ми.

Докато с мис Десислава Станева („Само Деси, моля!“) очаквахме на чаша кафе куфарите ми, разбрах, че тя е студентка по журналистика, а ме посреща, защото е на почасова работа в туристическата агенция. Похвалих я, че добре знае английски, и ѝ разказах как и аз като студент припечелвах настрани.

През витрината се виждаше заснежена планина, от нея се смъкна облак и изсипа кратък дъжд, после светна пролетно слънце. Получих

си багажа, качихме се в такси с шофьор — както по-късно разбрах, тук колите-автомати бяха рядкост, защото само няколко търговски улици имали водещи шини — и след половин час се настаних в малък апартамент на десетия етаж. За мое учудване, жилището беше с твърдо разпределение, нямаше и общ гараж в мазето, а само клетки в приземния етаж. Тротоарът отпред бе задръстен от коли, сред които, пак с учудване, видях и американски. Първите ми впечатления бяха, че заобиколеният от планини град е симпатичен и някак старомоден; дори бусовете се задвижваха от въздушни кабели — такива не бях виждал от дете. Въпреки ранната пролет си личеше, че зеленината е много. Почти не видях скоростни пътища, а най-високите сгради бяха не повече от трийсетина етажа.

Очаквах веднага да ме завърти шайбата с тукашните колеги, но българите имат спокоен маниер на работа^[1] и ми бяха отпуснали цяла седмица за аклиматизация. През това време Деси щеше да ми бъде гид, а номер едно в програмата бе домашна вечеря — ние двамата и брат й Павел, който беше поне десетина години по-голям („Може и Пол, драги“) и говореше английски още по-добре от нея. Започнахме с разкошна зеленчукова салата и някакво убийствено бренди, което се казваше „г-р-о-з-д-а-н-к-а“ и известно време си мислех, че това е първата българска дума, която научавам.

Към края на вечерята Пол ме предупреди, че много от тукашните хора не обичали американците. Отвърнах му, че съм бил вече в Европа и високомерното отношение към нас ми е познато, но той настояваше, че при тях нещата били по-други и го попитах какво толкова има.

— Това е заради Иракската криза и Джордж Буш.

— Та нали това е било преди повече от половин век!

— Тогавашното ни правителство ви е подкрепило безрезервно, въпреки че общественото мнение било категорично против войната.

— От училище помня, че съюзници са ни били Англия, Австралия и Полша.

— Е, няма да коментирам образователната ви система — засмя се Пол. — Обаче последиците за нас били плачевни. Страната ни изпаднала в продължителна политическа криза точно преди договорената вече дата за приемане в Евросъюза. А и много европейски страни ни се разсърдили заради проамериканската ни политика. С две думи, макар да сме станали пълноправни членове на

съюза от 2007 година, процедурите по пълноценното ни присъединяване се проточили още близо двайсет години. На всичко отгоре сте уредили на Ирак всичките му дългове да бъдат опростени, а ние сме имали да вземаме почти два милиарда долара.

— Нашата страна също е претърпяла много сериозни последици — вметнах аз.

— И сигурно затова на третата година спряла да ни плаща компенсациите заради опростения дълг на Ирак.

— Сега ще се караме ли или ще ставаме приятели?

Пол ме изгледа озадачено и се разсмя: — Всъщност често е така, за да станеш истински приятел с някого, наистина първо трябва здравата да се скарате. Та както и да е, всичко това объркало задълго живота ни и забави с десетилетия излизането ни от страхотната икономическа криза, в която сме били тогава. Дори и днес сме на дъното в Европейския съюз.

— Не ми изглежда да живеете много по-различно от другите европейци.

— Не си вади заключения от нашия стандарт, драги, ние с Деси имаме доста по-високи доходи от средните, пък и все още нищо не си видял. София не е България, както казваме...

— Надявам се за тези шест месеца да опозная не само София.

— Впрочем и у вас е така, в четирите ви ърбиленда стандартът е много висок, а ако се разходиш извън тях, има и мизерия на ниво от миналия век. ^[2]

— Ти си бил в Америка?

Пол се позасмя: — Когато се оженили, майка и татко били безработни и няколко месеца по-късно той заминал за Канада, беше лесничей в Северозападните територии. А когато навърших една година, отидохме и ние. Така че съм израснал в едно градче на брега на Голямото Робско езеро, но през ваканциите всяка година пътувахме из Щатите.

— И защо не останахте в Америка?

— Родителите на майка ми се разболяха и нямаше как да ги вземем при нас, щеше да ни излезе много скъпо, защото не им признаваха здравните осигуровки. Затова се върнахме. А когато баба и дядо починаха, татко вече бе закрепил бизнеса си тук, а и Деси беше се

появила, така че нямаше за кога пак да заминаваме. Пък и тук вече можеше да се живее...

— Стига с тия скучни приказки — прекъсна ни Деси, — по-добре да ви разкажа какво се случи вчера. В туристическата агенция дойде една жена, която миналия уикенд ходила на ски в Банско. Искала да пътува с хеликоптер, но като поискала резервация, компютърът ѝ отговорил, че няма свободни места и тя заминала с автобус. А в курорта срещнала някаква позната, която ѝ казала, че хеликоптерът бил полупразен.

— И какво толкова е станало? — отегчено запита Пол.

— Като проверихме в компютъра на агенцията, не намерихме на нейно име заявка за хеликоптера, а само поръчка за автобусен билет. Но тя се кълнеше, че първо питала за въздушен превоз. Не ми се вярваше да лъже, такава една симпатична жена, макар и не в първа младост. Учителка.

Вдигнах рамене: — Всякакви ги има.

— Какви ли не истории измислят хората, за да привлекат вниманието върху себе си — подкрепи ме Пол и разказа няколко любопитни случая от своята практика.

---

[1] Но само когато са си у дома. А навън са много адаптивни — няколко пъти съм работил с български колеги, и те винаги като вълци се нахвърляха на работата от самото начало. (б.а.) ↑

[2] През следващите месеци се убедих, че като се изключат курортите, а те бяха страхотни, що-годе европейски стандарт на живота имаше само в отделни градове (не само големи, обаче). На много места хората наистина живееха като в края на миналия век, но не се сблъсках с откровена мизерия, каквато едва ли бих срещнал и у нас, макар че, признавам, от дете не съм имал точна представа как е у нас във вътрешността. (б.а.) ↑

2.

Мислех, че или Пол беше преувеличил, или местните хора не ме приемаха като типичен американец, защото почти не се сблъсках с неприязън. По-късно разбрах, че това е една особеност на националния характер на българите, известна още от времето, когато били под властта на турските султани. Общителни и приветливи, те рядко пренасят отношението си към една или друга страна върху нейните хора. Само веднъж срещнах мой сънародник, който се оплака от недружелюбие, но той беше турист и отдалеч му личеше, че е гадняр.

Странен манталитет имаха тия хора. Срещу блока ми имаше едно кафене, каквото със същия успех бих могъл да намеря пред къщата си в Кеймбридж, а на петдесет метра по-нататък — друго, по-неугледно и занемарено, и цените по-високи, и барманът истински тъпанар, не можеше един коктейл да забърка както трябва. Въпреки това, и двете бяха еднакво пълни, а и Пол сякаш не правеше разлика между тях. Веднъж тъпанарят се бе заприказвал със сервитьорката и цяла вечност не ни обърнаха внимание, та аз не се сдържах:

— Пол, не те ли ядосва тоя скапаняк?

Той само махна с ръка — и тук смисълът на жеста бе „Карай да върви“, след което ме довърши с думите: — За къде си се разбързал толкова, я колко добре си приказваме?

Първите дни отидоха за разглеждане на града, чиито тротоари бяха тъй многолюдни, сякаш тук живееха не два, ами поне двайсетина милиона. Срещаха се и твърде много чужденци, особено японци. Така и не разбрах при толкова много пешеходци и посетители в заведенията, откъде се вземаха шофьори за колите — а те съвсем не бяха малко по улиците, предимно износени^[1], но новите пък често бяха от най-скъпите модели. Направихме и няколко едnodневни екскурзии — на ски в планината, която се издигаше край града (Пол не пропусна да се похвали, че София е била домакин на зимна олимпиада, не запомних коя точно), до един много красив архаичен манастир в

друга близка планина, и до едно недалечно курортно селище с минерални извори.

В централната зона на София се сблъсках с още една загадка, която също не можах да реша през цялото време: кое се срещаше по-често, гръко-римските старини или малките кафенета. Във всеки случай си личеше, че градът има многовековна история, и Пол не пропусна със злорадо-добродушна усмивка да ми съобщи, че България съществувала вече близо четиринайсет века, и то на едно и също място, докато „някои държави и триста години още не са навършили“. Отвърнах в същия стил:

— Какво от това, щом живеят три пъти по-богато?

— Не три, а поне десет пъти — рече той с безразличие, което тогава не можах да проумея.

Пол беше юрист и то доста търсен, както можах да се убедя, но през тази първа седмица отложи поне четири делови срещи само и само за да си пие с мен грозданката. Когато попитах не губи ли, той пак махна с ръка и рече:

— А, работата не е заек да избяга.

Впоследствие чух още подобни местни поговорки все в тоя дух, които биха звучали по-уместно в хипарска комуна или на някой полинезийски атол. Но не по-рядко се сблъсках и с хора, които сякаш бяха пренесени от нашите лаборатории, офиси и магазини.

Като минаха първите дни, Пол стана неузнаваем и с такова настървение се залови за работа, че понякога по цели седмици не можех да го уговоря да прием по едно. Но не скучаех, тъй като колегите често ме канеха било на гости, било да поспортуваме или да отидем на концерт или театър. Дори понякога им отказвах, защото открих една местен интерактивен канал специално за гостите на България, от който можех да науча много неща за страната, в която бях попаднал. Разбрах например, че не всички чужденци тук са туристи, имаше към два милиона резиденти, привлечени от природата, климата и евтиния живот, или просто любопитни. Първи почнали масово да купуват или наемат къщи английските пенсионери и сега те били почти един милион, но имало също много японци, скандинавци, корейци, араби, руснаци, какви ли не, и американци в това число. Държавата ги поощрявала, защото заради демографския срив и масовата емиграция в края на миналия и началото на този век, населението ѝ се стопило

почти наполовина и цели селища оставали безлюдни. Чужденците, освен това, носеха добри приходи за бюджета (вече бях усетил, че по отношение на плащането на данъци българите по нищо не се отличават от нас). И въобще историята на страната гъмжеше от куриози и превратности, сред които царят-премиер беше от най-безобидните. С изненада разбрах, че думата „мутрас“ е българска (дотогава предполагах, че е от някакъв непознат за мен жаргон). „Мутри“ открай време наричат тук бандитите. Имало един период, когато те станали страшилище за градовете и пътищата на Европа, а точно тогава страната със зъби и нокти се борела за пълноценно членство в Европейския съюз, и със съдействието на Европол българските полицаи почнали да ги преследват из целия континент. На някого му хрумнала превъзходната идея да използва тази тема за Пи-аР кампания и държавната телевизия направила сериал — римейк на някаква класика едва ли не отпреди един век, който също като оригиналът се казвал „На всеки километър“. Сериалът наистина помогнал да се оправи имиджът на България, защото излязъл много успешен, станал световен хит и така думата влязла в международната лексика. Това трябва да е било преди рождението ми, защото думичката я знам от дете. Разбрах също и каква била българската връзка на онова градче в Монтана — било наречено на името на един от тукашните исторически градове, Плевен. Там преди два века имало големи сражения между русите и турците, четири месеца за тях се писало по първите страници на всички вестници, и така градът станал световно известен. В Щатите няколко градчета били наречени на негово име, но днес май е останало само монтанското. А в самата България имаше град с името Монтана, но той пък нямаше нищо общо с Америка, бил наречен така на древна римска крепост.

Деси всяка седмица уреждаше по някое парти уж за мое развлечение, но подозирам, че истинската ѝ цел беше да се изфука с познанството ни, защото сериозно се обиждаше, когато отказвах поканата ѝ. Веднъж се бяхме събрали с журналисти и тя им се похвали, че ще напише репортаж за моя милост и дори е измислила заглавието — „Полигонът доведе у нас талантлив американец“. Докато мислех как по-деликатно да я извадя от заблудението по мой адрес,

някой попита какво е това Полигон. Деси отвърна, че така наричали договора за всеобщо и пълно разоръжаване и един — казваше се Георги, тоест Джордж, но кой знае защо му викаха Джо, я сряза, че такъв договор няма.

Реших да я защитя:

— Ако си спомняте уроците по история, значи знаете, че две световни войни, стотици локални конфликти и повече от век най-различни преговори не можаха да накарат човечеството да се разоръжи. Е, хрономеханиката свърши тая работа за няколко години. Наистина, какъв е смисълът да измисляш все нови и нови оръжия, когато щитгенераторът отклонява към безвремието всяко поразяващо въздействие...

Онзи не ме остави да се доизкажа: — А ако следите новините пък, знаете също, че договорът не е за разоръжаване, а за отказ от употреба на нападателни оръжия, и още не е влязъл в сила, защото малко страни са го ратифицирали. А и да влезе в сила, той нито ще откаже терористите да ползват лазерни оръжия и мръсни бомби, нито ще излекува фанатиците от страстта им да се налагат със сила. Поне на десетина места по света и сега се бият — за земи, за идеи, за власт, за пари. Да не говорим, че далеч не всяка страна може да си позволи масовото използване на щитгенератори, или пък че те съвсем не са безопасни, десетки са невинните им жертви... — не отстъпваше той, затова реших да отклоня темата: — Но щитгенераторът не разсейва психическите въздействия, затова незаконното ползване на хипназер се наказва с промиване на мозъка, докато дори атомна бомба да ти намерят в багажника, ще се отървеш с две-три години затвор. А за дреболии като добрата стара базука или нещо по-модерно от рода на имфрозера у нас опандизват само, ако откажеш да си платиш глобата.

— Е, в България нещата са по-различни — настояваше на своето Джо, и кой знае докъде бихме стигнали в разправията, но за късмет едно момиче попита какво общо има думата „полигон“ с всичко това и тук вече никой не си позволи да ми прекъсва кратката лекция.

— Многостранното съглашение за научно и технологично сътрудничество беше неизбежно, нали трябваше да се създаде нова работа на хиляди секретни лаборатории и хай-тек фирми. На дизайнерите не им хрумна по-добра идея за емблема на съглашението от многоъгълник с 413 върха, колкото бяха към момента членовете на

ООН^[2], с всичките му близо сто хиляди диагонали. В резултат емблемата заприлича на свръхфина дифракционна решетка, а самото съглашение нарекоха полигонално, което скоро се съкрати до „Полигон“. Най-запалените пацифисти дори поискаха да се измисли друга дума за геометричния многоъгълник — никой не прие това насериозно, разбира се. Те обаче събраха пари и купиха от федералното правителство Пентагона, за да го преустроят в Полигон и да направят в него Световен музей на мира. Членовете на ООН обаче непрекъснато се множат и затова идеята се видоизмени — просто събориха едната му стена и я изградиха наново като дъга, нали окръжността е граничен случай на многоъгълник, когато страните му се стремят към безкраен брой.

Деси не издържа и довърши вместо мен:

— Ползването на стипендии от Полигона става със специална рулетка. Майк три години залагал на комбинацията черно/нечетно и като спечелил, можел да избира между Перу, Тибет, Тасмания, България и ЮАР.

Не беше точно така — комбинацията бе четно/просто число, но простите числа с едно изключение са нечетни, а в случая не ставаше дума за двойката, затова и не я поправих.

— При толкова екзотични места защо избра България? — попита някой.

Не ми бе удобно да кажа истинската причина.

— В ЮАР вече съм ходил. Южна Америка също не ме привлече, защото какво пътешествие е, ако не пресечеш поне един океан? Ориентирах се към Азия, но навреме разбрах, че тибетците били крайни националисти и по принцип не говорили чужди езици^[3], а не ми се щеше през цялото време да се оправям с преводач. Междувременно в Тасмания стана катастрофалното земетресение и реших, че там на хората няма да им е много до гости, така че оставаше България...

---

[1] Пол ми обясни, че повечето българи си купували коли втора употреба. (б.а.) ↑

[2] На конференцията по разоръжаването в Женева не участваха всички, а малко повече от половината тогавашни членове на ООН, в това число Световната гей-общност и Асоциацията на свободните

космически заселници. Днес в организацията членуват общо 468 държави, международни протекторати и екстериториални граждански формации със собствена юрисдикция, а Глобалната ИИ-лига има статута на наблюдател. (б.р.) ↑

[3] Както ще разберете по-нататък, тази информация за тибетците се оказва некоректна. (б.а.) ↑

3.

Българските ми колеги се броят на пръсти и с повечето се познавах от разни симпозиуми и конференции. С някои дори бях работил заедно и знаех, че навсякъде се нагаждат успешно, независимо дали попадат в размерения график на университетските среди или в изнурителната конкурентна надпревара на търговските лаборатории. Сега си обясних причината за това — в родината си бяха запазили до голяма степен класическия академичен стил на работа „по вдъхновение“ от доброто старо време. Можеха понякога с часове да си приказват или да се занимават със съвсем странични неща, а друг път, без никой да ги задължава, оставаха до късно вечерта или работеха в почивни дни. Това май се обясняваше колкото с манталитета им, толкова и с обективните условия, в които работеха — ползваха мизерна техника, а и заплатите им не бяха от най-високите.^[1]

След един от редовните петъчни семинари колегата Димитър или Митко, както всички му викаха, ме предупреди да не поемам ангажименти за неделната вечер, понеже щял да ме води на „имен ден“ на свой приятел — бизнесмен.

Поисках да ми обясни какво е това и така узнах, че за българите освен рождения ден голям празник е и денят на светията, чието име носят. Тази традиция очевидно позволяваше доста широко тълкуване, защото като попитах кой светец се чества на този ден, Митко вдигна рамене:

— Не знам, всяка година датата е различна.

— Как така?!

— Виждаш ли, празникът не е с фиксирана дата, това е последната неделя преди Великден, затова всяка година се мести. Наистина, в църковния календар почти няма ден без някакъв светия, но в случая става дума за друго. У нас наричат този ден Цветница, тогава празнуват всички, които носят имена на цветя.

— А защо го наричат така?

— Учили сме го в училище, но не помня точно, имаше нещо за Исус Христос и цъфнали върбови клонки, май.

— А как се казва именникът?

— Горун.

— Това какво цвете е?

— Не е точно цвете... мисля, че това име идва от думата „гора“^[2].

— Излиза, че Цветница е имен ден за всички, чиито имена са свързани с растителността?

— Всъщност така е, за имена от флората.

— Не ти ли се струва, че в такъв случай традицията ви не е съвсем християнска, че има нещо от езичеството?

— Всички национални традиции идват от езическите времена.

Не бях много съгласен с него и помислих дали да не се позова на нашите традиции, но не ми се слушаха пренебрежителни отзиви за младите нации и си замълчах.

Отидохме към седем часа и заварихме партито в пълен разгар, отвори ни една от гостенките. Попитах кой от десетината мъже е именникът, за да го поздравя. Митко се огледа, рече: — Не го виждам, сигурно е в кухнята — и отиде до масата с питиетата, откъдето се върна с две чаши бърбън. След малко се появи възрастна жена с угрижено лице, която носеше поднос с миниатюрни сандвичи. — А, това е майка му — рече Митко и размени няколко думи с нея, после избухна в смях: — Това само Горун може да го направи, да закъснее за собствения си имен ден!

— Като е закъснял, защо майка му не се е обадила да предупреди?

— Кого да предупреди?

— Поканените, разбира се.

Митко пак се разсмя: — Вярно, ти не знаеш. На имен ден се ходи без покана.^[3]

Именникът дойде след около час заедно с една жена, която беше непозната за гостите му. Обясненията им за закъснението предизвикаха много смях и закачки, а аз мразя да не знам защо се смеят другите и поисках Митко да ми обясни (самият Горун много зле говореше английски). Историята наистина беше забавна.

В петък човекът заминал за един крайморски курорт на другия край на страната, за да сключи някакъв много важен договор, и в самолета се запознал с жената — били на съседни места. Към края на

деня обаче компютрите на партньора му се сринали, а в тях се съдържала някаква много важна спецификация, без която контрактът не ставал. Горун пък трябвало да бъде с подписания договор при друг контрагент още в понеделник сутринта, затова решил да остане и поръчал хотел. Като се прибрал там вечерта, се оказало, че в същата стая вече била настанена спътничката му от самолета. Тя тъкмо излизала от банята по къса хавлийка и щяла да припадне при вида на мъж в стаята. Горун се почувствал виновен за уплахата ѝ и предложил да вечерят заедно. Двамата взаимно си допаднали дотолкова, че не се разделяли оттогава вече две денонощия, а самият Горун въобще забравил за именния си ден. Усетил се чак когато дошли първите гости и майка му се обадила да пита има ли намерение да се прибере къщи.

— Пълна каша е по нашите курорти — заключи накрая Митко. — Когато Горун разправи как е уплашил новото си гадже, едно момиче каза, че напоследък много често се случвало стаите в хотелите да се дублират.

С този епизод се изчерпва присъствието на Горун и приятелката му в моите спомени и ако го споменавам, то е защото именно срещата на двамата в хотелската стая ми даде идеята за заглавието.^[4]

В края на април заради особеното съчетание на Великден и официалния празник на труда, правителството беше обявило шестдневна ваканция, която Деси и Пол ми бяха обещали да използваме за обиколка из страната — „да видиш и онова, което обикновено не го показват на туристите“. Тогава окончателно се убедих, че Пол е бил прав, когато говореше за бедността ѝ.

С наетата каравана тръгнахме първо по един път, трилентов в двете посоки, който се наричаше „магистрала“, но у нас би могъл да бъде в най-добрия случай второстепенно щатско шосе, и още преди напълно да прекосим планините, свихме по тесните обикновени пътища. Пътувахме сред зле обработени или пустеещи земи и пресичахме села и малки градчета, в които често виждах изоставени къщи и занемарени дворове. Виждах твърде много мургави, крещящо облечени мъже и жени, които ми приличаха на индийци, и споделих учудването си, че в познавателната програма на телевизията не се споменава за масовото им присъствие в България и че в София почти

не съм ги срещал. Пол каза, че индийците не били много, едва няколкостотин, и то в други, по-развити области, където техни фирми били наели земеделска земя, и попита къде съм виждал индиец. Посочих един такъв тип, казах, че не ми прилича на фермер и така предизвиках поредния пристъп на веселост у Деси. Брат ѝ дълбокомислено рече:

— Сестричке, Пит в известен смисъл има право. Та нали прародината на циганите е точно Индия.

Дотогава бях само чувал за този народ. В раздела „Население“ на туристическия ми пътеводител нищо не пишеше за тях, а ги виждах навсякъде, и Пол с известна досада ми обясни, че в България те официално се наричат „роми“. Демографският срив не ги засегнал, защото те винаги раждали по повече деца. Точният им брой никой не можел да каже, тъй като при броенето на населението повечето от тях казвали, че са българи, но вероятно били половината, ако не и повече, от населението. Най-куриозното беше, че като „роми“ се самоопределяли предимно онези, които са постигнали нещо в живота и се гордеели с произхода си:

— И затова, представи си, Пит, според статистиката „ромите“ имат по-високо средно образователно равнище от българите! А всъщност ония от тях, които формално се водят българи, пренебрегват училището и затова стотици хиляди от тях са без образование. И нищо чудно, че президентът ни е циганин! Обаче има висше образование и два доктората.

— Че като са без образование, какво тогава работят, от какво живеят?

— Повечето работят сезонно, други висят пред социалните служби, мнозина просят или крадат... Заради тях вече половин век безработицата и дребната престъпност у нас са най-високи в цяла Европа. Това вкарва държавата в омагьосан кръг, вместо да инвестираме в развитие, пилеем огромни пари за помощи и за поддържане на реда.

И наистина в провинцията по-често срещаме полицаи, не че в София бяха рядкост.

Но общата картина все пак не беше съвсем плачевна, просто бяхме в един от най-западналите райони на страната. Вечерта стигнахме до малко планинско градче, опасно от крепостни стени,

над които се издигаха живописни скали, всяка от които имаше собствено име. Там вечеряхме в малък семеен ресторант, където ни предложиха храна и напитки домашно производство — така излизало по-евтино^[5].

А по-нататък видях и добре поддържани земи, и благоустроени селища, и модерни малки и средни заводи. По мое настояване посетихме и Плевен, където имаше впечатляващи паметници от Руско-турската война, която българите наричат Освободителна. В този град окончателно се убедих, че Пол е бил прав, като говореше колко бавно страната излиза от кризата. В покрайнините му стърчаха няколко полуразрушени кули. Помислих, че са поредните исторически руини и поисках да ги разгледаме, но това се оказа обраснали в храсти и бурени железобетонни конструкции. Възрастен местен жител ни обясни, че на мястото „по комунистическо време“ почнали да строят спортна зала, но още в края на миналия век строежът бил изоставен, и всеки нов кмет обещава да го довърши.

Постепенно разбрах, че маршрутът на обиколката заобикаля повечето туристически маршрути и атрактивни сюжети на телевизията. Подозирах, че по същия начин се е запознавал навремето и с моята страна и понякога си мислех, че не би било зле някой път и аз така да тръгна из централните щати — със сигурност щях да открия там живот, по-различен от онова, което знаех от телевизиите и вестниците (не че вкъщи отделях за тях толкова време, колкото когато бях в чужбина). Обаче си знаех, че всичко това не ме интересува кой знае колко, и като се върна, пак ще потъна в научните си занимания и ще се откъсвам от тях само за да разбера какво крият от мен колегите по лаборатории и институти, или пък ако Фил не ме заинтригува с някое разследване. Но тук бях в друг свят, много по-открит от моя, който не се притесняваше да излага на показ несъвършенството си и с някаква симпатична обреченост все пак вървеше напред по начин, който навсякъде другаде биха нарекли неефективен.

---

[1] Бяха на държавна работа, затова. По този повод се сещам, че те често казваха „Те ни лъжат, че ни плащат, ние ги лъжем, че работим“. Предполагам, че във фирмените институти и лаборатории не е било така. (б.а.) ↑

[2] Според българския етимологичен речник, „горун“ е диалектно название на един вид дъб. (б.р.) ↑

[3] Въобще българите нерядко си правят неугворени посещения по къщите, понякога дори в часове, които ние бихме определили като неуместни. (б.а.) ↑

[4] Благодаря на Генко, ИИ-секретарят на мисис Десислава Иванова, който помогна този епизод да бъде възстановен с всички подробности. (б.р.) ↑

[5] Това бе поредният местен парадокс — храната беше не само екологична, но и съвсем натурална и другаде би струвала двойно и тройно по-скъпо от масовите индустриални продукти. Но както ми обясни Пол, домакините били дребни производители, а регистрацията като търговци или доставчици струвала скъпо и те не могли да си я позволят. (б.а.) ↑

3.

Престоят ми в България вече бе преполовен, работата вървеше чудесно и с Пол се виждахме рядко, още повече че в живота му се появи жена (според Деси — необичайно явление за него), затова бях изненадан, когато една вечер той дойде сам, носеше бутилка уиски и омърлушено предложи да се напием — нещо, което не бе правил досега.

— Какво се е случило, да не си се скарал с приятелката си?

— Загубих едно дело.

— Няма да ти повярвам, ако кажеш, че ти е за първи път.

— Не, разбира се, но този път бях сигурен, че ще спечеля.

Клиентът ми съди една маркетингова агенция, че с анкетата си е събирала прекалено лична информация. Напоследък тия фирми са истинска напаст, също като у вас. И преди мен са ги съдили, все безуспешно, защото е било въз основа само на свидетелски показания, а аз първи разполагах с веществени доказателства.

— Значи не са ти били силни доказателствата.

— Ами! Анкетата е била както винаги по мрежата и като видял непотребните въпроси, клиентът ми се сетил първо да я разпечата и после да отговаря.

— Как така „непотребни въпроси“?

— Кажи ми какво търсят в анкета за хранителни продукти въпроси със сексуален контекст?

— Доколкото знам, психоаналитиците твърдят, че между храненето и либидото има тясна връзка.

— Дори и да е така, не може една трета от анкетата да се върти около секса. Но според архива на агенцията тези въпроси не фигурират в оригинал. А проклетият им адвокат извъртя нещата и излезе, че моят клиент уж „досъчинил“ анкетата, изкара го едва ли не сексуален маниак, и съдийката прие неговата теза.

— Сам си казвал, че хората какво ли не правят, за да привлекат вниманието върху себе си.

— Не и в тоя случай! Отдавна познавам клиента си, той е много сериозен човек. Освен това експертизата потвърди, че въпросите са много професионално съставени от висококвалифициран сексолог, а той няма как да ги направи, музикант е.

— И струва ли си толкова да се разстройваш за това?

— Не знам защо, но това дело го приех много присърце и сега съм направо бесен — и Пол обърна чашата си на екс.

Но не успяхме да се напием. Появи се сестра му и нещата придобиха съвсем неочакван обрат.

— Помните ли онази жена, за която ви разказах в деня, когато пристигна Пит? Дето твърдеше, че компютърът на пътническата агенция я излъгал? Е, днес същото се случи в редакцията.

През този последен месец от семестъра Деси стажуваше в някакъв вестник.

— Една колежка вдигна страхотен скандал. Статията ѝ „Ще фалират ли бюрата за запознанства“ не била публикувана, а в касата ѝ дали хонорар за нея.

— Че какво лошо има в това? Взимай парите и бягай — промърмори Пол.

— Ама тя си мисли, че някой ѝ е прехванал темата.

Съгласих се, че това вече не е колегиално, ако темата наистина е интересна.

— И още как! Колежката тръгнала от едно съобщение на статистиката, че през последните месеци расте броят на сватбите между по-възрастни партньори. И понеже те са основните клиенти на бюрата за запознанства, започнала от тях. Там обаче разбрала, че точно през тези месеци клиентелата им рязко спаднала. Тогава решила да разбере какво друго може да причини този ръст на сватбите и съгласете се, че темата е интересна.

— Толкова ли, че да ѝ платят още преди статията да е излязла?

— Публикацията е била планирана за броя от миналата неделя, но в последния момент вместо нея излязъл друг материал. Дежурният решил, че някой от ръководството е направил замяната. А сега статията въобще я няма в редакционния компютър, докато този в счетоводството я води като излязла.

— А защо казваш, че случаят е като онзи?

— Ама ти не разбираш ли? Тогава компютърът на пътническата агенция твърдеше, че не е имало запитване за самолетен билет, а сега редакционният компютър твърди, че статията не е била написана. Съвсем аналогични случаи, а всички казват, че компютрите не могат да лъжат.

— И са прави — потвърдих аз, — поне не и по собствена инициатива.

Точно в този момент ме осени догадката.

— Пол, тук може би се крие ключът към проблема ти със загубеното дело.

— Не мога да разбера какво общо виждаш.

— Сега ще се опитам да обясня. От една страна, хората все по-рядко търсят услугите на бюрата за запознанства. От друга страна, някой допълва маркетинговите анкети за стоки и услуги с непотребни въпроси от интимен характер...

— Хм — замисли се Пол. — Това наистина прилича на класическа пазарна ситуация, когато се появява нов играч. Но кой е той и защо се крие?

— За какво говорите? — прекъсна ни Деси.

Пол набързо ѝ разказа за загубеното дело и сестра му пламна от ентузиазъм.

— Значи някой изземва функциите на бюрата за запознанства. Ау, колко интересно! Пит, на теб хобито ти нали е да се занимаваш с разследвания, ще ми помогнеш ли да разкрия този неизвестен конкурент?

Да бъда асистент в чуждо разследване — е, това никога не ми бе минавало през ума.

— Нали това е разследване на колежката ти?

— След като историята се разчу, вече всеки е свободен да работи по темата.

Деси ме гледаше толкова предано, че не издържах.

— Добре, през уикенда ще помислим заедно за това. А дотогава, понеже всичко се върти около компютрите, провери, ако можеш, един и същ ли е Интернет-доставчикът на редакцията и на бюрото за запознанства.

В събота рано сутринта двама колеги позвъниха на вратата с идеята да играем тенис (помните ли какво казах за навика на българите да си правят неугворени визити?) и целия предобед прекарах на корта. Върнах се капнал от умора, легнах да си почина и чак привечер се сетих за обещанието си. Звъннах на Деси, тя ме скастри защо не съм се обадил по-рано и половин час по-късно беше при мен, свършила даже повече работа, отколкото ѝ бях поръчал. Беше издирила в редакционния архив всички съобщения за компютърни гафове от последните месеци и поне пет от тях напълно пасваха с предположението ни. Ставаше дума за нещо, което вече бях чул на именния ден на Горун, но не се бях сетил да го включа в схемата си. Дублажите на хотелските резервации нито веднъж не се бяха случили на хора от един и същи пол.

— Главата ми не го побира тоя заговор на компютрите — сводници.

Деси се намръщи: — Много си вулгарен. По-добре кажи „сватовници“ — и ми обясни, че така наричали в миналото хората, които уговаряли сватбата на младите от името на техните родители. Това насочи мисълта ми в съвсем друга посока:

— Може да се погледне и от друг ъгъл. Обективно погледнато, цялата история е полезна за страната ви при този демографски колапс. Аз бих нарекъл това „Програма за възраждане на нацията“, например.

По-късно стана ясно, че още с този удар съм попаднал в десетката.

— Допускаш, че това може да е правителствена акция?

— Нали още Шерлок Холмс е казал, че като се отхвърлят вероятните причини, не трябва да се пренебрегват и невероятните^[1].

— Че ние още вероятните не сме започнали — съвсем резонно възрази тя.

Както и предполагах, всички случаи бяха навързани на един и същ Интернет-доставчик. Като ми каза това, Деси добави:

— Но аз нищо не разбирам от компютри, ще трябва да дойдеш с мен там, иначе нищо няма да свърша.

— А как ще обясниш присъствието ми?

— Ами... ще кажа, че си американски журналист, който пише за българския бизнес.

— И затова се интересува от компютрите им? А ако ми поискат журналистическата карта? Не става, пък и аз не обичам заблуждаващите маньоври, по възможност се придържам към максималното правдоподобие. По-добре се обади като сътрудник на туристическата агенция и кажи, че имаш клиент, който е експерт по високите технологии и се интересува от приложението им в България.

Между другото това си беше чиста истина.

Интернетската фирма нямаше нищо против да запознае американския колега, с най-новите си хардуерни и софтуерни придобивки. След задължителното кафе при пиаристите ме представиха на системния администратор, който с облекчение разбра, че ме интересуват само новостите от последната година. Показа ми три устройства, едно от които ми се видя интересно, после ме отегчи с едночасов разказ за новите им програми, в които нямаше нищо ново за мен. Накрая зададох няколко въпроса от куртоазия и между другото споменах, че новият им модем не изглежда да е стандартен модел.

— Така е, подари ни го за Коледа един наш приятел. Между другото, той работи в Щатите, в една лаборатория към Калифорнийския технологичен институт.

Записах си името и доволен си излязох. Деси ме чакаше в близкото кафене, вече загубила търпение.

— Нещата изглежда се връзват. Техен приятел, казва се... — погледнах в листчето — Любомир Иванов, който между другото работи в Калтек, им е монтирал едно необичайно устройство. Казал е, че това е ултрабърз модем, и е така, но освен това вътре има още нещо, което ми прилича на адаптер за връзка между компютри от двете родословия.

Деси не разбра и трябваше да ѝ обясня за квазиорганичните процесори.

— Значи ли това, че някакъв такъв компютър от Америка се меси в работата на нашите?

— Така изглежда...

— И може да ги накара да лъжат?

— Все още не съм запознат в подробности с QOP-овете, те са съвсем ново изобретение и възможностите им... кой знае какви са.

— Тогава нека потърсим този Любомир Иванов!

— Преди това ще се опитам да понауча нещо за компютъра му.

Още същата вечер заседнах пред компютъра. Опитът ми директно да вляза във връзка с QOP-а не успя, тъй като модем-адаптерът имаше добра защита. Сканирах я, но беше написана с някакви абсолютно неизвестни ми символи^[2], а да търся помощ от тукашни хакери беше немислимо, затова приложих друга хватка. Пратих на модема една съвсем проста програма, която трябваше да се задейства, когато QOP-ът от другия край на света за пореден път влезе във връзка с местната мрежа. Тогава моят „часови“ щеше, образно казано, да сложи крак на вратата и да я задържи постоянно открената за мен.

За да стане това, не се наложи да чакам и десет минути. Нямах голям опит в общуването с новите електронни мозъци и мина доста време, докато налучкам оптималния команден език, а след това така се увлякох в проучването, че отиде цялата нощ.

Това наистина бе феноменално! Насреща си имах истинска електронна „сватовническа“ фирма, която за по-малко от година бе картотекирала над един милион потенциални клиенти, а десетки хиляди вече бе събрала в двойки и дори семейства. QOP-ът от Калифорния бе пуснал пипалата си къде ли не, включително и в законово защитените информационни масиви на банките, данъчните служби и здравната каса. И всичко това се правеше тайно заради най-приоритетната инструкция, че запознанството трябва да изглежда случайно. Сетих се за новата приятелка на Пол — ами да, „сватовникът“ перфектно бе подработил срещата им в читалнята на съдебната библиотека, където тя работеше. Там Пол трябвало да се запознае с някакъв стар съдебен казус, който „случайно“ не бил вкаран в електронната база данни и затова се наложило да го прочете в съответния хартиен том от архивата на съда.

Всичко това предполагаше чудовищно голям трансфер на информация, който обаче оставаше незабелязан — в модема освен адаптера бе вградено и едно много хитро устройство, което го маскираше. Не се стърпях и се обадох в градската справочна служба на Лос Анжелес. Получих някакви координати на Любомир Иванов, но когато набрах номера, се оказа, че там вече живеят други хора, които не бяха и чували за него. В отдела по персонала на Калтек ме свързаха

с възрастен мъж, на чието лице бе изписана стандартната усмивка „Само-кажете-и-веднага-ще-ви-свършим-работата!“ Тя обаче помръкна, като му казах кого търся.

— Съжалявам, но не мога да ви помогна. Мистър Иванов от половин година не работи при нас.

— Не може поне адреса му да нямате!

— Той живееше в наш служебен апартамент и когато напусна, трябваше да го освободи.

— А някой от колегите му?

— Съмнявам се... впрочем говорете с Рей Бродли, шефа на лабораторията.

Зарадвах се, защото с Рей Бродли бегло се познавахме от една мрежова игра, в която се бяхме сблъскали в студентските ми времена, но и с него първо ударих на камък.

— Любо Иванов... не бих казал, че ми е много приятно да говоря за това, Пит, той беше сред най-добрите сътрудници и още съжалявам за него. Миналата есен обаче тръгнаха слухове, че се занимавал с нерегламентирани проучвания. Известно време си правехме оглушки, но когато един от QOR-овете му изгърмя, поискахме обяснения, а той се обиди и напусна.

— Изиграл ви е той. Инсценирал е аварията, за да се сдобие със собствен мозък.

— Така ли мислиш? Беше страшна пушилка.

— Колко му е да извади QOR-а от кутията и да пъхне вътре една самоунищожаваща се димка! Бас държа, че след това не сте и погледнали какво е останало от компютъра.

— Ами че той беше изгорял!

— Че какво има там да гори?

— Любо експериментираше с една приставка на въглеродна основа.

Рей нещо шикалкавеше, но едва ли беше в комбина с Иванов, по-скоро са били приятели, щом така фамилиарно му споменаваше името.

— Както и да е, знаеш ли как мога да го открия?

— Не, само чух, че са го виждали в УКЛА — на Рей очевидно му се развали настроението. — Слушай, ако правиш някакво разследване, постарай се да не ни забъркваш. Ние сме силно ангажирани с работа по новото родословие, а нали знаеш, то е под ембарго...

Успокоих го, че нямам намерение да раздухвам историята и се обадох в Калифорнийския университет в Лос Анжелес. Там не бяха и чували за Любомир Иванов. Когато на другия ден съобщих резултата от издирванията си на Деси, тя се оклюма:

— Това е много неприятно, аз не мога да си позволя току-тъй да отида до Америка, за да го търся. Но ти нали ще се поинтересуваш от него, когато се върнеш?

— На мен също няма да ми е много лесно, защото моят институт е в североизточния край на страната, на пет хиляди километра от Лос Анжелес. Но няма да се наложи — засмях се аз. — По една случайност имам един приятел частен детектив в Калифорния, е, не точно в Ел Ей, а в Сан Франциско, и ще му създам малко работа.

Фил нямаше да подскочи от радост, но и аз не исках да рискувам, като от България ровя из данъчните или други архиви в Ел Ей — поне не и без достатъчен финансов стимул.

---

[1] Когато по-сетне Деси спомена на Пол, че сме обсъдили и тази възможност, той отсече: „Абсурд! Първо, в правителството никой не е толкова умен да измисли такова нещо, и второ, дори да го измисли, не ще може да го запази в тайна повече от едно денонощие.“ (б.а.) ↑

[2] Била е записана с азбука, употребявана преди много столетия, а паролата се оказа, че е „Възраждане“! (б.а.) ↑

4.

Получих отговора на Фил в събота, две седмици по-късно.

Пит, трябва да си луд, за да ме вдигаш посред нощ заради някакво разследване, от което няма да вземеш нито цент и което на всичко отгоре дори не е твое, ами на някаква българска журналистка!

Хю три пъти трябваше да ходи в Ел Ей, за да открие този Иванов и да научи нещо за него. Тоя тип сега работи в Антропологическия музей, който наистина е на територията на УКЛА, но няма нищо общо с университета, създаден е от някаква фондация, която купила сградата от университета. Адресно Иванов не се е регистрирал, значи не смята да гласува на изборите, но това едва ли те интересува. Той е на 39 години, с двойно гражданство, наше и българско, и има два доктората — по кибернетика, за защита на информацията, и по виртуална антропология, на тема „Конфигурация на социалното и сексуалното в отношенията между мъжа и жената“, каквото и да значи това. Мен ако питаш, сигурно е пълна порнография.

Бъди благодарен, че ти пращам адресите и номерата му, а аз ще се постарая да ги забравя. И да знаеш, че ще покрия разходите на Хю от твоите петдесет процента дивиденди!

— Ако не знаех със сигурност, че Фил е ирландец, като едното нищо можех да го помисля за шотландец, такъв скръндза е понякога, но съм му свикнал — казах на Деси, като прочетохме писмото.

— А сега?

— Какво сега?

— Да се обадим на този Любомир Иванов.

— Помисли за разстоянието.

— Какво значение има за един разговор?

— В случая разстоянието означава и десет часа разлика във времето. Сега в Ел Ей е... — погледнах часовника — три след полунощ. Нали не искаш да бъде сърдит, че сме му развалили съня? Ще го търсим довечера.

На тихоокеанския бряг беше девет сутринта и заварихме Любомир Иванов по спортен екип, а зад гърба му се виждаше поднос със закуска. Като се представих, чернокосият мъж със сключени вежди ме изгледа учудено:

— За какво ме търсите?

— Заради вашата нелегална брачна агенция.

— Как разбрахте?

— QOP-ът ви е забъркал голяма каша тук в България.

Разказах му накратко какво става и той видимо се развесели: — Отдавна не съм го наглеждал, а той успял да се развихри!

— Не виждам нищо смешно, вие сте нарушил закон на Съединените американски щати. Забранено е квазиорганичната технология да се изнася без правителствено разрешение.

— Вие не сте правителствен чиновник, нали? Така че не се опитвайте да ме плашите, проучил съм как стои въпросът. По precedent тежки присъди се издават само когато е засегната националната безопасност, а такова обвинение никой не може да ми предяви. Освен това не съм изнесъл QOP-а, а само съм го свързал, а и съвсем скоро предстои вдигане на ембаргото. В най-лошия случай може да ми лепнат порицание и няколкостотин часа обществено полезен труд.

— Но тук създавате проблеми на цялата страна.

— Мистър, вас това не ви засяга — лицето му се стегна. — Вие там сте чужденец, минавате и заминавате, но това е моята страна. Въпреки че съм роден тук, аз съм българин и съм решил скоро да се върна в старата родина. Не мога да гледам спокойно как тя вегетира и губи облика си, защото най-свестните хора продължават да я напускат и тя се превръща в гето. Политиците ни са загубени и докато направят нещо, циганията окончателно ще ни залее. Аз не съм политик, правя каквото мога. И щом акцията ми е предизвикала всичко това, значи има ефект. Тази страна наистина трябва нещо да я раздруса, иначе съвсем ще западне!

Деси изведнъж ме избута и зае мястото ми: — Слушайте, не може да си играете със съдбите на хората! Това рано или късно ще се разчуе и представяте ли си как ще се чувстват хиляди семейства като разберат, че не ги е събрала щастливата случайност, ами някакъв вманиачен електронен мозък!

Като я чух как реагира, се поздравих за решението си да не ѝ казвам за Пол и приятелката му.

— Вие пък коя сте?! — изуми се мъжът отсреща.

— Аз съм една млада неомъжена българка и не желая компютърът ви да манипулира личния ми живот!

— Добре де, ще го инструктирам да не ви включва в програмата си.

— Не става дума само за мен, а за всички българи. Изглеждате ми умен човек, вместо да ни обърквате живота отдалече, наистина се върнете, имаме нужда от хора като вас. Но какво говоря, само някой безотговорен човек може да измисли такова нещо!

Виновникът за бъркотията не ѝ обърна внимание и пак се обърна към мен: — Впрочем как се разбрахте с QOP-а? Добре, пробихте защитата — свалям ви шапка, но аз формирах целевата му матрица на български език, а не вярвам вие да го говорите. Или хубавата госпожица ви е превеждала?

Не ми хареса отношението му към Деси и реших да играя на нейна страна.

— Напротив, общувахме си на английски.

— Не разбирам...

— Ще ви кажа какво е станало — намеси се Деси. — Компютърът ви е решил, че като работи само на български, има много ограничено поле на действие.

Изненадах се от досетливостта ѝ.

— Точно така, изградил си е секции за всички световни езици — потвърдих аз.

— А това май ви обърква плановете, защото сега търси партньори по целия свят и колкото да задържа българите тук, толкова и ще ги разпилява — добави Деси.

— По дяволите!

Реших, че сега е моментът да го довърша.

— И онова хитро приспособление, дето крие преноса на информация, колко ли гугобайта са минали през него? Като се разкрие цялата история, цял живот ще плащате за пиратския трансфер, той няма да ви се размине само с порицание. Освен това вашият сводник е бърникал из защитените бази данни с лична информация, и не вярвам българските власти да ви поздравят за това...

Мъжът почна да си хапе устните.

— Майната ви, убедихте ме. Да прекратя изпълнението на програмата, само това ли искате? И няма да разгласявате какво сте открили?

До този момент си мислех, че помагам за журналистическо разследване, но сега изведнъж ми просветна, че Деси нищо няма да публикува.

— Имате думата ми.

— И аз ще си мълча — добави Деси.

Той въздъхна: — Още сега ще го откача от мрежата. А вие, мистър, ми се обадете някой път, ще ми е интересно да поговорим.

— Вярваш ли му? — попита Деси, когато свършихме разговора.

— Изглежда ми сериозен човек.

— А на мен ми се струва, че е абсолютно безскрупулен тип!

— Щом те е страх, че няма да си прекрати програмата, ще продължа да дебне модема му и ако отново закачи QOP-а си, веднага ще разберем.

Страховете ѝ се оказаха напразни.

А Любомир Иванов удържа на думата си не само в този случай — две години по-късно, като защити и третия си докторат — по философия, той се върна окончателно в България и скоро след това получих от него и Деси сватбена покана. През това време успя да вдигне голям шум със статиите си за необходимостта от усъвършенстване на начина, по който се въвеждат основните инструкции в квазиорганичните целеви матрици. Така се появи моралният императив^[1], който окончателно позволи на QOP-овете да минат през сенатската комисия и от лабораторни да станат търговски продукти. А като падна и ембаргото върху тях, се отприщи ИИ-лавината.

Не мина много време и в мрежата всички адреси за запознанства се обзаведоха с квазиорганични мозъци, защото според психолозите тяхното посредничество се приемало по-добре от човешкото. Не се учудих, когато Любо и Деси се похвалиха, че са учредили фондация за семейно планиране и са създали първия официален QOP-адрес за запознанства в България. По този повод тя ми цитира една от многобройните български поговорки — „Шило в торба не стои“, а той

ми обясни какви защити е създал, за да не се повтори провалът му от първия опит.²³[???

Последно бях в България преди десетина години и с удовлетворение видях една съвсем прилична европейска страна от средна ръка, чиито хора бяха запазили в характера си много от ония симпатични странности, които така ме впечатлиха при първото ми посещение. А неотдавна Любо и Деси ми се обадиха, че броячът на тяхната електронна кантора за запознанства „чукнал“ милионното семейство и по сметките им поне една трета от прираста на населението — към два милиона за последните шейсет години — бил „от тях“. Получих и благодарствена грамота от тяхната фондация и трябва да призная, че тя ме развълнува повече от която и да било от Нобеловите ми награди.

---

[1] Някои наши експерти — норбериани смятат, че моралният императив е бил внесен по нечувствителен начин в целевата матрица още на първия квазиорганичен мозък от новото родословие. Дори да е така, работите на д-р Любомир Иванов несъмнено са допринесли за неговата окончателна формулировка. (б.р.) ↑

САГА ЗА СЛЪНЧЕВИТЕ СТЬЛБОВЕ

1.

Няколко пъти ми се е налагало в кризисни моменти да спасявам света, но това е единственият случай, в който не съм обвързан от клетвено задължение пред една или друга държава да пазя в тайна класифицирана с най-висок ранг информация — просто защото точно тази история не бе огласена официално като заговор или терористичен акт, а мина в графите „производствена авария“ и „фирмен скандал“... От държавните глави в събитията бе посветен, ако не броим замесения откъм лошите и погинал донякъде и вследствие на моята намеса Тофик хан (пък и той много условно може да бъде наречен държавен глава, защото „държавата“ му не бе международно призната и без много шум изчезна след неговата смърт), само тогавашният Далай лама, а при единствената ни среща този забележителен мъж не каза нищо по въпроса за секретността. Нещо повече, както научих едва сега, той е описал епизода — от своя гледна точка, разбира се — в спомените си, които за съжаление са практически неизвестни на широката публика, защото никой не си е направил труда да ги преведе от тибетски. За всеки случай попитах Лио може ли да разкаже историята и той отвърна дословно следното: „За Глобантер са написани толкова небивалици, че една в повече няма да навреди. Само моля да промените името ми“. Толкова за секретността, въпросът е откъде да започна...^[1]

С еднакъв успех можех да тръгна от описаното в Бхагавадгита божествено супероръжие, или от Идеалната държава на Платон, или от първите опити с електричество във Вавилон, да не говорим за овладяването на огъня, но нямам време и място да изложа своята версия за всички събития от онези времена насам, затова ще ползвам за отправна точка края на деветнайсети век, когато Бекерел и съпрузите Кюри отпушиха атомната бутилка. Знаете, надявам се, какво стана по-нататък — след половин столетие бе създадена Бомбата. После хората тъкмо мислели, че са свикнали с атома и като взривно вещество, и като енергиен източник — и ето ти аварията в Чернобил, която почти затрила една съветска република — доскоро там имаше

цяло министерство за жертвите на ядрената катастрофа... А от Хирошима били минали четири десетилетия. Малко преди рождението ми, след още трийсет години, ударна група на възродената „Иргун цвей“ се докопала до една малка бойна глава с намерението да я взриви в сектора Газа, но нещо се объркало и експлозията станала почти на границата, така че сред жертвите имало колкото палестинци, толкова и евреи. Сред последствията^[2] на „Малкия Армагедон“ били и зачестилите апокалиптически пророчества на религиозни меси и граждански лидери. Двайсет години по-късно последователи на Шоко Асахара пуснаха радиоактивна полониева сол във водопровода на Токио. Наистина, жертвите се брояха на пръсти, и въобще пострадаха само стотина души, но скъсяването на интервалите между инцидентите вече придоби вида на заплашителна закономерност. Тогава обаче тъкмо бяха спрели да закопават отработеното гориво под земята и почнаха да го изстрелват към Слънцето, затова и антиядреното лоби не успя да се реактивизира сериозно. Обаче когато след още десет години се разчу за сплесканата от тектонични движения гробница за ядрени отпадъци в Мавритания, общественото мнение изпадна в параноя и ООН нямаше друг избор освен да препоръча отказ от използването на енергетични атомни реактори. Въпросът бе — с какво ще ги заменим, защото побърканото гражданско общество не искаше да чуе дори за безобидните термоядрени централи (не че по това време бяхме готови да ги строим; както знаете, едва към края на века се намери задоволително технологично решение за тях). Както би трябвало да стане в такъв случай, „Уест пасифик спейсуейз“ вече имаше готов отговор в джоба, или по-точно, във файловете на отдела си „Перспективни разработки“ — електричество от Слънцето.

Идеята всъщност не беше никак нова, а на повече от сто години — именно като идея, и толкова беше изтъркана от фантастите, че много хора не я приеха насериозно, а като пореден киносценарий. За това помогнаха и пиаристите на WPSW — говореха за „плантации“ от слънчеви панели в околоземна орбита, трансмитерни станции, енергийни снопове — а-ха, още едни междузвездни войни, епизод стои-не-знам-кой-си в сагата, подхваната от Джордж Лукас. За това помогна и името на проекта, „Слънчеви стълбове“ — пак те го измислиха. Приготвих се само да гледам сеир — една чудесна

българска думичка, често я употребявам вместо „шоу“, а и студентите ми подражават, но скоро получих персонална покана за участие в екипа. Това бе съвсем неочаквано за мен, защото ръководител на проекта бе Джонатан Краут — същия оня, от нашия институт, а аз не бях сред любимците му, по-скоро обратното. Но както разбрах посетне, експертите от научния съвет много настоявали аз да поема групата за анализ и елиминиране на рисковете и в края на краищата Джонти през зъби се съгласил, така че и аз се включих в сеира.

Специално за проекта световният концерн построил в Кения хай-тек парк и селище — естествено, наречени „Сънпоулз“ — в едно пустинно плато източно от езерото Рудолф, близо до границата с Етиопия. Мястото беше добре подбрано — близо до екватора, тоест почти под стационарната орбита и в слабонаселен район заради рисковете, които ми предстоеше да анализирам и елиминирам. Биосферен купол, широк почти миля, покриваше множество жилищни и административни постройки, повече от достатъчен брой места за спорт и развлечения и малък парк, а лабораториите бяха вкопани в земята на няколко мили встрани. Недалеч от тях беше Екс-фийлдът — изпитателното поле, което се ползваше и за летище.

В Сънпоулз се появих като триста и осмия жител, но собствено екипът наброяваше малко повече от двеста души, мнозина от които познавах отпреди. Отбих се при Джонти веднага след пристигането и за да покажа, че гледам сериозно на работата, му обърнах внимание, че обектът не е безопасен както трябва.

— Какво имаш пред вид?

— Няма ограда наоколо.

— Периметърът е осигурен с достатъчно системи за наблюдение и контрол.

— Не се и съмнявам, но ако някой реши да се вмъкне в него, без да им обръща внимание, кой ще го спре?

— Имаме цяла бригада заградителни андроиди.

— А ако ти се появи някоя банда въоръжени роботофоби?

— Какво ще правят тук? Нали знаеш, роботофобите същевременно са и крайни еколози. А според проучванията на общественото мнение, еколозите са сред най-активните привърженици на проекта. Остави това на сигуристите, предстоят ти други, по-сериозни неща.^[3]

— Например?

— Какво ще кажеш за йоносферното късо съединение?

— За първи път го чувам.

— Слънчевите стълбове ще пресекат йоносферата и вероятно ще пренасят заряди от нея към Земята. По предварителни сметки от това не се очакват сериозни последици, но някои геофизици настойчиво твърдят, че ще стане „глобално късо съединение“, което ще разбие земния магнетизъм, а с него — и защитата на Земята срещу космическите лъчи. Затова еколозите настояват да създадем изолирани проходи в йоносферата, нещо като втулки от пластове мономолекулярна ципа, но това ще е адски сложно, прекалено скъпо и на всичкото отгоре несигурно. Трябва ни изпипан анализ и категорична оценка за последиците от евентуалното късо съединение, за да решим да продължаваме ли работата по изолационните втулки, или да ги изоставим.

Задача от такова естество ми допаднаше. Изпреварвайки нещата, ще кажа, че тя беше кажи-речи най-лесната от всички и я решихме за няколко седмици. Истински големите проблеми дойдоха от неща, които предварителните разработки въобще не бяха предвидили.

— Това ти е първата сериозна задача — продължи Джонти. — Втората е, как ще реагират на стълбовете озоновият слой и климатът въобще. Освен това, трябва да се изчисти проблемът с траекториите на космическите доставки. И по-тривиални неща, например обезопасяване на летателните апарати, загубите по слънчевите панели от метеорити и още някои дребни работи.

— Не разбрах какво ще обезопасяваме — стълбовете срещу самолети или самолетите от стълбовете?

— Зарежи остроумията... Приготвил съм ти и една почетна задача, да развеждаш екскурзиантите.

— Че това не е ли работа на пиаристите?

— Имаме проблем с тях. Говорят на неразбираем жаргон и на всичкото отгоре обявяват всеки втори въпрос за тенденциозен. Изглежда колкото е по-добър един специалист по връзки с обществеността, толкова по-трудно установява връзка с отделните членове на тази общественост.

— И аз съм го забелязал.

— А нали знаеш, че в WPSW работят най-добрите?

— Не бъди толкова сигурен... Но от екскурзианти ще ми остане ли време да мисля за основните задачи?

— Туристите няма да са много, аз настоявах да бъдем секретен проект, но заради проклетия граждански контрол над финансите не се получи. Но ще пускаме само по една група дневно, без уикенда. А и няма да си през цялото време с тях, само за посрещането и научната беседа.

— Все пак не ми харесва това, Джонти.

Копелето обаче заплаши, че ще ме наклепе пред фондация „Карл Сейгън“, където наскоро ме бяха избрали в борда. Представих си как на следващото заседание попадам под кръстосания огън на навъсените погледи и ехидните реплики на десетина разгневени мъже и жени и свих знамената. Така трябваше да мисля за сериозната си работа, докато изпълнявах задълженията на екскурзовод — обикновено на стада невежи богаташи, решили да разнообразят африканското си сафари, или на върволици скучаещи пенсионерки, които събираха впечатления за потресаващи разкази пред близките си, когато се върнат. Приятни проблясъци бяха единствено учениците и студентите, изпращани от юниорските филиали на Националното географско дружество, Ломоносовския събор и други подобни организации. Но те идваха рядко, понеже екскурзионните такси бяха главозамайващи, а младежките организации си издействаха групите им да минават като нетърговски, срещу символично заплащане и съответно нищожна комисиона за туристическите агенции, и те затова пускаха в месец само по една-две от тях.

Помня първата група туристи, все едно че е било вчера, защото реших да се издокарам с костюм — да ме пита човек защо! Беше адска жега и прогизнах от пот през ония няколко минути, които ми трябваха, за да ги посрещна пред самолета и да ги отведа в пасажерския терминал.

Трите площадки на Сънпоулз бяха свързани с подземни тъбове, в които се движеха бързоходни вагончета, но заради очакваните посетители терминалът беше същевременно и панорамна зала, а от него към жилищната зона освен тъб водеше и двуетажна променада. Горното ниво, с тротопортер, бе за любителите на пешеходни разходки,

а отдолу беше платното за кари. Гостите не пожелаха да се възползват от превоза и се качихме на подвижната лента, където почнах лекцията си:

— Дами и господа, казвам се Пит и съм радостен да ви уведомя, че имате честта да сте първите посетители на Сънпоулз, нашия научен център, където човечеството най-сетне ще отхвърли омерзителната зависимост от мръсни и опасни енергийни източници. Вие знаете, разбира се, че още праисторическият човек подсъзнателно е чувствал откъде идва животелната сила на нашия свят, и затова е обожествявал Слънцето. Затова, впрочем, и първите думи на Господ били „Да бъде светлина!“, ако можем да вярваме на Светото писание.

— Не богохулствайте, моля! — обади се една поне сто и десетгодишна вещица, на която по й прилягаше да си прекарва дните в хоспис, отколкото да обикаля света.

— Ако се оплачете от мен, госпожо, ще ми направите много голяма услуга — отправих към нея лъчезарна усмивка и продължих:

— Но едва преди двеста години без малко, благодарение на Джеймс Кларк Максвел и на още няколко светли умове, хората не само с интуиция или вяра, но и с разума си разбрали, че светлината е и енергия. Е добре, ние тук се готвим окончателно да впрегнем светлината — но не божествената, а слънчевата — в услуга на хората. Макар че Слънцето е на почти сто милиона мили от нас, неговите лъчи стоварват върху всеки квадратен метър по десет киловата. Ние тук не усещаме тази енергия в пълната й мощ, защото повечето от нея се разсейва в атмосферата. Но в Космоса нищо не ще пречи на соларните панели да я превръщат в електричество и ние възнамеряваме да го докараме на Земята.

— И то ще е безплатно, така ли? — изписука някакво същество с неопределен пол и щателно прикрита почтена възраст.

— Не съвсем... — затрудних се с обръщението и го прескочих. — Първо трябва да изградим в околоземното пространство милиони акри соларни полета, да ги обзаведем с колекторни бази и излъчватели, да пуснем в орбита около петстотин междинни сателита, които да пренасочват енергията, а на Земята — същия брой приемно-разпределителни станции, и всичко това ще ни струва поне по едно повишение на данъците годишно...

През групата премина отчаяна въздишка.

— Но правителствата, разбира се, ще направят всичко, за да отвлекат вниманието ни от това — успокоих ги аз. — Ще продължа разказа си след малко, а сега ви оставям да добиете първи впечатления и да си помислите какво ще си поръчате в бар „Добре дошли“, където сме обзавели демонстрационната зала.

Посетителите се загледаха навън и наизвадиха камери и смартфони, за да снимат уния пейзаж наоколо и надигащия се пред нас биосферен купол.

— С лазери ли ще се доставя енергията? — попита поредният тъпанар.

— Не съществуват преобразуватели на светлината в електричество, които са в състояние да поемат необходимата плътност на енергията. Ако ползваме лазери, ще трябва да покрием половината Земя с приемни станции и за нас няма да остане място.

— А с микровълни?

— Виждам, че сте доста компетентен и вярвам да се съгласите, че светлината също е микровълни, но с още по-висока честота. И тъй като вариантът с пренос чрез лъчиста енергия отпада, ще построим нещо като далекопровод.

— И как ще опънете кабелите? — не мирясваше тъпанарят.

Един симпатичен стегнат мъж, който ми заприлича на пенсиониран пилот, се изкикоти и неколцина неуверено го последваха.

— Добър въпрос — ухилих се аз. — Няма да размотаваме кангали из пространството, както може би сте гледали по „Дискавърри“, че са опъвали някога презокеанските кабели, а ще използваме паралелни снопове от електрони и тежки многозарядни йони. Но в бара ще получите разяснения по този и въобще по всички технологични проблеми.

След демонстрацията ме засипаха с въпроси, от които най-смисленият беше — кога показаното ще стане реалност. Зададе го единственият под седемдесетгодишен в групата, зализано очилато момче, което с нищо не се различаваше от студентите ми и го мислех, че е туристическият агент.

— Соларните полета вече се изграждат, а по график след десет месеца трябва да изпробваме първия далекопровод с мощност десет гигавата. Ако всичко върви нормално, след десет години ще закриваме и последните атомни електростанции^[4].

След този отговор се извиних, че ще отсъствам десетина минути — да се преоблека, изглеждах нелепо с костюма си сред шарените тоалети на екскурзиантите, а и пак ми предстоеше излизане от хладината на климатизираните помещения. По начало разходката из лабораториите и по Екс-фийлда не влизаше в задълженията ми, но с първите няколко групи бях решил да бъда от началото до края.

— Възхитен съм да се запозная с вас, професор Роха, в Чикаго се носят легенди за вас. Казвам се Лио — обърна се към мен очилатото момче, докато пътувахме към външните съоръжения.

— Щом ме знаете, най-вероятно сте студент. Но защо сте се набутали с пълна такса, когато бихте могли да се запишете в младежка група?

— Миналата година се разделих с университета, бях трети във випуска на юридическия, и вече работя в неправителствения сектор. И дойдох още с първата група, защото съм много нетърпелив, професоре, макар че не харесвам тази страна на характера си, все пак съм англичанин. И още повече ви се възхищавам — как изтърпяхте тия невежи с техните идиотски въпроси?

— Не се обиждай, момче, но имам достатъчен тренинг с моите студенти. Но ти изглежда си решил да ми компенсираш глупостите на спътниците си?

— Ако ми разрешите, ще се опитам да направя това дори за няколко групи напред.

Хлапетото беше достатъчно самонадеяно и това го направи още по-симпатично в очите ми.

— Давай — насърчих го аз.

— Какви ще бъдат последиците за слоя на Хевисайд и за озоновата бариера?

Учудих се, че адвокат ми задава такъв специфичен въпрос, но Лио поясни, че преди университета е завършил Кралския технически колеж в родината си (това ми обясни защо нарече йоносферата слой на Хевисайд) и освен това бил радиолобител.

— С йоносферата няма да се случи нищо страшно. Около стълбовете ще има леки флуктуации на йонизацията и толкова. Дори подозирам, че за вас като радиолобител те ще бъдат интересна атракция. Въпроса с озона все още го решаваме, но по всичко

изглежда, че най-много седем-осем процента от озоновите молекули ще се разпаднат, и то само в непосредствена близост до стълбовете.

— Какво ще рече „в непосредствена близост“?

— Каквото си е — в зоната на прохода, а тя е цилиндрична, с диаметър няколко десетки метра.

— А ако някоя космическа доставка пресече слънчев стълб, няма ли риск да ѝ се промени орбитата и тя да се отклони от мястото на приводняване?

— Работим по въпроса... Повечето пратки от космоса са толкова масивни, че вероятно няма и да усетят механичното въздействие, но засега сме се спрели на варианта контролът на доставките да бъде синхронизиран с управлението на стълбовете, за да могат те своевременно да се изключват.

— Още само едно нещо — слънчевите стълбове няма ли да бъдат опасни за въздухоплаването?

— Боя се, че сваляш нивото, Лио. Та те ще бъдат само неколкостотин и координатите им ще бъдат вкарани във всички автопилоти и навигационни уредби.

— Нямах предвид стационарните стълбове, професоре.

— Че какви други?

Така разбрах, че Босуел, шефът на Пи-аР службата, е решил да се направи на компетентен пред публиката.

— Господи, Лио, голям човек си вече, как може да вярваш на вестникарски писания? Какво е написано там, помниш ли?

Лио имаше записана статията в смартфона си и набързо я прегледах. Да, черно на бяло там се твърдеше, че „с небесно електричество ще могат да се задвижват и големите океански кораби“!

— Ето виждаш ли какво става, когато някой некомпетентен реши да преразказва думите на един полукомпетентен. Босуел вероятно е казал нещо от сорта, че приемните станции не заемат голяма площ и биха могли да се разположат дори върху палубата на един по-голям кораб. И това обаче не е вярно, тъй като една станция не е само приемащата плоча, и с всичките съоръжения ще има площ към две квадратни мили. Нали видя, само охладителната ни система заема над сто акра.

— Да ви кажа, и аз се чудех как ще се поддържа снопът винаги да е точно насочен към кораба. Все пак той не се движи по релси...

— Разбира се! Превозните средства ще си останат както сега на наногранули от метален водород...

Докато говорехме, бяхме стигнали Екс-фийлда. Помолих туристите да се съберат в кръг около мен и почнах:

— На мястото, където сме застанали, ще бъде монтиран осемнайсетметров диск от алуминий, върху който ще бъде напластен тънък слой волфрам — това ще е йонната мишена, а по периферията ѝ ще са разположени осемте електронни колектора. В процеса на работа волфрамовият слой ще се удебелява, така че плочата периодично ще се сменя, а натрупаният върху нея метал ще бъде отделян и изпращан обратно на орбита, за да продължи кръговрата си...

След още половин час, вече в хладината на пасажерския терминал, някой попита: — Какви са онези хора там?

Далече, почти на хоризонта, до предупредителната табела на охраняваната зона бяха спрели два буса и някакви хора опъваха палатки. От служебната сграда към тях се бе устремил един андроид.

Веднага се обадох на Джонти: — Имаме гости.

— Как го разпозна? — рече с отпаднал глас той.

— Кого? — не разбрах аз.

— Човека на „Грийнпийс“, по дяволите. Те ще ни наблюдават внимателно и бяха достатъчно коректни да ми кажат, че са пратили инспектор още с първата група туристи.

Неправителственият сектор на Лио!

— Не ти говоря за него. Някакви типове се гласят да пикетират по периметъра.

— Какви са те? — Джонти моментално се стегна.

— Оттук не виждам, много са далече. Чакай малко... — Лио ми подаде смартфона си и насочих камерата нататък, с максимално увеличение. — Не мога да разбера какво пише на транспаранта, но емблемата им като че ли е пацифистка.

— Само те ни липсваха — изруга Джонти и се изключи, но след секунди възстанови връзката: — Между другото, вече има цели две оплаквания срещу теб.

Сетих се, че след лекцията в бара вещицата и неопределеното съществуване се измъкнаха нанякъде.

— Занапред избягвай да правиш религиозни и политически намеци в беседите си.

— Джонти, де да беше ти на моето място...

— Слушай, Роха — шефът мина в официална тоналност, — ако си мислиш, че така ще ме накараш да те освободя от тези отговорности...

— Не мога ли поне малко удоволствия да си създам? — невинно запитах аз.

— По дяволите, Пит — захленчи Джонти, — с толкова грижи на главата нямам време да се занимавам и с тия навлеци. Само те моля да сдържаш чувството си за хумор, нищо повече.

— От мен да мине — рекох аз и прекъснах.

— Пацифисти са, и то от най-неприятния вид — потвърди Лио, който дискретно се беше отдръпнал, докато приказвах с Джонти.

— Че те не са ли едни и същи? — почудих се аз.

— Уважаеми професоре, така е било в зората на движението за мир. Но откакто в края на миналия век мироопазването излиза на мода, пацифистките организации се плодят като методистки църкви. Тези са „Мир чрез възпиране“ и протестираат не пряко срещу проекта ви, а въобще срещу забраната на атомните технологии. Между другото, те са единствената пацифистка организация, която не одобрява ядреното разоръжаване.

Вдигнах отново смартфона и този път различих ясно знака върху транспаранта: стрелката в кръга беше оформена като атомна гъба.

— Не се учудвам, като им гледам емблемата — и му върнах апаратчето с думите: — Виждам, че в „Грийнпийс“ сте добре осведомени за другите граждански организации...

Лио не се сконфузи, както очаквах.

— Щом сте ме разкрили вече, не виждам причини да отричам. Дори ще ви кажа, че възнамерявам да напиша благосклонен доклад, но не ме цитирайте, моля ви. Ако се разприказвате, ще трябва да прибегна до „правдоподобно обяснение“, а то ще ви злепостави.

Разделихме се приятелски и в следващите месеци Лио редовно се обаждаше да научи как върви работата и да разменим по някоя и друга клюка. Половин година по-късно „Грийнпийс“ официално ни уведоми, че сменя мониторинга върху проекта (след първите изпитания обаче го възобнови и до края останахме под бдителното им

око). Постепенно писмата от Лио се разрешиха, а след едно, в което разказваше любопитни неща за Средна Азия, млъкна. Не отговаряше и на мрежовия си адрес. Потърсих го чрез централата на организацията и оттам ми отвърнаха, че той бил с отговорна мисия в североизточен Казахстан. Нямах представа къде е това и от географския атлас научих, че била пустинна провинция на границата с Китай — без индустрия или рудодобив, според мен тя въобще нямаше с какво да притеснява еколозите, освен може би с изоставения атомен полигон от времето на студената война. Много по-късно разбрах какво е правил там Лио, но нека не изпреварвам събитията...

Същия ден вечерта ми се обади и българката Деси. Похвали ми се, че вече е водещ репортер в първа национална телевизия, и след половин час празни приказки изплю камъчето — да я уредя за репортаж, защото шефовете ѝ късно направили заявка пред пресслужбата на Сънпоулз и оттам им казали, че ще чакат половин година. Молбата ѝ ми напомни техния израз „българска работа“. Казах, че за момента няма нищо особено интересно, но тя бе много настойтелна и в края на краищата — в името на старото приятелство — ѝ обясних как да хакне записа от единственото по-сериозно произшествие на орбита, когато две зле центрирани ферми щяха да направят на пита операторската капсула на монтажниците (с разследването си тя спечели голямата награда на Европейския журналистически синдикат). Освен това ѝ обещах място на първия ред, когато почнат пробите.

---

[1] Често приятели ми се карат, че почвам разказите си едва ли не от Сътворението. Признавам, че понякога съм многословен, но ако държим на коректността, трябва да се съгласите, че каквото и да става по света, то е звено от последователност, водеща начало от Големия взрив — или от оная първа творческа проява на волята Божия, зависи в кое от двете вярвате.(б.а.) ↑

[2] Колко трагична ирония на съдбата е, че именно този безумен акт е направил и атомното разоръжаване, и общата изraelско-палестинска държава неотменими, да се надяваме, факти. (б.р.) ↑

[3] Както ще се убедите по-късно, имал съм основание да очаквам неприятности и от работофобите, и от други еколози, и въобще от какви ли не. (б.а.) ↑

[4] Професор Роха е сбъркал с това си предвиждане. Перипетиите при осъществяването на проекта „Слънчеви стълбове“ до голяма степен обърнаха общественото мнение и срещу него, затова днес енергията от орбита задоволява едва една четвърт от световните потребности, главно на държави в екваториално-тропическата зона. Над половината електроенергия идва от термоядрени установки, по няколко процента се падат на водните, приливните и вятърните електроцентрали, а страни с големи залежи на уран като Русия и ЮАР дори запазиха атомните си електроцентрали. (б.р.) ↑

2.

Само за няколко седмици населението по периметъра около Сънпоулз надмина пет хиляди души. Протестираха главно еколози от алтернативни на „Грийнпийс“ сдружения, но имаше и представители на религиозни секти, пасторалисти и какви ли още не. Една от най-екзотичните групи бяха петима руснаци, нарекли се „фендъм на Войскунски и Лукодянов“ — фантасти от миналия век, които първи напроорокували, че йоносферното късо ще предизвика световен катаклизъм. Ако беше вярна само една десета от твърденията коя организация от името на колко души говори, излизаше, че срещу проекта са повече хора, отколкото е населението на Земята...

Не закъсня и първият инцидент. Трима терористи се опитаха да проникнат в подземните помещения, като унищожиха половин дузина андроиди с кинжалния огън на бойните си лазери и стигнаха на двайсетина метра от входа. Дежурният сигурист се паникьоса и вместо да им пусне газ или нещо друго по-безобидно, задейства щит-генератора, без да съобрази, че те са вече в обхвата му, и от тях не остана нищо. Кой бе организиран акцията — така си и остана загадка, макар че сигуристите излязоха с версия, която неявно обвини Асоциацията на ядрените оператори, но Интерпол официално се разграничи от нея, без да представи своя. Много малко се разбра за самите атентатори — единият, филипинец, изглежда бил на времето ислямски фундаменталист, втория го идентифицираха (но без пълна сигурност) като руски наемен убиец, а третият два часа преди атентата пристигнал с хеликоптер-раница от Обия, малко градче на сомалийския бряг. Откриха фирмата, която му беше дала машината под наем, но шефът ѝ беше толкова потресен от факта, че с вертолет за крайградски разходки е извършен полет от близо хиляда мили, че не можа дори да каже от коя раса бил клиентът му. Аз имам известна информация за тази афера, но ще я кажа като му дойде времето.

Не успяхме да потулим случката и тя донесе край на безгрижния живот в Сънпоулз. Джонти със скърцане на зъбите трябваше да признае, че съм бил прав, огради периметъра с телена мрежа и

допълни заградителната бригада с отряд израелско-палестински командоси — от онези, дето пазят молитвените храмове, а департаментът за сигурност на WPSW командирова няколко агенти, които непрекъснато си завираха носовете и в работата на екипа, и в отношенията между членовете му.

Първата технологична проба наблюдавах заедно с VIP-групата от панорамния купол над терминала. Точно в дванайсет часа по Гринуич от ясното небе в центъра на колекторната плоча удари ослепителна мълния, окръжена от бледите синкаво-розови нишки на електронните снопове. След няколко секунди йонният сноп почна да играе около центъра и въртеливото му движение увлече въздуха в силна вихрушка. Гостите гледаха невъзмутимо — предполагам, не от дипломатическа съдържаност, а защото нашите рекламни клипове бяха далеч по-страховити. Само един невзрачен дребен мъж, в когото с известен труд разпознах федералния секретар по науката Лонски, полугласно ме попита дали сме предвидили и това. Също тъй полугласно отвърнах: — Лека турбуленция е допустима, но само да не влезе в резонанс...

Това последното не трябваше да го казвам, защото в следващия момент въртящият се стълб излезе от очертанията на колектора и земята около него сякаш завря, а вихрушката внезапно се превърна в истинско торнадо. За журналистите това беше неочакван бонус и Деси (спазих си обещанието, разбира се) направи репортаж, с който пак спечели награда, този път българския еквивалент на Пулицър. На мен обаче не ми остана време да се позабавлявам с настъпилата паника, тъй като почти веднага смартфонът в джоба ми завибрира с характерните синкопи на сигнала за екстрена сбирка при шефа. Извиних се на гостите, че ги напускам, оставих пресаташето да се грижи за тях до заминаването им и се изстрелях към централния купол.

Джонти започна с нещо като равносметка — по съоръженията почти нямамо повреди, обаче лагерите на протестиращите около периметъра били пометени и по чудо се разминало без жертви, но имало много ранени и спасителните екипи вече предупредили всички болници в радиус петстотин мили.^[1]

Да не си кривя душата — не мога да му отрека доброто намерение бързо и делово да решим какво ще правим, но всички бяха стресирани от неочаквания катаклизъм и както можеше да се очаква,

съвещанието се изроди в нещо като следствие. Аз от самото начало казах, че всички сме си виновни и въобще е срамно, че заслепени от глобалните мащаби на проекта, сме пренебрегнали локалната механика на процеса, но разработчиците постоянно се опитваха да стоварят цялата вина върху нашата група. Най-накрая треснах вратата с думите: „Обадете ми се, когато намерите поне едно изречение за пространственото поведение на стълба в разработката си. Тогава ще се върна.“

Реших да обмисля ситуацията в „Добре дошли“ и за свое учудване го заварих пълен с VIP-гости. Тогава и разбрах за поразите по летището — торнадото превърнало пистата в самолетна морга и за капак на всичко изтръгнало антените на радарите и радиото от покрива на контролната кула, та полетите щели да бъдат възобновени едва към полунощ. Засипаха ме с въпроси и аз им дадох да разберат, че за днес съм приключил с екскурзоводските си задължения. Този номер обаче не мина пред Лонски, който половин час по-късно надзърна в заведението и ме завари над чаша уиски със сода.

— Всички са много заети и никой няма време да говори с мен, а от Белия дом ми съобщиха, че президентът иска до довечера да научи всичко — безцеремонно почна той още от вратата.

Наближаваше пет следобед и аз му обърнах внимание, че във Вашингтон работният ден още не е започнал, но той не се предаде, затова махнах с ръка и го попитах какво ще пие.

— Един бърбън, ако се намери, наистина ще ми дойде добре.

— А какво толкова го е грижа президентът, нали е в края на втория си мандат?

— Вижте, колега, нали мога да разчитам на дискретността ви? Президентът наистина се интересува само по инерция, но за мен нещата стоят по-иначе. — Още не е официално съобщено, но аз вече си подадох оставката, за да вляза в екипа на един от кандидатите и е много важно да имаме адекватна позиция след тази катастрофа.

— Чак пък катастрофа... — проточих аз и се постарях да си спомня какво знам за него. Говореха, че бил посредствен генетик и докато работел в Калтек, ежегодните допитвания редовно го слагали на опашката и в студентските предпочитания, и в колегиалния избор. Нямахше шанс да се върне там, най-много да го вземат в някой аграрен колеж, и сигурно затова беше се настървил да остане в политиката.

— Техническите аспекти не ме интересуват — продължи Лонски, — но ми кажете как това ще се отрази на темпа на работата ви.

— По най-бързия начин ще трябва да изчислим стабилната конфигурация на стълба.

— И колко време ще отнеме това?

— Знам ли?... Това е огромна работа, сигурно ще ни потрябват още математици и изчислителни мощности. Два-три месеца за теоретичната разработка и още поне толкова за преустройство на орбиталните съоръжения и станцията.

— С други думи, почти целия предизборен период. А има ли риск от провал на проекта?

— Какво говорите, проблемът е напълно решим!

— Не можем обаче да пренебрегваме общественото мнение.

Не го разбрах накъде бие.

— Да не би да говорите за тая сбирщина около Сънпоулз?

Лонски не ми отговори веднага, изглеждаше несигурен и ми се стори, че се двоуми дали да продължи.

— Не става дума за протестиращите тук, а за нашите избиратели, колега. Вие... последните месеци изглежда не следите какви са настроенията им. Все повече американци считат, че проектът не оправдава заложените средства и не ще носи никаква полза за нашата страна.

Сега ми стана ясна играта на Лонски. Текущият президент, който още от началото на първия си мандат го беше назначил, бе демократ, а настроения против проекта се ширеха из републиканците. Ренегатите не са ми по сърце и от този момент неприязънта ми към него се удвои.

— Не сме колеги, мистър. Вие сте чиновник, а аз съм учен. И вижте какво, дори и да изберат вашия човек, той не може да се отметне. „Слънчевите стълбове“ са глобален проект.

— На ваше място не бих бил толкова сигурен. Одеве споменахте нещо за резонанса, нали? Ако от командния център не бяха прекратили изпитанията, колко време му трябваше на стълба, за да направи всичко на каша? Минута, две?

Имаше право, копелето.

— Чиновниците също поназнайват това-онова — продължи той ядосано. — Резонансът не е само физическо понятие, има го и в

политиката. Тук малко недоверие, там известно недоволство... и докато си мислите, че още сте на гребена на вълната, изведнъж се оказвате в подножието ѝ, и тя се стоварва отгоре ви. А когато връзката между нещата не може да се проследи, те изглеждат съвсем необясними, нали?

Вече престанах да разбирам за какво ми говори и реших да прекратя разговора, още повече, че и чашата ми вече бе празна, и станах.

— Слава Богу, с необясними неща още не сме се сблъскали, освен с вашето присъствие тук.

— Не си вирете толкова носа! И когато спечелим изборите, не ми казвайте, че не съм ви предупредил! — викна той подире ми.

Трябваше много да съм го засегнал, за да избухне така.

През следващите няколко месеца бяхме заети главно с моделиране на поведението на стълба и търсене на устойчивата му конфигурация^[3]. За да се свърши бързо тази работа, наличните компютри бяха недостатъчни и доставиха още две свръхбързи машини на „Крей“, а заедно с тях в Сънпоулз се появи и холандецът Франк ван Доорен. Беше забележителен програмист и аналитик, но още с пристигането си предизвика всеобщо недоумение, като изхвърли от стаята си компютъра с квазиорганичен процесор и го замени с последен модел машина от първото родословие. При това съчетание би трябвало да е особняк и такъв си беше. Нямаше да му обърна кой знае какво внимание, ако сладката Дона не беше приписала към честитката за рождения ми ден, че консултантската ѝ фирма набирала персонала за Сънпоулз и с новите попълнения при нас щял да пристигне единственият човек, чийто интелект донякъде би сравнила с моя, на име Франк ван Доорен.

Затова при първата възможност се опитах да го разприказвам. Той помълча малко и ме смая с въпроса каква религия изповядвам. Разбира се, преди това надълго и нашироко ми се извини за недискретното питане.

— Ни най-малко не ме засягат, колега. Дете съм на чилийски емигрант и американска полякия от първо поколение, и двамата са ревностни католици, но не успяха да ме въвлекат в лоното на Светата

църква. Обаче не бих казал и че съм атеист, по-скоро съм агностик в смисъла, който влага в термина добрият стар Хъксли. Съжалявам, ако съм ви разочаровал.

— Напротив, слава Богу, защото ако родителите ви бяха успели, общението ни щеше да бъде невъзможно — рече Франк.

— Но защо, доколкото разбирам сте католик?

— Но не и ватиканец!

Признах му, че в главата ми нищо не е останало от религиозното обучение, на което ме подлагаха всяка неделя до петгодишната ми възраст, и той ми обясни:

— През 1870 година Пий Девети свикал користолюбивите си кардинали и епископи на събор, който го обявил за непогрешим. Това преляло чашата на търпението на моите предци и те отказали да приемат главенството му. Папистите ни наричат „старокатолици“, но всъщност ние сме автентичните католици. Помислете, колега, макар да сте агностик, как може един смъртен да бъде непогрешим?!? Единствено Бог може да отсъди кой е безгрешен и затова ни е позволил само да опрощаваме греховете, нищо повече! И то не всички... Всъщност падението на Ватикана почва много преди това, още с въвеждането на индулгенциите. Да, така наречената католическа църква до шия е затънала в корупция и поквара и аз съм склонен да се съглася с англиканите, които я наричат „Вавилонска блудница“.

С Франки можехме да станем и по-близки, ако той се бе отказал от намерението си да ме „приобщи“ чрез прозелитски проповеди. Всеки път му напомнях, че за себе си отдавна съм решил въпроса, но той настояваше, че никога не е късно да бъдеш осенен от Божията благодат и сочеше за пример себе си — бил вече студент, когато „прегърнал вратата с цялата си душа“. Това станало след създаването на квазиорганичните процесори (той обаче упорито ги наричаше с другото им име, квантово-опериращи), което той наричаше „кощунствено посегателство върху Божествените прерогативи“, тъй като само Господ имал правото да твори разум.

— Няма да повярваш, Питър, но във Ватикана някои съвсем сериозно дискутират въпроса дали така нареченият изкуствен интелект притежава душа и не трябва ли да му признаем свобода на волята!^[4]

Франки обаче имаше и съвсем рационални причини да не обича ИИ, които и аз споделям донякъде. Квазиорганиката, както може би

знаете, не работи с постоянно бързодействие и винаги съществува вероятността да зацikli в най-неподходящия момент — затова когато бързината е решаващ фактор, или ако става дума за големи изчислителни обеми (а в нашия случай и двете обстоятелства бяха налице), се ползват компютри от първото родословие. Освен това, след като зададеш на ИИ инициалните инструкции, той в много случаи отказва да приеме по-нататък програмна намеса или я посреща с неохота, което пък дава хляб на сума ти шарлатани с дипломи на ИИ-психоаналитици — винаги съм се чудил на университетите, които ги издават. А да не говорим, че собствените им инициативи понякога са повече от двусмислени, както можах да се убедя от случката с нелегалната брачна агенция на Любо Иванов.

Горе-долу по същото време в живота ми се появи още една изключителна жена. Акико Линг беше типичен пример за непредсказуемите компютърни генийчета, които в несметни количества бълват далекоизточните университети, в случая тайпейския. Тя беше в екипа на орбиталистите и рядко имахме служебно вземане-даване. Цяла година само си хвърляхме по някоя обещаваща усмивка на разминаване по улиците и коридорите, но за няколко дни, които прекара тук, Деси се сприятели с нея и преди да си тръгне, я покани на прощалния обяд. И да си призная, след първите няколко разменени думи вече изгарях от нетърпение журналистката да си тръгне. Като я изпратихме, предложих на Акико да пийнем по едно, но тя отказа — имала работа — и ме покани на японска вечеря вкъщи, в осем часа.

Ясно е, че отидох преди уреченото време и като почуках, отвътре се чу капризно: — Защо идваш по-рано? Влизай, отключено е.

Озовах се в истински лабиринт от хартиени стени и паравани и тръгнах напосоки между тях, докато не ме спря писък: — Чакай, не съм готова!

Върху прозирната стена видях сянката ѝ с поднос в ръка, после тя се сниши и силуетът изчезна. В осем без една минута Акико се обади: — Може да дойдеш, през прохода вдясно от теб.

От гледката на най-невероятното суши, което съм виждал през живота си, останах вцепенен. Акико лежеше на нисък подиум и върху

голото ѝ тяло беше сервирана изискана вечеря за двама. В трапчинката на шията — салата от морски дарове, на ключиците — купчинки ориз, гарнирани с маслини и някакви орехчета; стърчащите малки конуси на гърдите — увенчани с пръстенчета филе от риба фугу, между тях — каничка къри. Равното място по-надолу бе отредено за различни деликатеси, в долчинката под корема се мъдреше вафлена купа със сладолед, а бедрата служеха за салатиера — лявото, и за фруктиера — дясното. Ръцете, нашарени със струи пикантни пасти и майонеза, бе простряла край тялото си и в обърнатите нагоре длани имаше по чашка със саке. В подмишниците ѝ пък бяха бутилките — от едната страна бяло вино, от другата — безалкохолно, със съответните чаши.

Акико изчака малко и като се убеди, че ми е направила неотразимо впечатление, ме покани да коленича с предупреждението, че етикетът не предвиждал прибори и въобще колкото по-малко си служи с ръцете, толкова по-добре. След кратко размишление се насочих първо към морската салата, но тя ме поправи — трябвало да почна със сакето, за да ѝ се освободят ръцете и да може да ми прави компания. Извиних се и тя се засмя: — Като за неяпонец се справи чудесно, повечето американци почват от средата на менюто или дори от десерта.

— И всичко това сама го подреди, докато те чаках?

— Рутинна тренировка за една шампионка на далекоизточната студентска федерация по художествена гимнастика — горделиво отвърна тя. Убедих се в това през следващите минути, докато непохватно ръфах и облизвах „трапезата“, а тя, трапезата де, се гънеше в немислими пози, за да ми помогне и сякаш между другото да се погрижи и за себе си.

Когато свършихме със сладоледа, понечих да се надигна, но Акико ме задържа с леко движение на ръката: — Има още! — и се обърна по корем, като извъртя десния си крак пред лицето ми. Цялото ѝ ходило беше намазано с шоколадов крем, а между пръстите си бе хванала миниатюрна бутилка коняк, която се развиваше под шийката така, че долната ѝ част служеше за чашка. Акико някак се усуква с другия крак под брадичката си, и с дясна ръка през ляво рамо ми поднесе своята чашка, за да си кажем „Наздраве!“ Опитяхме да изпием наздравицата на брудершафт, но загубих равновесие и рухнах връз остатъците от трапезата, което предизвика у нея остро болезнено

възклицание и за част от секундата — не успях да проследя как точно — тя зае седнало положение.^[6]

За продължението няма да говоря не от стеснение или пуританизъм, а просто защото не мога да го направя по-добре от нея. Кой знае защо, в автобиографичната си книга тя е отделила на мен повече място, отколкото на всички други свои любови — цели седемнайсет страници, написани много искрено и откровено, макар че някои ги намират за вулгарни.

Вече споменах, струва ми се, че в Сънпоулз имаше доста възможности за развлечения, дори мисля, че ги определих като предостатъчни. Но когато всичко е съсредоточено в пределите на десетина-петнайсет минути ходене пеша, рано или късно все ще ти омръзне да обикаляш едни и същи места и да гледаш едни и същи лица. Пионери в усвояването на околните територии бяха, както можеше да се очаква, младоците от администрацията, които стриктно спазваха трудовото законодателство и в частност 35-часовата работна седмица. Именно те откриха такива места като аквацентъра на езерото Рудолф и казиното в Марсабит, въведоха модата на скиорските и катерачески уикенди по склоновете на Кения и Маргерита-пик и дори успяха да пробият забраната за единични посещения в националния парк Рифт Вали. Всички тия приятни места бяха отдалечени на стотици мили, но на летището имаше достатъчно глайдери и малки самолети.

Научният екип се присъедини към тези забавления доста по-късно. Първоначалният ентузиазъм ни държеше в лабораториите до късно вечер, че и през почивните дни. След провала на първото изпитание обаче спецове по управление и мотивация на персонала решиха, че прекомерното висене на работното място води до преумора и не подобрява качеството на работата, въведоха съответните ограничения и ни поощриха да предприемаме „външни уикенди“, дори почнаха да ни ги организират. Така една събота установих, че под купола освен мен изглежда са останали само барманът в „Добре дошли“ и омърлушеният Франк ван Доорен, който видимо се зарадва на появата ми.

— Само не ми отказвай, Питър — почна той. — Не ми се лети сам, пък и сигурно ще ти е интересно.

— Екскурзия ли ще ми предложиш?

— При това доста далечна. Сестра ми има рожден ден.

— И къде е тя?

— В една мисия край Кадуна.

— Това къде беше, в Нигерия ли? Та това са повече от две хиляди мили, с пайпъра ще се влачим поне пет часа!

— Краут ми разреши да взема лиър-джета.

— Че ти можеш ли да караш реактивен самолет?

— Пилотът нямаше нищо против да изкара малко джобни пари...

Представих си как цял следобед играя скуош с автоматичния треньор, после се напивам с бармана и на другия ден се въргам в стаята си с главоболие. Несъмнено по-добре беше да приема поканата.

Кацнахме на летището в Кадуна и оттам с автобус отидохме до село Бауджос, както го обяви стюардът, макар че то никак не се покриваше с представите ми за африкански краал. По-скоро приличаше на английско провинциално градче — еднофамилни къщички със стълби от улицата направо към дневната, ейл-пъб на площадчето (с военен паметник по средата), таксита като сандъци и полицаи с каски. Ако не броим изцяло тъмнокожото население, само търговският център на „Nigerian united stores of WPSW“ свидетелстваше, че сме в Африка. От едната страна на централния площад се издигаше минаре, което на око прецених, че е високо колкото камбанарията на срещуположната църква. И пак като в английски съботен следобед, обществената площ бе пълна с народ, дори костюмите на местните бяха английска кройка, не че разбирам от мода — за това ме осведоми Франк. В кафенето на търговския център трябваше да се срещнем със сестра му, но още я нямаше.

От бармана разбрахме, че селото било сравнително ново, построено на място, където в началото на века станала една от най-кръвопролитните битки на религиозна основа, с които страната се бе прочула, затова камбанарията и минарето били равни до сантиметър, като символ на верското равенство.

Направи ми впечатление, че въпреки отворените врати и на двата храма почти никой не влизаше в тях и споделих впечатлението си с бармана, а той отвърна: — А, ние не сме много религиозни, сър. Пък и

не сме тукашни, преселихме се от южните краища, по плана за икономическото развитие.

По-нататък разбрах, че в Бауджос рядко идват чужденци и тъкмо се бях приготвил за продължителен разговор със словоохотливия барман, когато в залата се втурна монахиня, облечена като в исторически филм, и се хвърли на врата на Франк. Сбогувах се с човека и ги последвах към джипа, който трябваше да ни откара до мисията, на петдесетина мили от селото — насред джунглата, край руините на манастир, построен още от португалците, първи проникнали до тези дебри преди много столетия.

Няма да ви отегчавам с разказ за скучното тържество, което сестрите бяха приготвили на рожденичката. На сутринта Франк ми предложи да го съпровожда на месата, но аз вежливо му отказах и излязох да се разходя из околностите. Но след като стадо маймуни ме наплю, рояк свирепи мухи здравата ме изпохапа и за капак някаква змия се опита да ме пробва на вкус, се прибрах в мисията и прекарах двата часа във фитнес-залата. След обяда джипът ни откара направо на летището, където пилотът вече нервничеше.

През целия път до летището Франк мрачно мълчеше и се чудех какво ли може да е наранило неговата чувствителна натура. Едва в самолета той се поразприказва.

— Видя хората в селото, нали? Нямаше ли впечатлението за нещо дежа вю?

— Все едно че гледам английско провинциално градче.

— И защо е така, знаеш ли? Защото тия „села“ са стотици. Те са построени за работниците в заводите, които Англия изнесе тук. Хората нямат никакъв духовен живот, като сюнгери попиват сапунените опери, с които ги залива телевизията, доволни са, че пазаруват евтино почти същите неща, за които европейците плащат скъпо и прескъпо и нищо повече не ги интересува. А само допреди едно-две поколения са били изпълнени с чувството за собствена ценност и достойнство!

— А вашата мисия какво прави?

— По-добре не ме питай! Свили са се като охлюви в черупките си... Не, това е безнадеждна работа, и да ти призная, близо съм до мисълта, че на Земята каузата ни е безвъзвратно загубена. За сестра ми това е четвърта мисия и тя твърди, че навсякъде е така.

— Не забравяй все пак, че по времето, когато местното население, както казваш, е имало по-богат духовен живот, тук са се клали християни и мюсюлмани.

— Не бъди циник! Или може би наистина нищо не разбираш...
— той махна с ръка и потъна в мрачно мълчание до края на полета.

---

[1] Катастрофалната първа проба довлече нова вълна на неприязън към проекта и през следващите два дни лагеруващите наоколо скочиха на над двайсет хиляди души, и повечето — агресивно настроени. Това накара с охраната да се заеме и Съветът за сигурност и така освен с бригада охранителни андроиди и отряд израелско-палестински командоси се замахме и с контингент от две хиляди сини каски, които направиха плътен кордон на пет мили около Сънпоулз. Обаче имаше и добри последици — заради сигурността престанахме да приемаме посетители и се отървах от „почетната задача“. (б.а.)^[2] ↑

[2] Професор Роха вероятно не е разбрал, че седем души впоследствие са починали от раните си. При този злощастен експеримент е загинал и един от бележитите ранни представители на ИИ, незабравимият Марк I-17, вграден пряко волята му като оператор в хеликоптера, носещ камерата на CNN. (б.р.) ↑

[3] В края на краищата далекопроводът придоби вид на нещо като шнур, съставен от седем йонни потока и двайсет и четири електронни струи между тях. (б.а.) ↑

[4] Искрено скърбя за преждевременната кончина на Франки, но понякога го облажавам, че си отиде преди Световния съвет на църквите да приеме за членове първите ИИ-конфесии. А съпротивата срещу ИИ има не само религиозни основания, не току-тъй едва няколко държави признават на ИИ-индивидите граждански права, и то ограничени, а само шепа техни фанатични поклонници настояват от възпроизводствената им матрица да се свалят всички ограничения. (б.а.)^[5] ↑

[5] Тук бих добавил, че няколко резолюции на Генералната асамблея на ООН по подразбиране причисляват субектите с изкуствен интелект към населението, а Съветът за сигурност и други изпълнителни органи на световната организация нееднократно са третирали ИИ-индивидите като пълноценни личности. Също така, в повечето държави ИИ се ползва с частични права. В частност,

седемдесет и осем са официално регистрираните национални ИИ-асоциации. (б.р.) ↑

[6] Този разказ стана повод за поредното ми разочарование от младото поколение. Не съобразих да го издиктувам сам и двамата бандити го чуха. Веднага единият, не онзи, дете е меломан, го продаде на някаква скандална рубрика, при това гарниран с абсурдни измишльотини, например, че не съм куснал фугуто от страх да не се отровя. (б.а.)^[7] ↑

[7] Не бих искал читателят да остане с впечатлението, че професор Роха чете жълтите издания. Той узна за публикацията от лавината писма, която задръсти пощенската му кутия — почти всички с молба за повече подробности (б.р.) ↑

3.

Волфрамовият проблем възникна също със злополучното първо изпитание, но излезе наяве седмици по-късно, защото не беше толкова очевиден. „Слънчевите стълбове“ щяха да са най-катастрофалния проект от Вавилонската кула насам, ако един педантичен работохолик от логистичния департамент — Стен Адолф Густафсон, не беше решил да пресметне волфрамовия баланс при трансфера на енергия, без някой не иска това от него. Накратко работата изглеждаше така: въпреки че преминаваха през плътните приземни слоеве за по-малко от една милисекунда, тунгстеновите йони успяваха да се съединят с азота от въздуха и колекторната плоча бързо се превръщаше в непотребен диск от волфрамов нитрид.

Разработчиците отново опитаха да се заядат с нас, но този път с удоволствие натрих носа на Джонти, защото волфрамот беше негово предложение, пък и нали той като спец по тежкоядрената плазма би трябвало да е наясно с химизма ѝ. Опитвахме да ускорим трансфера, за да намалим времето на контакта на йоните с азота, но реакцията помежду им бе толкова пъргава, че при необходимата скорост колекторната плоча почваше да се топи от кинетичната им енергия. Пробвахме с различен заряд на йоните и в крайна сметка излезе, че афинитетът на волфрама към азота спада до приемливо равнище само при няколко строго определени стойности, а да получим достатъчно плътен поток от йони само с такъв заряд беше немислимо, затова светкавично трябваше да сменим материала. След неколкomesечни трескави изследвания установихме, че в тези условия най-прилично се държи златото, то вършеше работа дори „обелено“ до втората електронна обвивка, без да капризничи заради няколко електрона в повече или по-малко. Наистина, за по-висока степен на йонизация беше необходима повече енергия, но нали не беше проблем да се увеличи площта на соларните панели, затова пък ефективността на преноса нарастваше в пъти — наистина благороден метал!

Замяната на волфрама със злато доведе до най-сериозното преструктуриране на проекта и до проблеми, които излязоха далеч

извън Сънпоулз. Добрите показатели на новата технология позволиха броят на орбиталните и приемните станции да бъде значително намален и икономистите изчислиха, че най-изгодно ще бъде да се построят около осемдесет вместо първоначално предвидените петстотин, а това означаваше, че ще трябва и пет-шест пъти по-малко хора. Тогава на повърхността изплува най-голямата глупост на отдела по персонала на WPSW. За обслужване на проекта бяха сключили предварителни договори с над милион и половина души по целия свят, а сега се оказваше, че ще трябва не повече от триста хиляди.

В началото проблемът не изглеждаше кой знае колко сериозен, защото договорите предвиждаха и щедри неустойки, и стимули за преквалификация — и WPSW бе готова да ги изплати, но енергетиците не ги искаха. Мислеха не толкова за работата, колкото за пенсиите си, които навсякъде по света бяха поне три, а някъде и пет пъти по-големи от средното ниво, и идеята да се пенсионират като паркоустроители или декоратори не им допаднаше.

Международният съд по правата на човека в Страсбург прие тезата им за пропуснатите ползи и задължи WPSW да им осигури исканите пенсии. Фирмата нямаше къде да ходи и трябваше да учреди пенсионен фонд, който да осигури високи пенсии за всичките милион и половина енергетици. Единственото, което успяха да постигнат адвокатите, бе да отбият десет процента от първоначално исканата средна пенсия. В крайна сметка, вместо да поевтинее, проектът поскъпна почти двойно и от Икономическия съвет на ООН почнаха да го гледат накриво.

През цялото време на кризата хората от екипа бяха на тръни не на последно място защото и участниците в екипа си бяха правили сметка за пенсиите. И когато някой пусна клюката, че Густафсон, преди да дойде в Сънпоулз, бил не само някакъв директор в атомната централа в Ловиса, но и заместник-председател на евросиндиката на енергетиците, на горкия човек му се стъжни живота, въпреки че той коректно си подал оставката още когато видял сред комплекта формуляри декларацията за неучастие в ръководствата на политически партии и профсъюзни организации. Всичко това ми го разказа Акико, която се възмущаваше от отношението към него^[1]. Допусках, че тя преувеличава, като говори за всеобщата злоба към него, но ден по-късно в „Добре дошли“ видях как двама колеги демонстративно

станаха, когато той седна на масата им. По другите маси нямаше свободни места, всички новодошли демонстративно го подминаваха и засядаха край бара, и след като петнайсетина минути наблюдавах този бойкот, взех чашата си и отидох при него.

— Добре дошъл на острова на прокажените — скъпернически се усмихна той.

Интересна личност беше този финландски швед Стен Адолф, откъдето и да го погледнеш (всъщност в екипа нямаше безлични хора, все чешити ни бяха събрали). Висок, със суха и леко прегърбена фигура и остри неправилни черти на лицето, той повече приличаше на янки от средата на деветнайсети век, отколкото на викингски потомък. Акико казваше, че всички жени си падали по него, въпреки че беше най-възрастният в Сънпоулз, сред чието население родените през двайсети век се брояха на пръстите на едната ръка.

— Срам ме е заради тези простаци — почнах аз, но той вдигна ръка насреща ми.

— Оставете, млади приятелю, аз съм над тези неща. Всъщност, ако все още бях синдикалист, щях да съм против стачката.

— Че защо?

— Не харесвам този адвокатски дух, който обзе профсъюзите, аз съм от старото тесто. По мое време стачкувах за заплати и за условия на труда.

— А не съжелявате ли, че все още сте тук? Отдавна можете да се пенсионирате.

— За мен това е нещо повече от обикновена работа, така да се каже, затварям жизнения си цикъл.

— Възразих, че няма вид на пътник, пък и не биха го взели, ако имаше проблеми със здравето.

— Нямах това предвид. От младини съм противник на атомната енергетика. Още като ученик участвах в международна акция за подпомагане на чернобилските жертви.

— И как се обърнахте на атомен енергетик?

— Нагледах се на толкова болни и уроди, че реших да предотвратя подобни неща, доколкото ми е по силите. Затова почнах работа в депото за отпадъци на Ловиса, учих и стигнах до негов директор. И ще ви кажа, че то, както и цялата централа, е еталон на МААЕ от много години насам, но заслугата не е само моя, разбира се.

Рядко срещам човек, чието чувство за отговорност бих сравнил с моето и му изказах възхищението си, но и не скрих, че ми се вижда малко странен начинът му да намери призванието си — чрез мотивация „от противното“.

— Това не би трябвало да ви учудва, млади приятелю. Вече повече от век живеем в непрекъснати страхове и почти всеки човек се мотивира не толкова от желанието да постигне нещо, колкото за да се предпази от загубата на онова, което е постигнал...

Човекът ми стана симпатичен и кой знае защо се сетих за Лонски — може би защото бяха толкова различни. Не се стърпях и му разказах за сблъсъка си с федералния секретар по науката. Густафсон по детски непринудено се разсмя, аз го последвах и когато се насмяхме, лицето му внезапно потъмня.

— Много добре сте му го отсипали, но тая лисица наистина може да ни го върне тъпкано. Боя се, че новият му бос ще спечели и тогава...

— Мислите ли, че заплахите му са сериозни?

— Сляп ли сте, млади приятелю, за онова, което става в собствената ви страна? Днес Америка стремглаво върви отново към оня високомерен изолационизъм, който я бе обсебил в началото на века.^[2]

— Така изглежда — въздъхнах аз и му разказах за трудностите при набиране на персонал за работа в Аляска. „Странна работа — ми беше писала Дона, — хората като че ли вече не се интересуват какво става отвъд пределите на града им, все по трудно става да ги мотивираш да научат нещо за света, камо ли да се преместят другаде.“

— Ами дайте тогава Аляска с концесия на руснаците, те още си ръфат лактите заради онези жалки седем милиона долара — предложи Стен и двамата отново се разкикотихме, което окончателно сринва имиджа ми в очите на другите посетители в бара. Така открих в Сърпоулз нещо, което много ми липсваше — събеседник за сериозни и в същото време неангажиращи разговори. И нищо чудно, че скоро стигнахме до световната политика.

— На какво мислите, че дължим оцеляването си, след като всички познати ни цивилизации са се самоунищожили? — попита ме той веднъж, както си бяхме седнали на финландска водка.

— Твърди се, че го дължим на парите, макар и да не разбирам защо.

— Донякъде е така, те са всеобщ еквивалент и с тях може да се купи всичко, дори и сигурност, но първопричината е много по-дълбока, спасява ни изначалното разнообразие. Не ви ли е направило впечатление, че при сапиенсите от други планети не е имало расови различия, нещо повече, външният им вид не се е отличавал с особено разнообразие?

— И какво общо има това с оцеляването ни?

— Този ми въпрос предизвика цяла лекция.

— Сега ще ви обясня. Нашите изначални различия се дължат на обстоятелството, че само на Земята сапиенсът е почнал да мигрира още от самото начало и затова са възникнали няколко цивилизационни огнища. Да вземем например вентияните, които единствени са оцелели, ако тяхното може да се нарече оцеляване... Цивилизацията им практически не е мърдала от мястото, където е възникнала, само е усвоявала нови територии. Нямаха външни врагове, трябвало е да се бори единствено с природните бедствия, хищниците и болестите и затова в някои отношения се е развивала много по-леко от нашата. За няма и петстотин години, например, вентияните изминали пътя от Питагоровата теорема до относителността. Но липсата на конкуренция капсулирала общественото им развитие и то заседнало на архаичното робовладелско-кастово ниво. Религията им също не се издигнала над обожествяването на тяхното Слънце, те и до днес смятат, че владетелят е негов син. Пирамидата на властта оставала неизменна, управляващата династия наброявала много десетки поколения. И когато стигнали до атомната енергия, било достатъчно да се появи един честолобив втори по ред наследник, който имал достатъчно хитрост да се престори, че не се интересува от престола, а иска да се занимава с наука. И представяте ли си какъв шок било за вентияните, които не знаели що е война, когато върху двореца на владетеля изникнала атомната гъба и помела цялата столица? Озверели от нарушаването на изконния ред, те на бърза ръка ликвидирали атентатора и анатемосали цялата наука и техника. И сега какво — отново са в първобитното състояние...

— Все още не виждам връзката с парите.

— Вентианите практически не са имали нужда от търговия и затова въобще не са стигнали до идеята за тях. Ще кажете, че са изключение — да, но са най-чистия пример. По някои планети са съществували примитивни разменни средства, но само ние сме ги развили до всеобщ еквивалент. И то е, защото за нас още в незапомнени времена размяната е била жизнено необходима. Финикийците не са ги измислили току-тъй, а просто първи са осъзнали, че е необходимо универсално платежно средство, с което можеш не само да придобиваш богатства, но и да се откупваш от врага. Дотогава хората са познавали само силовите методи за решения на конфликтите, а така станало възможно те да се уреждат по търговски начин — с преговори. Опортюнистичната политика се е развила единствено на Земята. По другите планети, ако въобще можем да говорим за политика, тя е била само маниякална. А манияците искат цялата власт за себе си и винаги свършват с деградация или самоунищожение.

Така разбрах, че Стен дели политиците на манияци и опортюнисти. Като типични представители на едните сочеше Хитлер, Сталин и фамилията Буш, а на другите — Чърчил, Дьо Гол и Рузвелт.

— А как си обяснявате причините за тази ранна миграция? Следи от нея, доколкото знам, няма...

— Не са още открити, вероятно...

— А може и да не я е имало, просто цивилизационните огнища от самото начало да са били няколко. От планетите с цивилизация само Земята има толкова разнообразни характеристики. Всички останали са с равен климат, условията там са далеч по-благоприятни и дето се вика, достатъчно е било едно семе да се хвърли, за да тръгнат нещата.

— Вие сте привърженик на теорията за Сеятелите?

— Просто не виждам по-правдоподобно обяснение на факта, че при толкова различен химизъм и форма на разумните същества от различните планети, наследственият им код е устроен по един и същ принцип, а и еволюцията им от еноклетъчното до приматите е протекла едва ли не синхронно... Освен това, все още няма никакво обяснение кои са били създателите на Склада и къде са се дянали.^[3]

Стен не пожела да разискваме повече тази тема (по-късно установих, че той е ортодоксален материалист от класическата школа) и се върнахме към разговора за политиката.

— И според вас тук на Земята прескочили ли сме критичната точка на самоунищожението?

— Тя не е една... Всъщност за първи път това е станало през хиляда деветстотин шейсет и втора година. За наш късмет, потомственият решителен опортюнист Кенеди тогава е успял да сломи колебливата мания на парвенюто Хрущов. Достоверно са ми известни още няколко случая, когато сме били на прага на самоунищожението, и вероятно ще има още.

— И по какви поводи, според вас?

— Ще се намерят... Още има локални конфликти, които могат да заплашат глобалната сигурност. Знаете как се редуват нещата. Ужасът на „Малкия Армагедон“ снижи напрежението в Близкия Изток, а след като транспортът премина на водород и петролът загуби значението си, регионът почти миряса. За сметка на това обаче, помнете, се развихри Южноафриканската криза. Сега отново има напрежение в Индокитай. В Централна Азия кризата е преминала... Да не говорим за тероризма, войната с него според мен никога няма да бъде спечелена. Въобще, през последното столетие историята, ако я погледнете под този ъгъл, не е нищо друго освен търговия със сигурност — в най-общ план коректна, но много отделни сделки миришат на гнило...

Година по-късно, когато нещата улегнаха, в традиционната си вече разпивка със Стен се сетихме за Лонски, който отново беше федерален секретар по науката, но вече при републиканския президент Буш №3, и несполучливия опит на неговия бос да съсипе „Слънчевите стълбове“.

— Не е толкова лесно да се разбие по-голямата част от световната икономика — рече шведът. — Знаете как се появи WPSW, нали?

Стана ми интересно да чуя версията му и затова се направих на невежа като студентите си: — Бях още дете, но помня, че първо беше фирма на Обединените нации и ако не се лъжа, всички държави участваха на паритетни начала.

— Грешка номер едно. Не всички и не по равно.

— Би трябвало да се досетя за второто, но първото...

— Създадох компанията, за да потушат надигащата се криза след провала на протокола от Науру. С него страните-износители на суровини договорираха десетгодишен мораториум върху разширяването на добивите, но много бързо стана ясно, че някои от най-богатите на суровини държави не го спазват. И тогава се появи онзи Ликерс с идеята за времеобръщачите и доставката на суровини от космоса...

— Като по поръчка, нали?

Воднистите му очи светнаха в усмивка, която го превърна в добродушен дядка от детски комикс.

— Не ме будалкайте!

— Е добре де, знам, че той я е мътил години преди това. Но продължавайте, моля ви.

— Мътил? Виждам, че представите ви за ставащото тогава са доста мътни, затова ми позволете да ви разкажа някои неща, които не са широко известни. Една-две години след Науру наглостта на Казахстан, Намибия и Чили докара Южна Африка, Средна Азия и Андската зона до прага на въоръжени конфликти, които можеха да сринат световната сигурност. А нямаше кой да се намеси в ситуацията, знаете, че това беше времето на терористичния разгул. Америка, тогава управлявана от демократите, почти се бе отказала от полицейски отговорности, Русия си имаше проблеми с програмата „Настигане и задминаване — 2“, Далечният Изток беше оплетен в тайванско-тибетската криза, НАТО невъзвратимо отиваше към разпадане, а Обединена Европа имаше най-колебливото правителство в историята си. Мнозина мислеха, че се сбъдват най-злокобните прогнози от началото на века. Но в Програмата за развитие на ООН доста преди това бяха оценили вероятността за такъв развой на събитията и затова дискретно бяха почнали да финансират някои разработки, които изглеждаха съвсем фантастични. Всъщност Ликерс беше „измътил“ теорията си доста по-рано, така че нещата се развиха по един точно разписан и добре изигран сценарий. Първо ООН излезе с декларация, в която призоваваше всички страни да се въздържат от враждебни действия в продължение на една година...

— Това го помня, нашата делегация го предложи.

Густафсон ме изглежда хитро: — Правителството ви обаче не пожела да признае публично, че години преди това Ликерс безуспешно

се е опитвал да получи държавни субсидии за изследванията си. Но вие ме прекъснахте точно когато щях да добавя, че в декларацията се съдържаше и завоалиран намек, че в този срок ще бъде намерено кардинално решение на суровинния проблем. Обаче и ООН тогава се намираше в „долна мъртва точка“, ако ми позволите да се изразя така, и беше почти сигурно, че никой няма да се съобрази с декларацията. Затова само два дни по-късно Римският клуб се присъедини към апела за мораториум, като за по-ефектно устрои и първата хрономеханична демонстрация.

— Това ли беше сценарият?

— Само началото му. Все пак за една година всичко можеше да се случи, особено рискова бе ситуацията в Казахстан, там току-що беше дошъл на власт сегашният диктатор. Затова с подставени лица бе учредена офшорката „Спейс сърс“, която нае международната база „Селена“ и я превърна в опорна станция, след още няколко дни към Марс стартираха първите бригади на строители и добивници, и всеки десетина дни имаше по някое събитие, което подгръвяше увереността в успешната реализация на проекта. И така до датата „година минус десет дни“, когато на Луната заработи първият металургически завод и край северните брегове на Гренландия се привидни първата космическа доставка — десет хиляди тона желязо. Мислите ли, че това можеше да стане, ако преди това ситуацията не беше симулирана десетки пъти?

Густафсон отпи от водката си и продължи:

— Чак тогава чиновниците преобразуваха „Спейс сърс“ във WPSW — консорциум под егидата на Обединените нации, но в началото само петдесетина държави се включиха. Основните съучредители бяха Европейският съюз, Канада, ЮАР, Индия, Бразилия, Австралия и Иран.

— А Америка и Япония?

— Грешка номер две. Не се подвеждайте от това, че централните офиси са в Сан Франциско и Токио. САЩ се присъединиха половин година по-късно, а Япония наистина е от самото начало, но първо се включи „пробно“, с минимално участие, и едва когато нещата категорично потръгнаха, инжектира своите милиарди. Така или иначе, парите са важни, и те минават през три основни канала — Първа

канадска банка на Каймановите острови, анонимния фонд „Онести“ в Сингапур и държавната хазна на Люксембург.

Това вече наистина не го знаех.

— Тогава защо фирмата е „Западна Тихоокеанска“?

Шведът се подсмихна.

— Ако трябва да сме точни, тя е „Западно-тихоокеанска“... Заради едно обстоятелство, което не подлежи на широко разгласяване, защото може да провокира расистки настроения. Всички навигатори из безвремието произхождат от тези места, полинезийци са, или поне носят техни гени. У тия хора вероятно има нещо, което им позволява интуитивно да се ориентират в пространствено-времевия континуум. Иначе как навремето те биха обикаляли с примитивните си лодки целия Пасифик?

— Имате забележителни познания.

— Така се стекоха обстоятелствата в живота ми, че като консултант или наблюдател съм участвал в много световни форуми и важни преговори през последните трийсет години. 32[???

— Но аз винаги съм мислел, че в WPSW има най-много американски пари...

Густафсон ме изгледа неразбиращо: — Парите винаги са били международни, независимо коя държава ги емитира. Чак след края на Първата световна война се появяват валути без международно признание, но какво значи за парите един век при тяхната повече от трихилядолетна история!

— Тогава защо все още има национални валути?

— Ама вие пак ме будалкате!

Признах си, че нищо не разбирам от пари и той отново ме изгледа, този път с недоверие: — Чувал съм, че сте играли успешно на борсата!

Обясних му, че не аз, а програмата ми е играла, и това е било много отдавна. Подозрението в очите му не изчезна, затова се наложи по-подробно да разкажа за борсовите спекулации като вероятностна игра. Като свърших, той ми се извини за проявеното недоверие и продължи.

— Националните валути са на изживяване, задържа ги единствено общественото мнение на съответната страна. Но така или

иначе, всяка от тях по някакъв начин е привързана към някоя от международните.

— Ами, нищо подобно. Преди години ходих в Куба и ми артисаха няколко хиляди песо, но в банката въобще не ги и погледнаха.
[4]

— Че за какво да ги вземат? Нали след това няма на кого да ги продадат, освен ако на някой турист не му хрумне тъпата идея да се запаси предварително? Трите световни валути — доларът, еврото и индопасът, те са почти еквивалентни и само заради борсите още не са се приравнили едно към едно. А като казвате „американски пари“, сигурно имате предвид произхода им. Има ги, разбира се — най-вече в банката на Кайманите. Така, както японските са предимно в Сингапур, а европейските — в Люксембург. Но нещата отдавна не зависят от първоначалните участия.

Припомних си какво каза той в началото.

— Чакайте малко — прекъснах го. — Според вас WPSW върти над половината световна икономика, и то сигурно е така. Тогава какво остава за другите деветдесет и девет от класацията на „Форбс“?

— Грешка номер три. Фирмата от много години насам е извън стотицата.

— Не може да бъде! — запротестирах аз. — Тя би трябвало да е на първо място!

— Сега вече наистина се убедих, че нищо не разбирате от бизнес. WPSW не е обикновена фирма, учредена е като консорциум за управление на привлечени средства, които предоставя на хиляди фирми по целия свят за да оперират с тях. Формално собствен бизнес му са само космическите превози, но дори и те вече се извършват от подразделения със самостоятелна регистрация, каквото е вашето „Галакси“.

— А аз си мислех, че самата фирма държи повечето производство и търговия по целия свят.

— В известен смисъл наистина е така — съгласи се Густафсон. — В учредителния й акт е записано, че печалбите ще се влагат за създаване и поддържане на местни компании, най-вече в бедните страни, които задължително трябва да носят в името си нейните инициали. Всъщност от самото начало тя бе замислена като глобална мрежа за подпомагане и развитие.

— Нищо не разбирам — не отстъпвах аз. — Излиза, че съдбата на света не е в ръцете на ООН, а е подвластна на някаква си компания, която не е дори сред стотите най-големи!

— И да, и не — тънко се усмихна шведът. — Наистина Обединените нации дълго време бяха в криза, а знаете ли по какъв начин се управлява консорциумът?

— Върти ми се в главата, че генералният секретар по право изпълнява длъжността президент.

— Мислите ли, че той се занимава с ръководството?

Никога не се бях замислял над това.

— Понятие си нямам, честна дума.

— А знаете ли кои са членовете на борда?

Почнах да се чувствам непълноценен.

— Не се притеснявайте, и аз не ги знам всичките.

— Имам чувството, че много често ги сменят.

— Донякъде е така. Но и те са толкова много, че едва ли някой си прави труда да помни имената на всички.

— Как така, бордът не беше ли само от тринайсет члена?

— Толкова участват в месечните му заседания, но пълният състав е много по-широк. Всяка държава или друг член на Световната организация има право да делегира по един представител там, така че са неколкостотин души...

— Как така?!...

— Във всяко заседание участват само дванайсет от тях. Впрочем, някои членове на ООН не се ползват от правото си на представителство.

— А защо казахте, че заседават само по дванайсет?

— Не казах „заседават“, а „участват“. Тринадесети е изпълнителният директор, но той не е от представителите, назначава го Генералният секретар.

— И кой измисли тази система?

— Идеята е на тибетския Далай Лама, а експертите на ООН я развиха.

— Затова е така екзотична...

— Не е толкова екзотична, ротационният принцип е познат открай време. Подобни елементи има и в управлението на Европейския съюз, че дори и във вашия Конгрес.

— А изпълнителният директор ли избира кои от всичките ще участват в заседанието?

— Определя ги един генератор на случайни числа, който стои на бюрото на Генералния секретар. Най-обикновен компютър „Дел“, произведен още през 2022 година.

— Нещо не ми се връзва, много е разпокъсана схемата. На всяко заседание се събират хора, които до този момент може и да не са се срещали, и само един знае за какво е ставало дума предния път...

— Съвсем не. Компютърът избира първите осем измежду участвалите в предното заседание, това осигурява приемствеността.

— Има и друго. Тези... директори трябва да са опитни в бизнеса, предполагам.

— Точно така и не само това, трябва да отговарят на множество критерии.

— Е добре, да вземем Фолклендските острови например — там живеят малко повече от хиляда души, до един рибари и овчари, те дори и парламент нямат, а общо събрание на жителите, и понякога го правят направо с лодките си в залива. Те кого ще изпратят в борда?

— Не мисля, че представата ви за тази страна и населението ѝ е съвсем точна. Но дори някоя малка държава да не разполага с подходящ човек, пак няма проблем. Не е задължително представителят да принадлежи към общността, която го е изпратила. Аз, например, веднъж бях делегиран в борда за един мандат от правителството на Ботсвана. Но да си призная, млади приятелю, удивен съм от, моля да ме извините, невежеството ви.

Въобще не мислех да се обиждам, защото аз ли не знам, че от новините следя само криминалната хроника, а към политиката изпитвам непоносимост откакто се помня.

Но нека това не ви притеснява, другите са още по-зле. И нищо чудно, след като медиите интерпретират информацията по един оперетен начин. Но като стана дума за Малвиния-Фолкленд, там общото събрание на населението в залива е само част от ежегодните церемонии в памет на загиналите в Англо-Аржентинската война.

А-ха да попитам каква е била тази война, но реших да не се излагам повече. И без това ми трябваше време, за да преваря чутото. Разделихме се, и дори забравих да го попитам какво общо има всичко това със законите на Лонски да дестабилизира проекта.

---

[1] Сега си давам сметка, че на жените дължа едни от най-интересните познанства през живота си. (б.а.) ↑

[2] Стен донякъде излезе прав в опасенията си, защото уреждането на конфликта отне над три месеца, през които световната енергетика се тресеше. Стачки избухнаха в енергийните системи на Европа, Андската зона и Западна Африка, в Северна Америка няколко локални електромрежи се сринаха заради некоординираните действия на техните профсъюзни босове. Националните правителства настръхнаха срещу проекта и когато WPSW поиска да купи злато от тях, те се заколебаха. Всичко това се случи в навечерието на президентските избори и Джеб Буш-II спечели срещу поредния Дж. Ф. от клана Кенеди с обещанието „ако ме изберете, няма да допусна и едно кюлче от Форт Нокс да бъде претопено за тая авантюра“. И други страни отказаха сделката, така че над проекта надвисна заплахата да блокира поради липса на основна суровина. Изход от патовата ситуация намери същият този Стен Адолф Густафсон (така и трябваше, нали той забърка кашата) — да се започне с няколко станции върху плаващи платформи в океана, около които да бъдат построени инсталации за извличане на златото от морската вода. А три години по-късно „Слънчевите стълбове“ бяха в краткотрайния си апогей и предизборният щаб на Дж. Ф. дискретно получи неколкостотин милиона долара от WPSW, за да напомня при всеки удобен повод и без повод какво е обещавала едно време конкуренцията, затова и третият Буш не можа да се уреди с втори мандат като прачичо си. (б.а.) ↑

[3] Години по-късно, когато и на няколко планети от земен тип бяха открити деградирани сапиенси, теорията за Сеятелите бе приета като най-вероятна. (б.а.) ↑

[4] Официално има три валутни класа. „Алфа“, или световни, са еврото, индопасът и доларът. Традиционно към тях причисляват и швейцарския франк. „Бета“ са регионалните — латиното и афранкът, които имат твърди курсове, но се използват само в съответните икономически зони. Неофициално със същия статут се ползват също червонецът и юанът, защото обслужват големи пазари. Десетина малки държави с националистични режими поддържат „Гама“ валутите си. Някои икономисти не ги признават за истински пари, защото не всички банки работят с тях, и ги наричат „вътрешни купони“, нещо като

„WPSW боновете“, които се раздават на безработните. Кубинското песо е типична „Гама“-валута. (б.р.) ↑

4.

Една привечер в „Добре дошли“ ме намери момиче с фирмената шапка на „ФедЕкс“, взря се в баджа ми и събщи, че имам писмо: — Инструктирана съм да ви уведомя, че трябва да отворите плика насаме, след като се уверите, че никой не може да ви наблюдава или подслушва. Дотогава внимавайте да не го докосне някой друг, ще се саморазруши заедно с писмото — след което си сложи хирургически ръкавици и извади от куриерската чанта плик в огнеупорен калъф.

Малко е да кажа, че бях изненадан от тези мерки за сигурност. Щом пликът беше сенсibiliзиран към моите пръсти, значи подателят му имаше достъп до базата данни най-малкото на Националната служба за сигурност. Затова побързах да се прибера и като отворих плика, в първия момент недоумението ми нарасна, защото не можех да си представя какво толкова секретно има Лио да ми казва. Започваше с благодарност, че навремето съм проявил загриженост за него, после с извинение, че е толкова време е крил от мен истинските си занимания: *Когато се запознахме, работех под двойно прикритие. Внедрен съм в „Грийнпийс“ — с тяхно знание — като агент на Интерпол, където съм във финансовия отдел и следя нелегалните парични потоци. Но не си мислете, че съм Ви излъгал за неправителствения сектор като моя основна работа. Всъщност сега ставате един от малцината, които знаят, че съм в екипа на Глобантер^[1].*

Интерпол имаше известни съмнения дали във вашия проект всичко е чисто. Бързо установих, че от тяхна гледна точка няма нищо нередно, но не успях да изключа възможността при вас да се появят — или от самото начало да присъстват — хора, свързани със „Земята за нас“, а това вече е работа за Глобантер.

Не знам дали знаете нещо за този еkleктичен алианс на религиозни секти, политически фракции, анархистични банди и други подобни фанатици и екстремисти. Обединява ги крайният антитехнологизъм и „мисията“ им е да върнат Земята към примитивното състояние отпреди индустриалната революция. „Земята за нас“ е наследила финансовите източници, отчасти и

човешкия ресурс на „Ал Кайда“ и други терористични мрежи от началото на века, до голяма степен — и идеологията им, но е много по-потайна и затова — по-опасна.

Наскоро получихме индиректни сведения, че в Сънпоулз има поне един техен активист, но име няма ви съобщя, за да Ви предпазя от предубеденост. Както вероятно се сецатте, молбата ми е дискретно да се послушате.

За съжаление, не мога да Ви дам много указания. Признак, че някой от колегите Ви има връзка с тях, може да бъде занимание, несвързано с целта на проекта, или необичайно психическо състояние — превъзбудено или потиснато, въобще всякакво отклонение от нормалния статус.

И бъдете много предпазлив, защото по сметката на тези фанатици вече има няколко убийства. За всеки случай Ви изпращам един телесен маркер за сателитно сканиране, виждате го в долния ляв край на листа. Залепете го на рамото си и така винаги ще знаем къде се намирате, освен ако сте под земята или сте покрит от поне един сантиметър желязо. Не смея да рискувам с диалогово устройство, защото сигналът Ви може да бъде засечен.

Задачата ме погъделичка приятно най-вече с това, че Лио ми се доверява напълно след само една среща и няколко разменени писма, но не бих казал, че веднага ме е обсебила. Когато се включих в проекта, най-официално ме предупредиха, че трябва да забравя за каквито и да било разследвания. Лио не ми беше определил срок, имах и някаква вътрешна съпротива срещу идеята да слухтя из екипа, а пък и тези „признаци“, които ми беше дал, се отнасяха кажи-речи за всеки от колегите. И да си призная — предпочитах да прекарвам свободното време с Акико и тя да ме запознава с японската и китайската екзотика на интимните отношения. Затова известно време се помайвах, и нещата се обърнаха едва след няколко седмици, когато Джонти ми се оплака, че по данни на сигуристите много се злоупотребявало с машинното време на компютрите и ме помоли дискретно да проверя кой какво прави: „Наистина, нямаме търговски статут и всички могат да ги ползват колкото си искат и за каквото си искат, но ако някой ни злепостави с нещо нередно? Помниш всичките онези главоболия, нали? Затова не искам да се вдига шум, вече сме на финалната права и не върви да признаем, че пак имаме вътрешен проблем, и то с хората.“

Истината бе, че след като се справихме с механиката на стълба и с волфрамовия проблем, товарехме с проекта изчислителните си ресурси само на десетина процента. Като почнах да ровя из компютърните архиви, научих невероятни неща за колегите си. Неколцина покрай основната си работа отделяха време за предишните си научни занимания, но другите... Почти всички от административния екип играеха на борсите (за свое удовлетворение не намерих нито една програма, която поне малко да се доближава до оня шедьовър, с който натрупах състоянието си). Опитах се да преброя колко компютърни игри са заредени, но след стотната се отказах (противно на очакванията ми, почти всички бяха екшъни, играеха ги и млади, и стари). Поне десетина души редовно се допитваха до звездите, а една секретарка очевидно го бе обърнала на бизнес, защото всеки ден правеше десетки хороскопи с различни изходни данни. А хобитата... Имахме модни дизайнери и мултимедийни манияци, виртуални архитекти и реалистични аниматори, авангардни поети и концептуални композитори и какви ли още не. Група шахматисти втора година водеха безнадеждна битка срещу „Каиса монструм“ — анонимна програма, която неизвестен гений бе пуснал в Интернет от незапомнени времена, а неколцина любители на хазарта още от самото начало на проекта се надлъгваха на покер през мрежата, без да напускат работните си места. Под личната парола на Стен открих дублирани по различни методики изчисленията му за волфрамовия баланс — наистина беше педант човекът. Подписа на Акико открих само веднъж, за сметка на това дълго време не можех да проумея с какво се е занимавала — беше много сложна кинематична система (чак на третия ден съобразих, че е модел на човешкия двигателно-опорен апарат и реших, че е проектирала ново упражнение по художествена гимнастика). Всичко беше абсолютно безобидно. Почти...

С изключение на една парола — „Дьолингер“, срещу която нямаше име на притежателя. Само по себе си това бе твърде подозрително, още повече, че не намерих нито един файл под нея. Цяла седмица рових из кошчетата, за да откроя следи от употребата ѝ, но те бяха доста щателно заличени и успях само благодарение на един незабележим бъг в операционната система, който като велкро прихващаше частици от изтриваните файлове. Отцепих от мрежата

един „Крей“, приложих някои хватки, които иначе си бях забранил да използвам, и възстанових един от тях.

Когато го отворих, в първия момент си помислих, че има някаква грешка — изглеждаше ми като сбъркана програма за управление на стълба. Но като го прочетох внимателно, видях, че програмата е напълно редовна. Само че се отнасяше за фокусиране на стълба на дистанция хиляди пъти по-дълга от проектното задание.

Този файл напълно можеше да е техническа грешка, но това не можеше да е причина той да бъде толкова грижливо изтрит, при това беше първият напосоки открит, а „прашинките“ по бѣга свидетелстваха, че файловете са били десетки. Пак напосоки изтеглих друг и от него ме втресе — отново вариация върху проектното задание, която съдържахше технологични инструкции за изстрелване на свръхконцентриран „пакет“ оловни йони с релативистка скорост. Не ми трябваше компютър да разбере, че ако такова нещо улучи Земята, ще изпепели и отрови територия от хиляди, ако не и десетки хиляди квадратни мили.

В този момент почувствах колко е трудно да работиш сам и си дадох сметка, че бих дал мило и драго около мен да е Фил, или Дела, или поне българката Деси. А проклетият Лио не беше ми дал обратни координати^[2]...

Не помня колко време останах така, забил безцелно поглед в монитора, по чийто екран се преливаха тъмносините вълнички на скрийнсейвъра. От вцепенението ме извади обаждането на Акико, тя сърдито попита защо ме няма никакъв от толкова време. Тръгнах към нея с намерението поне да се разсея, но в главата ми се въртеше само една мисъл и като стигнах, вече бях решил да си създам локален екип. Стен с неговото хиперчувство за отговорност сигурно нямаше да ми откаже, надявах се да привлеча и мозъка на Франки. А щурата Акико и без това ми бе проглушила ушите с жалби, че се запознала с мен чак сега и не успяла да участва поне в едно от разследванията ми. Искях веднага да споделя откритието си, но тя ме нападна още на вратата и не ме остави да говоря — нямаше как, наистина бях виновен пред нея. Затова отложих формирането на местния екип на Глобантер за следващата вечер. А часовете с Акико наистина ме разсеяха и на тръгване забравих да я предупредя, че на другия ден ще имаме сериозни занимания.

Стен прие със сдържано любопитство поканата ми за един сериозен разговор, а Акико веднага се сети, че ще нищим някаква загадка. Единствено Франки вежливо и многословно ми отказа — щял да работи до късно^[3]. Мен вече беше ме обхванала разследователската треска и проверих всички стаи на жилището си за бръмбари със смартфона, който след аферата „Касталдо“ го бях натъпкал с толкова екстри, че май само името му беше останало.

Като се събрахме, приповдигнато им казах за поръчката на Джонти и едва ли не ги призовах да се закълнат, но шведът се позасмя иронично, рече: — Явно сте попаднал на нещо сериозно, млади приятелю, давайте направо! — и се опомних. Казах им какво съм открил, изпълнявайки поръчката на Джонти, и те веднага схванаха същността.

— Винаги съм мислела, че Сънпоулз ще е като магнит за всякакви бандити — изгърси приятелката ми, като свърших разказа си, а разсъдливият швед почна да размишлява на глас: — Тук всички сме като на длан, вижда ми се невъзможно толкова време няколко души да заговорничат и това да остане незабелязано. Най-вероятно е „солов изпълнител“, пък и съмнителната парола е само една. Дьолингер, това име ми звучи познато, май беше някакъв спортист...

— Я чакайте — прекъсна го Акико. — Ти как откри, че паролата е регистрирана без притежателя?

— Ами как да ти обясня...

— Гледай ме в очите и само не ми казвай, че си бъркал в базата данни за персонала!

Тя донякъде имаше право да се сърди, защото ако ме бяха пипнали да ровя там, щях за нула време да изхвърча от проекта и да отида на съд за посегателство върху личността, а Джонти за нищо на света нямаше да потвърди, че ми е възложил „дискретната поръчка“. Но пък ми кажете, как другояче можех да я изпълня, като ако бях тръгнал по официалния ред, още същия ден целият Сънпоулз щеше да знае, че правя някакво разследване!

Стен ме отърва от необходимостта да й отговарям.

— Вие друго ми обяснете — рече той. — Как е възможно да се впише парола „от никого“? Нали паролите се регистрират в сървър на

отдела за сигурност след пълна процедура по идентификация на личността, с отпечатъци на пръстите, снимка на ретината и ДНК-тест?

Тук Акико почна да му изброява хакерските технологии за пробиване на защити, създаване на фиктивни бази от данни и трансфер на информация през виртуални датчици, скенери и камери, докато той не размаха протестиращо ръце.

Казах им още, че целия ден съм се чудил защо паролата към подозрителните файлове не е заличена, щом оня желае да премахне всички следи от престоя си в системата. Двамата се съгласиха с мен, че това е странно. Стен първи изложи версията си:

— Може да е грандоман, затова е решил да остави „автографа си“ — и припомни как Файнман отворил свръхсекретния сейф на проекта „Манхатън“ само за да сложи вътре бележка: „Познайте кой съм“.

— Примерът ви е некоректен. Файнман е бил момче от нашата черга, а ние тук си имаме работа с терористи — не се съгласих аз.

— Терористите обикновено обичат да се представят за велики и недосегаеми — упорстваше той.

През това време Акико хапеше устни, при нея това беше признак, че се колебае да каже ли или да си премълчи.

— А не допускате ли, че може да се чувства виновен и... някак подсъзнанието му да го е накарало да остави паролата?

— Съвест у терориста?!? — в един глас реагирахме ние.

Акико не можа да скрие, че се е засегнала от категоричното ни несъгласие и в известно време само ни слушаше.

— Не е изключено и най-елементарното обяснение, просто да е забравил да я изтрие — напомних аз.

— Прав сте... Интересно, дали е свършил вече?

— В какъв смисъл?

— Дали още ползва компютрите за сметките си, или вече е приключил?

— Трудно е да се каже... Може би е оставил паролата, за да продължи работата си.

Като казах „работа“, Акико направи гримаса на отвращение.

— А не можем ли да му направим засада? В смисъл, ако паролата бъде използвана отново, компютърът да ни съобщи и да го засечем.

— Ами ако открие засадата? Той ми изглежда достатъчно компетентен.

— Компетентен, но си е оставил паролата...

Така двамата със Стен зациклихме на темата „парола“, докато Акико не ни прекъсна: — Имаме ли всъщност идея кой стои зад нашия човек? Засега само подозираме, че някой се кани да използва технологията на слънчевите стълбове с разрушителни цели. И въобще имате ли намерение да действаме по план, или ще караме така, на парче?

Стен прие въпросите ѝ като камъни в своята градина и поиска лист хартия. На недоумяващите ни погледи отвърна, че не бил като нас, да се учи на грамотност по клавиатурата, и можел да се съсредоточи единствено с писалка в ръката.

— Имате право, университетите са пълни с хора, които на ръка могат да пишат само цифри...

— В нашия такъв няма да намериш — обади се Акико.

— Нека не се разсейваме, моля ви се — прояви Стен председателския си рефлекс. — Госпожица Акико е права, че трябва да работим систематично. Да започнем с проучване на онова, което сме открили. Може би сред файловете ще открием нещо, което да ни ориентира. Освен това, ще си изясним по-конкретно намеренията на... терористите, или там каквито са.

— Че какви други може да са! — прекъснах го аз.

— Например... не, не ми обръщайте внимание... мина ми нещо през ума, но то е много абсурдно...

Имам една идея — намеси се Акико. — Пит, дай ми всички файлове да ги изчета. Ще се опитам да идентифицирам този тип по почерка.

— Какво имаш предвид?

— Като пише програми, всеки си има свои хватки, които използва машинално, ти го знаеш не по-зле от мен.

— Но това е огромен труд, за да го откриете, ще трябва да изчетете всичко, което е в масивите — възрази Стен и по това си пролича, че наистина е динозавър от зората на компютърната ера.

Понечих да му обясня, че има и по-бързи начини, но Акико ме изпревари: — Нищо подобно, за ден-два ще открия особеностите на неговия почерк. После ще ги пусна за издирване в щатните програми

на проекта, които всеки подписва с официалната си парола и ще го открия за броени минути.

— Е, в компютърните технологии не мога да се състезавам с вас — съгласи се шведът и си записа нещо. — Датировката на файловете също може да ни помогне.

— Ей-сега ще разберем... — включих гривната си и погледнах монитора. — М-да... май че си е свършил вече работата, и то доста отдавна. Последният файл е отпреди година и нещо.

— Я да видя — Стен изчака принтера да разпечата списъка и го пое. — Знаете ли, може ефектът от първото злощастно изпитание да ги е привлякъл. Първият файл се появява скоро след това.

В този момент имах чувството, че напипвам нещо много важно и ако се бях съсредоточил, може би щях да хвана нишката, но близостта на Акико ме разсейваше, по това време на денонощието с нея обикновено не водехме сериозни разговори. А и Стен отклони разсъжденията ни в съвсем друга посока.

— Макар одеде да казах, че ми е хрумнало нещо абсурдно... извинете ме, Питър, но не бива да пренебрегваме нито една хипотеза... Акико, знаете ли за сблъсъка му с Лонски?

— Стен, ама вие в Европа изглежда съвсем сте се побъркали на тема антиамериканизъм! — зинах аз.

— Пит, за какво говори той, можеш ли да ми обясниш?

— Тоя дърт фантазьор иска да каже, че сред заподозрените е и правителството на Съединените щати!

— Момент, моля ви! Питър, съгласете се, че САЩ не са само Босуош, Сансан, Хюстрида и езерният градски пояс. Между тях има милиони квадратни мили, населени предимно с аутсайдери, които вегетират с боновете на WPSW или се молят някоя японска или индийска компания да купи буренясалата им ферма. Основни източници на доходи в тези райони са атомните електростанции. Нима е невъзможно там да се роди съпротива срещу „Слънчевите стълбове“? Та нали самият Лонски ви го е казал н очите?

Монотонният глас на Стен ме успокои донякъде, Акико ме гледаше изпитателно и аз усетих, че патриотизмът ми е поставен на изпитание от натрапчивия интерес на Лонски към възможностите за дестабилизация на проекта. И както преди години в България си дадох сметка, че наистина почти не познавам вътрешността на страната си,

от детството си въобще не бях стъпвал по местата, за които говореше Стен, а там беше и изборният потенциал на републиканците. От друга страна шведът, каквото щем да говорим, си беше европейски марксист, да не кажа комунист, и профсъюзното му минало си беше оставило отпечатъка. Той още веднъж се извини и продължи още с още по-невероятно предположение:

— При това е възможно да става дума дори за секретна разработка на военните...

Това окончателно ме довърши и казах, че сме изприказвали достатъчно глупости. Предложих да закрием съвещанието, и мисля, че те приеха с облекчение.

Ден или два по-късно срещнах Франки — с куфарче в ръка, а през другата прехвърлил шлифер — дреха, абсолютно непотребна при нашите условия. Подкачих го да не е настинал, че е взел топла дреха.

— Заминавам си за Великден, а ми съобщиха ми, че на Схипсхол има вятър, температурата е седем градуса и вали — отвърна той и предложи да му правя компания за едно кафе, докато му дойде време да върви на терминала. Попитах не е ли рано, беше едва сряда.

— Искам да свърша някои работи у дома, затова тръгвам по-рано. И извинявай, че ти отказах оная вечер, но трябваше да приключа с програмата си за тази седмица предварително, за да имам допълнителни дни отпуск.

Докато си пиехме кафето, Франки ме смая с признанието си, че се кани да напуска проекта.

— Аз и без това не съм тук от самото начало, така и не успях да се впиша в екипа. А освен това има и много по-важни неща от проекта. Направих за материята каквото можах, време е да се погрижа за духа. С две думи, смятам да се посветя на мисионерство.

— А стига бе! Нали сам казваше, че то било кауза пердута?

— Всеки има своите моменти на слабост — оправда се той. — А и мисията, за която се готвя, е твърде необикновена.

Почнах да се упражнявам в остроумие върху решението му и скоро той се вкисна и стана, без да допие кафето си. Рече само едно сухо „Довиждане“, а мен и до днес ме гложди съвестта, че така свърши нашата последна среща.

Същата вечер очаквахме Акико да съобщи резултатите от проучването си, но доста преди уреченото време тя ми се обади с един озадачаващ въпрос:

— Пит, ако ти е доскучало тук, защо си го изкарваш на нас?

— Какво искаш да кажеш?

— Добре тогава, не ми се щеше да те излагам пред Стен, но ти си го изпроси.

— Чакай, аз наистина... — но опърничавата ми приятелка вече затвори.

Следващите няколко часа прекарах в тревожни размисли. Акико се появи нацупена, отказа въобще да разговаря с мен и прекарахме десетина тягостни минути, докато екипът се окомплектова. Стен от вратата я попита: — Открихте ли го?

— Да, и нещо повече. Той е тук, сред нас.

— Нищо не разбирам...

— Господин Густафсон, този безделник е решил да си разнообрази ежедневието за наша сметка. Всичко това го е съчинил той! Открих над десет характерни особености, и само в неговите програми ги има!

Шведът почна да примигва, а аз загубих дар слово. Но само за няколко секунди, а след това се ударих по челото и се задавих от смях.

— Господи, трябваше да досетя от самото начало! Сега ще ви обясня. Нали файловете бяха изтрити, и ги възстанових с моя програма. Затова те не са в оригиналния си вид и изглеждат така, като че ли аз съм ги създал. Акико, извинявай, че ти отворих безсмислена работа...

Приятелката ми някое време гледаше обидено, но Стен веднага подхвана смеха ми и тя, ще не ще, трябваше да се присъедини към нас.

— Добре, сега какво ще правим? — попита Стен, когато се насмяхме до насита. — Връщаме се пак към началото.

Постарах се да се съсредоточа.

— Нека пробваме от друга страна. Стен, вие нали казахте, че паролата „Дьолинггер“ ви е позната? Припомнихте ли си какво е това име?

— Мисля, че беше някакъв известен спортист, трябва да го има в енциклопедиите... Името е немско, значи „Майерс“ ще свърши работа. Клавиатурата ви има ли парола?

Минута по-късно той победоносно съобщи:

— Така си и знаех! Бернд Дьолингер, европейски шампион по бокс през девета и десета година и олимпийски вицешампион от дванайсета... А, има още един — Йозеф фон, теолог от деветнайсети век. Преподавал в Мюнхен, но бил в опозиция на Ватикана и папата го отлъчил...

Като че ли пред очите ми блесна светкавица.

— Има ли нещо общо със старокатолическата църква? — прекъснах го аз.

— Пише, че бил сред основателите ѝ.

— Пипнахме го! Франк ван Доорен е нашият човек!

— Тази божа кравичка? — изуми се Стен.

— Извинявайте, приятели, че не ви спуснах цялата предварителна информация, но нещата се навързват като по конец — и им казах за писмото на Лио. Акико ме изслуша с пламнали очи, а Стен замислено клатеше глава.

— А вие смятахте да го привлечете към екипа... Ако бяхте ни казали всичко в началото, можехме да си спестим тези дни. Та този Лио направо ви е дал нишката в ръцете със споменаването на религиозните фанатици!

Съобщих им за срещата си с Франк и Стен изкоментира: — Ами да, свършил си е работата и бяга.

— И какво ще предприемем сега? — това беше Акико.

— Проклетият Лио не ми даде обратен адрес и ме предупреди да не го търся, защото можело да ми прихванат съобщението. Щял да ми се обади по-късно...

Не можехме обаче да чакаме обаждането на Лио и решихме, че Стен ще прати и-мейл до „Грийнпийс“ с молба да му го препратят незабавно. А по-късно през нощта Акико сподели с мен лошото си предчувствие, че Лио няма да получи вестта навреме.

---

[1] Лио беше написал истинското име на организацията, което е доста по-дълго, но аз следвам установената новелистична традиция (б.а.) ↑

[2] Накрая при разбора Лио призна, че не очаквал толкова бързо да постигна резултати и смятал да ми се обади месец по-късно. (б.а.) ↑

[3] Днес си мисля, че ако той бе дошъл, нещата щяха да се развият по-добре и за него самия. (б.а.) ↑

5.

Съботният ден започна с продължителния сигнал на смартфона. Подскочих и натиснах бутона за връзка.

Йешче Польска не згинела! — изрева младежки глас в ухото ми и аз почнах да ругая на полски.

Една лятна привечер предната година забелязах непозната физиономия в залата на орбиталистите. Някакъв младок с рус перчем седеше до Акико пред 3D-дисплея, а тя правеше разни магии върху нещо, което ми заприлича на спътников кадър от пустинна местност. Представи ми го като Ян Валецки, професор от Ягелонския университет и аз се учудих, че е направил толкова бърза кариера в Европа. Той обаче се оплака, че европейският консерватизъм бил все същия и чакали да навърши миналата година трийсет и пет, за да го изберат — и понеже Акико ме гледаше осъдително, трябваше да се извиня, че съм го помислил за младок. Ян преподаваше палеоантропология и беше попаднал в хайделбергския университетски архив на сведения за интересни разкопки в Източна Африка отпреди Първата световна война. Някой му казал, че в Сънпоулз има всичко необходимо за прецизни проучвания от орбита, той поискал съдействие от ръководството ни и то решило да създаде малко разнообразие на орбиталистите, където попаднал на Акико.

Старите разкопки бяха в южната част на Абисинската планинска земя, на двестатина мили от Сънпоулз — една ръка разстояние, по нашите мерки — и Акико се опитваше да открие следи от тях, в което преуспя. Ян прекара при нас няколко дни, после се върна в Краков да довърши подготовката си, и седмица по-късно ни се обади, че вече е разпънал полевия лагер и „да ми помните думите, това ще излезе най-голямото праисторическо селище от всички, които знаем досега“. Тогавя Акико каза, че за първи път среща толкова енергичен човек и това предизвика у мен може би единствения пристъп на ревност през живота ми^[1].

— Ян, какво те е прихванало в ранни зори? — рекох, след като изчерпах запаса си от полски ругатни.

— Какви ти зори, вече е осем часа! — отвърна той и аз погледнах дисплея — вярно, беше осем и три минути. Щом нямаше разлика във времето, значи се обаждаше някъде отблизо.

— Каня те на първобитно барбекю — продължи той.

— Предполагах, че ще празнуваш Великден вкъщи.

— Един потенциален спонсор на разкопките пожела да види работата на място и затова пристигнахме, още снощи.

— И сега ще ме караш да се влача с глайдера?

— Нищо подобно! В колко да ти пратим самолета?

— Ами... чакай да говоря с Акико.

— Извинявай, Пьотър — забави темпото Ян, — но поканата е персонална, само към теб. Как да ти кажа... човекът не си пада по дами в компанията... Съжалявам, но много разчитам на него...

— Е, тогава няма да дойда — и затворих, без да слушам проклятията му. Вече бях се разсънил и се обадох на Акико да й кажа какъв странен кандидат-спонсор се е завъртял около Ян. Тя обаче ме огорчи със съобщението, че ненадейно й е дошла на гости приятелка от университета и двете по женски щели да ходят за уикенда до езерото Рудолф, така че няма да се видим през двата дни, и ме посъветва да приема поканата. Още не бях свършил с нея, когато се появи сигналът за второ повикване — пак беше Ян, и този път го зарадвах.

Разбрахме се да ме вземат по обед и като отидох на летището, терминалът бе пуст, само един серв почистваше и подреждаше след обичайната бъркотия в събота сутрин, когато Сънпоулз се изнасяше за уикенда. Точно в дванайсет без една минута забелязах сиво петънце ниско над хоризонта, което бързо се приближаваше. Самолетът докосна пистата в далечния й край, спря по средата й и веднага се развърна за излитане. Приличаше на конвертибъл „Фокер“, но с необичаен силует, изглежда някакво по-специално изпълнение.

— Пасажер Питър Роха, качете се на кар номер три, моля — покани ме синтетичният глас на диспечера.

Наистина беше „Фокер“, с доста екзотична външност. Освен че пилотската кабина беше подута отгоре като при самолетите „Джъмбо“, и корпусът бе изтумбен към опашката, а отстрани — нашарен със странни фигури. Отблизо видях, че това са някакви руни, а под страничните стъкла на пилотската кабина пишеше „Тофик нойон,

UYG-1“. Зад крилото бе спусната врата с вградена от вътрешната страна стълба, от двете ѝ страни се бяха изпънали в стойка двама невисоки мъже със скулести лица, също екзотично облечени — в нещо като кожени костюми за езда, с островърхи шапки и обувки с особена форма, на вид също кожени. Когато се изравних с тях, този отляво, с пискюл на рамото си — явен знак на старшинство — ме поздрави с „Добре дошъл на територията на свободен ...стан“ (не разбрах в първия момент името на държавата) с лаещ акцент, определено азиатски. Все повече се впечатлявах от кандидат-спонсора на Ян.

Озовах се в претенциозно обзаведен салон, където ме посрещна облечен в подобна униформа стюард. Той също ме приветства (но говореше английски без акцент, а и имаше европейска физиономия) и ме настани на удобен диван, по чиято облегалка личаха клапите на предпазните колани. Запитах трябва ли да ги слагам и получих отговор, че пилотите са виртуози, времето е прекрасно и сътресения по време на полета не се очакват. Пилотите наистина бяха добри, защото не усетих кога самолетът се отлепи от пистата.

Стюардът ме попита искам ли нещо за пиене и аз пожелах мляко. Беше гъсто и с непривичен вкус, но ми хареса. Отпих няколко глътки и посегнах към брошурата, небрежно оставена на масичката пред мен — рекламно-туристически проспект за Уйгуристан, за такава държава не бях и чувал.

Както се полага, първо имаше историческа справка. Уйгурите — древен народ, още преди две хиляди години създали своя държава и писменост (очевидно руните, с които бе нашарен самолетът). Били много напредничави и първи в Централна Азия се запознали с християнството, дори един от тях бил изпратен от някакъв китайски император за посланик в Рим по времето на Марко Поло. В етнографския обзор се споменава, че пиели кобилешко мляко — ето каква беше работата с напитката ми. Къде ли бях срещал подобно нещо, а, да, в един исторически филм за прародината на българите, която също беше някъде в Средна Азия. Мина ми през ума, че двата малки народа удивително си приличат по желанието да изтъкнат колко велики са били в миналото. По-нататък обаче сходствата се губеха. Уйгурите не участвали в преселението на народите, защото били миролюбиви и нямали завоевателни стремежи. Горедолу по времето, когато европейска България се възмогвала, техните земи били

завладени първо от монголите и други по-войнствени племена, а векове по-късно били разделени между двете империи, руската и китайската. Проспектът завършваше с нещо като декларация за независимост, която започваше с дълга ламентация за тегобите на милионите съотечественици под китайско владичество, следваше прочувствена благодарност към братския казахски народ, който дал възможност на уйгурите да възстановят държавността си и накрая се изразяваше увереност в скорошното „възсъединяване на древното племе“. За разлика от другите текстове, този беше подписан: — от хан Тофик Гамари, избран за „нойон на уйгурския народ“. Под линия се обясняваше, че „хан“ било равностойно на кралска титла, а „нойон“ значело „предводител“. Имаше и снимка — Тофик хан беше сравнително млад мъж с характерната скулеста физиономия, облечен във вече познатата ми униформа с множество пискюли и по двете рамене. Това очевидно трябва да беше мистериозният кандидат-спонсор на Ян. На задната корица бе отпечатана карта на Уйгуристан, като почти цялата му територия беше заштрихована. В легендата пишеше, че това са земите, анексирани от Китай. Съвременната държава бе миниатюрна, не по-голяма от Род Айлънд.

След кратък — нямаше и половин час — полет самолетът зависна над планинската котловина, където бяха разкопките на Ян, двигателите му изреваха форсирано и той се спусна вертикално и не тъй плавно, както бе излетял. Изчакахме прахолякът да се слегне, пилотите отново се изпънаха церемониално от двете страни на вратата-стълба и аз слязох по нея с нелепото чувство, че пред мен е послан червен килим. В първия момент мястото ми се стори непознато, докато съобразя, че липсват многобройните каравани и палатки, които миналата година подслоняваха членовете на експедицията. Сега бяха останали само двете постройки, сглобяемата работна барака и бунгалото встрани от нея. Пред вратата на бунгалото видях Ян, а до него — госта му, не в униформа, а с подходящ за климата туристически екип. Церемониалът по представянето беше пределно кратък и веднага се отправихме към пикника.

Барбекюто наистина беше първобитно, с него Ян демонстрираше едновременно висока професионална компетентност и завидни скаутски умения. Сам бе застрелял сутринта — с примитивен лък собствена изработка! — една антилопа и сега я дереше и разфасоваше

с кремъчен нож от находките, което му отне повече от два часа, после подстри няколко кола и наниза на тях парчетата месо. Помогнах му да събере дърва и да стъкми огнището, след което с интерес наблюдавах как само за две минути запали огъня със саморъчно направено първобитно приспособление.

Ян ми съобщи сутринта, че е открил в Полша интересни сведения за далечните ми предци, сред които за голяма моя изненада се оказа и един българин. След Втората световна война българското правителство изпратило стотина българи да следват във Варшава. Един от тях се оженил за полякия още в първи курс и като се дипломирал, отказал да се върне. Наказали го с лишаване от българско гражданство и той се натурализирал като поляк. Най-голямата му внучка емигрирала в САЩ заедно с приятеля си и там се оженили. Майка ми била на пет години, когато родителите ѝ загинали в автомобилна катастрофа и била осиновена от приятелско семейство — е, това вече не беше ново, още като дете знаех, че милите хора, които наричах баба и дядо, не са същински родители на майка ми... Приказката обаче нещо не му вървеше. Той току спираше наред изречението, за да попита нещо незначително по-важния си гост, или да му донесе разхладително. Зле прикритото угодничество на моя полусънародник ме подразни и го попитах на полски защо ме е поканил, като очевидно не му трябвавам. Ян простодушно вдигна рамене:

— И аз се чудя! Всъщност те поканих най-вече заради него, той казваше, че ще му е много интересно да се срещне с теб.

Тук вече би трябвало да ми светне червената лампичка, но за свой срам се ограничих само да помисля, че ми се вижда странно за един глава на държава в неравностойно положение да е неразговорлив и високомерен.

Барбекюто стана чак към пет часа. Беше превъзходно и изтръгна похвала дори от мълчаливия Тофик хан. Единственият съвременен елемент в менюто беше полската водка, с която Ян се беше добре запасил. След краткия екваториален здрач внезапно захладня, все пак бяхме на повече от две хиляди метра над морското равнище, и се пренесохме в бунгалото. Там стюардът бе приготвил всичко, за да продължим пиршеството вече в цивилизована атмосфера. Ян продължи да наляга на водката и скоро почна да клюма, а Тофик хан все пак се сети, че искал да се запознае с мен и ми зададе няколко

въпроса за Сънпоулз, с които ми припомни „екскурзиантския конспект“. Постарах се да отговарям учтиво и от куртоазия се поинтересувах за неговата държава. Той отвърщаше лаконично и, както ми се видя, недотам охотно, с което затвърди у мен впечатлението, че е изключителен темерут. Малко преди полунощ Ян окончателно върза кърките и му помогнах да се прибере (всъщност го занесох) в спалнята, където го хвърлих на едното легло, проснах се на другото и заспах мъртвешки, защото и на мен май ми беше дошло в повече.

На сутринта ме събуди стюардът и ме покани на закуска от името на Тофик хан. Побутнах Ян, но той все още беше тотално изключен, и не особено охотно отидох в салона. Докато чакахме стюарда да донесе кафето и закуската, ханът направи тромав и несръчен опит да се извини, че предния ден не ми обърна достатъчно внимание. Разговорът вървеше вяло и аз все повече се чудех каква е тази мътна история, чието съществуване ми се разкри по крайно изненадващ начин.

Първо усетих нещо като ритмично почукване от вътрешната страна на черепната си кутия и докато съобразя, че това са вибрациите, причинени от насочен към мен хипназер (така и не бях отишъл при д-р Померанец да ми свали блокадата), мозъкът ми почна да превръща внушението в думи. От мен се искаше незабавно да кажа какво ми е писал Франк ван Доорен и след това да забравя станалото. Насмалко щях да изпадна в паника от ясното съзнание, че никога не бях получавал каквото и да било писмо от Франки. Добре поне, че хипназерът не беше задействан на пълня мощност, както ме работеше оня хулиган Броган, и почти не усещах болки. Криво-ляво успях да се овладея и се постарях да продължа беседата колкото може по-непринудено. Огледах стаята, но не видях „стюарда“, сигурно беше зад вратата и действаше с уреда. Ханът почна да нервничи, аз казах, че ще се поразтъпча, докато стане закуската, и го оставих видимо объркан.

Малко е да се каже, че бях притеснен. Първата ми реакция бе да измъкна смартфона, но не успях да се свържа с когото и да било. Сух глас, в който се прокрадваше познатият ми вече лаещ акцент, се представи за „аварийна служба“ и ме осведоми, че поради проблеми на орбита временно няма връзка, но ако желая, мога да издиктувам

съобщение за кой да е адресат. Щял съм също така да бъда уведомен, ако ме потърсят. А така...

Сред екстрите, с които бях натъпкал смартфона си, имаше лазерно подслушвателно устройство. Допуснах, че пластмасовите стени на бунгалото са достатъчно тънки, за да отекнат на разговор, освен ако не се води шепнешком, и предположението ми се оказа вярно.

— Шефе, не мога да си обясня какво стана. Уредът работи, нали го пробвахме с пилотите. Този изглежда има антихипнотична блокада.

— Тогава използвай серум на истината! Знаеш, че Тангчен ще бъде много недоволен, ако не изкопчим всичко от този тип.

— Но той после ще разкаже за нас!

— За това не бери грижа, като свършим, ще пуснем една ракета на бунгалото...^[2]

Бях чел някъде, че в минути на смъртна опасност пред очите на човек минавали като на филм най-важните моменти от живота му. Ако това е вярно, значи най-важният момент в моя живот е бил в съвсем ранното ми детство, когато гледах някакъв приключенски сериал и поточно епизодът, в който самотен корабокрушенец сигнализира с огледало към минаващия край острова кораб. Огледалото го имах — маркера, залепен на рамото ми. Как ли беше сигналят SOS... да, три къси, три дълги и пак три къси. Лио пишеше, че един сантиметър метал изолирал сигнала. Озърнах се — по дяволите, и бараката беше пластмасова, но не можеше в нея да няма нещо желязно, нали там Ян държи инструменти за разкопките!

Инструментите бяха в заключена клетка, но за сметка на това в бараката имаше цял глайдер. Прехвърлих маркера на дланта си, клекнах до глайдера и почнах да пъхам ръката си отдолу с необходимата последователност. Успях да предам бедствения сигнал три или четири пъти, когато вратата скръцна и побързах да се изправя.

— Не е зареден, господин професоре — осведоми ме „стюардът“. — Ще дойдете ли при нас или... — той хвърли през рамо поглед към двамата пилоти, застанали зад гърба му.

— Само при условие, че ми направите обещаната закуска — усмихнах се аз и се запътихме към бунгалото. Там Тофик хан вече бе изоставил преструвките.

— Професоре, трябва да ни кажете какво ви е писал онзи холандец ван Доорен.

— Никога нищо не ми е писал.

— Сега така казвате, но аз ще изкопча истината! — и той се ухили злобно, сигурно копираше гримасата на некадърния актьор от някакъв гангстерски филм, откъдето беше взел и репликата.

През това време „стюардът“ измъкна от едно медицинско куфарче спринцовка и ампули. Опитах да го въвека в разговор, но Тофик му викна да мълчи, изръмжа нещо на уйгурски и двамата пилоти ме фиксираха върху стола с широко и дебело тиксо, после излязоха и през прозореца ги видях да се запътват към самолета.

— Знаете, че това няма да ви се размине! — бе последното, което можах да кажа, преди „стюардът“ да ми забие иглата във вената. Пентоналът или каквото там беше, бързо подейства и аз — с острото чувство, че ме е обхванала съвсем неподходяща за случая веселост — почнах честно и почтено да отговарям на въпросите на Тофик хан. На най-важния, обаче, той естествено получи същия отговор, както и преди, и това го хвърли в ярост:

— Не може да бъде — викаше той. — В компютъра на онзи пишеше, че ви е пратил писмо!

— Възможно е, хи-хи, но аз цяла седмица не съм си преглеждал пощата.

— Тогава сега ще я прегледаш!

— Не мога, хе-хе, нямам връзка с мрежата.

— Кажете си адреса и паролата! И престани да се хилиш!

В този момент вратата се отвори рязко и в стаята влетя Акико. С две вихрени салта тя се озова до нас, като мимоходом ритна „стюарда“ в слабините и той се сгъна на две. След нея се появи и Стен, който се устреми към Тофик хан и опита да го удари, но онзи го изпревари и го просна на земята с юмрук в челюстта, после посегна и към Акико. Нейната реакция обаче бе светкавична и с крака тя подсече капачките на коленете му. Замъгленото ми съзнание все пак не пропусна да отбележи, че подскокът ѝ — по-късно разбрах, че на гимнастически жаргон го наричат „скоба“ — беше изключително грациозен, и аз щастливо се разсмях.

По-нататък няколко мига ми се губят от паметта и следващият ми спомен е, че Акико отдира тиксото от стола, а Стен съобщава, че

дватамата ми похитители куцукат към самолета, докато аз се кикотя: — Хи-хи-хи, сега те ще пуснат една ракета на бунгалото...^[3]

Акико ме изгледа недоумяващо, но Стен веднага съобрази какво става: — Трябва веднага да се измъкнем, в коридора видях задна врата — и ни повлече навън. Раздвижването изглежда ми подейства отрезвяващо и аз, все още хихикайки, си спомних за Ян. Шведът се хвърли обратно към бунгалото и след малко размаха ръце от прозореца на спалнята: — Помогнете ми, той е упоен!

Без да се двоуми, Акико ме остави и се върна, пое Ян на гръб и силно приведена, се затича към мен, следвана от Стен. Не бяхме се отдалечили и на петдесет крачки от бунгалото, когато откъм скрития зад него самолет се чу свистене.

— Лягайте! — кресна Стен и ние се проснахме на земята. Миг по-късно бунгалото се превърна в пламтящо кълбо и огнен полъх опърли косите ни.

— Здрав ли си? — наведе се над мен Акико, когато стана възможно да си поемем дъх.

— Нищо ми няма, само онези да не са ни видели, че бягаме.

— Едва ли — обади се Стен, — тогава щяха да пуснат и касетъчна ракета, а не само термитна. Но трябва да се скрием, защото като излетят, може да ни видят от високото.

Под прикритието на горящото бунгало притичахме до близката траншея, останала от миналогодишните разкопки, и се свлякохме на дъното ѝ. Скоро се чу шумът на самолетните двигатели. Вече от въздуха Тофик и хората му пуснаха още три ракети. Но не ни бяха забелязали, защото не ги изстреляха прицелно, а ги разпределиха ветрилообразно по площта зад бунгалото. Едната експлодира близо до траншеята и осколките просвистяха над главите ни. Самолетът направи два кръга над котловината (ние се притиснахме до стената) и малко преди шумът му да заглъхне, зад близкото възвишение се чу още една експлозия.

— Това сигурно беше глайдерът ни — рече Акико и Стен кимна, като вадеше смартфона си: — Трябва да се обадим да ни вземат.

Сигурно е излишно да казвам какъв бе резултатът. Казах им, че над главите ни трябва да има някакъв прехващач на комуникациите и Стен се взря нагоре с далекогледите си очи: — Виждам го, нещо като паяк.

Всъщност беше малък хеликоптер, който на стойки носеше две мрежести широкозахватни антени.

— А сега как ще викнем помощ?

Все тъй блажено усмихнат, им обясних, че вече съм извикал помощ, но на тях не им изглеждаше вероятно да съм успял. Аз обаче се надявах да е така, тъй като прехващачът трябваше да е настроен на комуникационните честоти, а един дявол знаеше с какъв сигнал ме следяха отгоре^[4].

---

[1] Казвам „може би“, защото чувството на ревност ми е неприсъщо и не изключвам възможността просто да съм бил засегнат, че тя не е оценила едно от моите качества. (б.а.) ↑

[2] Не си мислете, че знам уйгурски. Още предния ден бях забелязал, че Тофик хан говори със „стюарда“ на английски, а не на езика с лаещи интонации, с който общуваше с пилотите. (б.а.) ↑

[3] Тук компиграфоманът замърмори, че не можело тази ключова сцена да бъде описана толкова лаконично и сухо. Но както вече казах, наркотикът ме беше направил доста неадекватен и не успях да проследя всичко в подробности. Впоследствие Акико ми каза, че Тофик, удряйки Стен, с другата ръка измъкнал пистолет, но тя успяла да му го изтръгне и им изкрещяла да се махат. „Най-малкото движение напред да беше направил, и щях да го гръмна между очите“, заяви ми тя и само като ѝ видях очите в този момент, ми стана ясно, че Тофик не е имал друг избор, освен да напусне бунгалото. (б.а.) ↑

[4] Все пак, ако беше останало само на Лио, най-вероятно щях да изгоря в бунгалото. За мое щастие, сутринта Акико решила да ми се обади и като чула гласа с лаещия акцент да ѝ обяснява за „проблемите на орбита“ — точно на нея! — се сетила за предчувствието си, веднага се върнала в Сънпоулз, вдигнала Стен и тръгнали към разкопките. (б.а.) ↑

6.

Не след дълго отново се чу самолетен шум, този път много по-силен. Иззад планинския хребет се появи гигантска машина — за първи път виждах отблизо този хибрид между стратоджъмбо и автожир. Имаше стреловидни крила и реактивни сопла на опашката, а две конзоли отстрани носеха витловите двигатели за бавен полет. Над туловището неправдоподобно бавно се въртеше огромен ротор с размах поне седемдесет метра, перките му разсичаха въздуха с оглушително свистене. На корпуса му с огромни букви бе написано „Комар“, имаше и някаква търговска емблема, а по цветовете на опашката предположих, че е регистриран в Италия. От летящото чудовище се отдели машина, подобна на глайдер, и то веднага почна да се издига, като включи и реактивните си двигатели. Мимоходом удари с боен лазер радиопрехващача и останките му изпопадаха недалеч от нас.

— Това може да е само Лио — обявих, когато грохотът поутихна. И наистина, веднага след кацането на глайдера от него изскочи Лио и се затича към нас, а двама командоси, без да бързат, го последваха.

— Следим самолета на Тофик и няма да му се размине — прескочи Лио официалното представяне, с което потвърди, че нетърпението му наистина е прекалено за англичанин.

— Вие трябва да сте Лио — приближи се Акико до двама ни. — Със страхотен глайдер сте се уредили.

— Всъщност това е совалка, но наистина може да се ползва и като глайдер — поясни единият от командосите. — Шефе, тук май няма какво да правим.

— Наистина, да тръгваме за Сънпоулз, трябва да ви прегледат медиците.

— А, не — намеси се пак Акико, — до тук ние ви свършихме цялата работа и искате да я приключите без нас? Няма да стане!

— Нека се качим в самолета, там ще обсъдим. А с този какво става? — попита Лио и посочи лежащия на земята Ян, който още не беше дошъл на себе си.

— Упоен е — поясних вече без усмивка, бях почнал да идвам на себе си. — Както гледам, само той има нужда от лекар.

По-високият командос се приведе над Ян и сложи на китката му диагностична гривна.

— Базил е нашият парамедик — обади се колегата му. Чак тогава Лио се сети да представи и него: — А това е Том, лидерът на ударната група.

— Над три промила алкохол плюс някакъв опиат — изправи се Базил. — Цяло чудо е, че още се държи, но трябва веднага да го сложим на система. Помогни да го пренесем в совалката — обърна се той към Том.

За първи път се качвах на такова превозно средство и се почувствах малко несигурно, когато се издигнахме и не виждах нито крила отстрани, нито пропелер отгоре. Но не ми остана време да се притесня сериозно — след малко над нас се появи самолетът с гостоприемно отворен товарен люк. Том с рязък тласък издигна совалката още малко и меко я спусна на пода, докато плъзгащите се капаци на люка се затваряха. Посрещна ни трийсетинагодишна мулатка на име Уонда, която ни се представи като координатор на екипа, и ни въведе в малкия салон на командния пункт. Отнесоха Ян в медицинския сектор и Лио поиска да му разкажа какво съм открил, но аз му казах, че първо трябва да си прегледам пощата и оставих разказа на Акико.

Още с отварянето на писмото от Франк забелязах, че е изпратено съвсем скоро, може би дори след „закуската“ с Тофик хан и се запитах как ли той е знаел за него отнапред. Зачетох се внимателно, но почти цялото бе поредица от самообвинения в какви ли не грехове, сред които горделивостта и лековерието бяха най-безобидните. Чак накрая бе изложил същността:

Когато се разчу, че съм се класирал в екипа на Сънпоулз, ме покани на аудиенция патер Николаус Фрайлих, високопоставен духовник от монашеския ни орден „Дьолингер“ (ето откъде идваше паролата!) и след като взе от мен обет за мълчание, ме запозна със свръхсекретния проект за изпращане на мисионерска

експедиция при вентрианите. Той поиска да използвам възможностите си като сътрудник в Сънпоулз, за да сътруднича на проекта, като извърша някои изчисления. „Нямаме средства за толкова мощни компютри, и с ваша помощ ще ускорим нещата с години“ — така обясни искането си и аз се почувствах поласкан, Боже мой! А тайната била необходима, за да не узнаят във Ватикана за проекта ни и да не ни изпреварят. Никога няма да си простя, че се хванах на тази съшита с бели конци уловка!

Така през цялото време, докато бях сред вас, мислех, че работя и за делото Божие. Само веднъж изпаднах в смут, когато схванах, че това, върху което работя, може да бъде и оръжие с огромна разрушителна сила. Тогава за първи път си позволих да поискам допълнителна разяснения от патер Фрайлих. Отговори ми, че това е необходимо за противометеоритната защита на космическия кораб. Успокоих се, още повече, че той добави: „Ти вече почти свърши онова, което се очакваше от теб, и за награда ще бъдеш включен в мисията, ако пожелаеш“. И наистина, дълго време не ме възлагаха нови задачи. Но преди няколко дни... Накратко, трябваше да изчисля удар върху обект, чиято орбита има същите параметри като земната, но схванах това едва след като изпълних задачата! Тогава пак потърсих патера и разбрах, че преди няколко седмици той внезапно починал. Поисках да ме свържат с настоятеля на ордена, но той бе тежко болен и говорих с неговия заместник, който пък не беше в течение на подробностите по проекта и знаеше единствено, че работата по него вече привършвала. Каза, само да отида в седалището на ордена, за да ми връчи поръчението за мисията, затова и заминах по-рано. Но съмнението продължаваше да ме гложди и докато пътувах, си спомних, че когато се обадох на патер Фрайлих, получих отговора му не от канцеларията на ордена, а от някакъв абсолютно непознат адрес. Затова реших да проверя как стоят нещата. Послужих си с хакерския арсенал, да ме прости Господ, и проникнах в

този адрес. Оказа се някаква лаборатория по северните склонове на Хималаите, но какво се готви там, Боже мой...

Те са направили бойна станция на един астероид и оттам ще обстрелват Земята с йонно оръдие, и първата им цел е Сънпоулз! И аз съм виновен за това!

Следвах идентификационните данни на астероида и кодовете за достъп в компютрите на лабораторията. Писмото завършваше така:

Реших да се изповядам и веднага след това да известя властите, но за всеки случай оставям това писмо на отложено изпращане. Всяка сутрин ще препотвърждавам отлагането. В най-добрия случай няма и да разбереш за него.

Сбогом, приятелю, и дано Бог спаси душата ми!

Въздъгнах и погледнах през илюминатора. Летящото чудовище се готвеше да кацне в Сънпоулз.

— Нека почетем паметта на Франк ван Доорен — прекъснах аз разказа на Акико. — Той, светла душа и велик наивник, е бил подведен, но е осъзнал това, макар и късно. Разкрил е леговището им и те са го ликвидирали...

Тя веднага се хвана за думите ми: — А вие защо не съобщихте на Пит от самото начало, че подозирате Франк?

— Нали ви казах вече, за да не бъде предубеден, професорът сигурно ще се съгласи с мен.

— Не ме познаваш достатъчно, Лио.

— Сега така говорите, но не знаете кои бяха другите заподозрени!

Все още си мисля, че и Акико е била сред тях, но Лио до днес така и не пожела да ми каже имената им.

— И така да е, но как си позволихте да изложите Пит на такъв риск?!

Лио не се беше променил кой знае колко за тези няколко години, само от нахакано хлапе се бе превърнал в самоуверен млад мъж, и

както преди, не му липсваше дързост.

— Ще ви кажа истината. Смятах, че той е достатъчно съобразителен, за да не попадне в толкова елементарен капан.

Прав беше, проклетникът.

— Елементарен капан?! Този хан като ви е бил отдавна на мушката, защо днес го изпуснахте? Че нали ако не бяхме ние със Стен, Пит сега щеше да лежи овъглен в бунгалото!

— Вярно, госпожице, и съм ви признателен за това, което направихте, но Тофик хан много успешно беше замел следите си. До момента, в който получихме сигнала на професора, бяхме убедени, че е на гости при своя казахски покровител. Имаме един-единствен пропуск, късно разбрахме, че днес самолетът му лети с фалшиви позивни, но вече го следим плътно.

Приятелката ми бе настроена да продължи, но самолетът вече беше върху Екс-фийлда и това сложи край на разправията.

Предадохме Ян на нашите медици и се спряхме при Джонти, който бе предупреден да ни очаква в терминала. Лио накратко го запозна със ситуацията и както и предполагагах, шефът ни се разтрепери от мисълта, че отново ще влезем в сензационните новини. Той едва ли не със сълзи на очи се примили на Лио да реши проблема, без да го свързва по никакъв начин с проекта. Лио ме погледна озадачено, но докато съобразя как да реагирам, Акико му пошепна нещо. Той се позасмя:

— Ще направя всичко, каквото зависи от мен, но тъй като става дума за събития, в които макар пряко волята си бяха замесени и ваши колеги, те трябва да дадат показания в закрито изслушване, което няма да стигне до медиите...

— Гарантирате ли?

Възмъжалият Лио можеше да бъде много убедителен.

— За Бога, няма проблем, щом те са съгласни! — и Джонти ни остави.

— А сега какво ще правим? — попита Акико.

Лио предложи да направим съвещание при него и се запътихме обратно към самолета му. Там ни очакваше Уонда: — Засякохме разговор на Тофик с някакъв тибетец. Той му нареди веднага да отиде

при него и сега самолетът му приближава пакистанския бряг, лети към Хималаите.

— Ханът спомена, че някой си Тангчен щял да е много недоволен, ако не измъкнат информацията от мен — спомних си аз.

Тангчен? Тангчен Доржон? — попита Стен.

— Познавате ли го? — изуми се Лио.

— Бегло... Беше енергетик във Франция, а когато Тибет стана отново независим, Далай лама го назначи за свой съветник по науката и технологиите, това е нещо като министър.

— А още по-рано, като студент, е бил лидер на най-екстремистката фракция в антикитайската съпротива. Още тогава е влязъл в полезрението ни, но нищо конкретно срещу него не сме установили... Сега работата се усложнява. Тибет не членува в Интерпол и трябва да намеря друг начин да оперирам там, който знае колко време ще ми отнеме.

— Ще се опитам да ви съдействам — решително рече Стен. — Къде ви е комуникационният пост? — и се запъти натам заедно с Акико и Уонда.

Казах на недоумяващия Лио, че при уреждането на сделката „Тайван срещу Тибет“ Стен е бил един от най-ефективните членове на групата за натиск върху Пекин.

— Професоре, вие действате като магнит на най-подходящите хора! — констатира той.

— Явно силата ми е недостатъчна, щом не успях да спася Франки...

— Не бързайте да се укорявате, все още не знаем нищо със сигурност за него.

— Писмото ми стига... По-добре да говорим за друго. Значи това летящо чудо на техниката е на Интерпол?

— В известен смисъл — загадъчно отвърна той.

— С тази грамада появата ви трудно може да остане незабелязана...

— Зависи от прикритието. Освен „Комар“, има още „Оса“, „Пчела“ и „Водно конче“, всички са регистрирани като карго трампове на една следиторска компания в Будапеща. Често изпълняват и търговски курсове, така че са добре известни и не предизвикват съмнения.

— А как връзваш нещата с Глобантер?

— Като специален агент имам много широки пълномощия, включително правото да не оповестявам източниците на информация, сам да планирам операциите и правото да „пресявам“ отчетите си.

— И никой не знае, че работиш и за Глобантер?

— Прекият ми директор е в течение, всъщност самият той е в най-горния кръг на организацията, и въобще там са доста бивши и настоящи шефове от световните разузнавателни и полицейски служби. А екипът... с тях съм вече от години, предполагам, че някои се досещат, а Уонда, Том и още двама вече съм ги привлякъл.

— Ще имате ли нещо против, ако в Тибет към нас се присъедини личен представител на Далай лама? Неофициално, разбира се — показва се Стен от кабината за свръзка.

— Не, за Бога — отвърна Лио едва ли не със страхопочитание. — Кога ще е готов човекът?

— Очаква ни.

— Тогава да тръгваме!

По обратния сигнал на Тангчен Уонда бе идентифицирала мястото му и докато летяхме над Индийския океан, ни покани да го разгледаме.

— Изрових от архивите на ЦРУ обработена спътникова картина още от времето, когато там е имало китайска военна база — почна тя, изправена до сивата плоскост на 3D-монитора, върху която постепенно почна да се изгражда релефът на централните Хималаи и южен Тибет. С рязък наплив картината показва град с терасовидно изградени дворци и манастири. — За да се ориентирате, ще тръгна от Лхаса. — Изображението се върна към предишния мащаб и светлинната показалка проследи едно шосе, виещо се през висок превал, което след това се спусна в речна долина и се вля в друг път. — Това вече е известното Каракорумско шосе от Китай през Тибет за Индия и Казахстан, тук то върви по долината на Брахмапутра, местното ѝ име е Мацанг — продължи лекцията си Уонда. Показалката спря върху някакво селище, струпано в тясна речна долина със стръмни склонове. — Градът е Шигацзе, последното населено място южно от реката. Оттук нататък главното шосе минава от северната ѝ страна, а това тук е бивш военен тракт, който сега не се поддържа.

Светлинната показалка се плъзна покрай масива на Еверест и малко по на запад посочи мястото, където пътят напускаше склона на долината, за да влезе в едно от нейните разклонения — ледникова клисура с почти отвесни стени, по които шосето се катереше с немислим наклон, докато стигне до циркус със замръзнало малко езеро по средата.

— Ето мястото. Шест хиляди седемстотин тридесет и два метра надморска височина, осемстотин и шейсет километра западно от Лхаса. А сега да го видим отблизо.

Мащабът на изображението отново рязко се промени и циркусът се появи от птичи поглед. Шосето свършваше с широка площадка, където бяха издигнати няколко постройки, а на другия ѝ край имаше голям портал към тунел в скалите. На платото над тях се виждаха радарна кула и шест бетонни кладенеца, покрити с метални капаци.

— Ракети?! — попита Стен.

— Отдавна са махнати — успокой го Лио. — А актуални кадри?

— След малко ще имаме, но се боя, че стават само за обща ориентация — отговори Уонда. — Тангчен се е заврял дълбоко в скалата, затова спътниковите скенери са безполезни, и въобще операцията се очертава с максимална трудност.

— Докато вземаме човека от Лхаса, трябва да инсталираме там наша техника.

— Два „хищника“ вече са заредени с всичко необходимо, ще ги пуснем, когато наближим Хималаите. А, готова е и актуалната картина.

Архивните кадри трябваше да са правени в разгара на лятото, защото на тях сняг почти нямаше. Сега площадката бе затрупана от двуметрова пряспа, в която бе прокарана широка траншея от единствената останала постройка до портала. Нов елемент в картината беше антената за космически връзки върху платото. На площадката, сред разчистен участък, се виждаше малък конвертибъл. Двама мъже с кислородни маски стояха пред портала, а в във вътрешността на постройката се мерзелееха още няколко фигури.

— Това е моментна снимка отпреди час, а когато разположим апаратурата на „хищниците“, ще имаме картина в реално време — поясни Уонда.

— При тази височина помещенията би трябвало да са херметизирани — отбеляза Лио.

— Тунелът още отначало е бил построен с въздушен шлюз, който изглежда е запазен. На покрива на казармата има въздухоприемна шахта, но термоскопията показва, че горният етаж не е херметизиран, а само с уплътнени врати. На входа няма шлюз, инсталацията на първия етаж ми изглежда по-скоро като кондиционер, който поддържа битовия сектор.

— Всичко това колко ще усложни операцията, как мислиш? — попита Лио.

— Зависи от разпределението на охранителната система. Ако в нехерметизирано помещение намерим пулт, дори да не е централният или поне междинна станция, ще проникнем в нея и поне частично ще я неутрализираме. Но ако всичко е в тунела зад шлюза...

— ...ще трябва най-сетне да проверим дали дистанционният синхро-симулатор върши работа — довърши Том вместо Уонда.

— Дано не се налага — смръщи вежди тя. — А сега, ако не възразявате, ще почна да планирам операцията.

Оставихме я да работи и отидохме да пием кафе в салона. Там Стен и Лио почнаха взаимно да се обсипват с безсъдържателни комплименти, докато не ги прекъснах:

— Стен, помните ли нашите разговори за оцеляването и политиката? За манаците и опортюнистите?

Лио прояви интерес и Стен набързо му разви теорията си. Агентът кимна с глава: — Интересен начин да се интерпретира необходимостта от разделение на властите. Разбирам го така: манаците концентрират властта и искат да са на върха на пирамидата, но в същото време те са и нейна основа, затова тя е нестабилна и рано или късно рухва. А опортюнистите разпределят властта в мрежа и я упражняват от основните възли, всеки по различен начин и с различни средства...

— Вашата организация също е важен възел на световната мрежа, макар че не е в забележима позиция — не му остана дължен Стен. — Можем да си представим, че днес светът е деветдесет процента мрежа и манаци като тези се опитват да я разкъсат, като се целят в основните възли. А в момента и „Слънчевите стълбове“ са един от тях.

— Мрежата е доста устойчива структура, но е податлива на колебания и ако те влязат в резонанс, могат да й нанесат доста щети.

— Кой ли говореше за резонанс? — запитах се гласно аз. — А, Лонски! След първите изпитания той намекваше, че резонансът може да ни съсипе проекта.

— Странно — промълви Лио — как съвпадат нещата понякога.

Но не каза нищо повече, колкото и да настоявахме.^[1]

---

[1] Минаха години, докато Лио се реши да ми разкаже, че разследването по нападението срещу Сънпоулз стигнало до предизборния щаб на републиканците, но Буш №3 по това време вече бил президент и „сърс скърцане на зъби“ ръководството на Интерпол тихомълком го прекратило. (б.а.) ↑

7.

В Лхаса на борда се качи Сонджи Додом, началник на службата за сигурност и личен телохранител на Далай лама — дребен мъж на неопределена възраст, с кафяво, изрязано от бръчки обветрено лице.

— Просветленият е много обезпокоен от това, което сте му съобщили — почна той. — Присъствието на Тофик хан в страната ни може да ни създаде проблеми.

— Нима някой взема насериозно това нищожество? — попита Акико.

— Тофик наистина е само марионетка, почитаема, но е в опасни ръце. Протеже е на казахския диктатор, чрез него той подклажда сепаратистките тежнения в западен Китай. А на площад Тянанмън има хора, които все още не са преглътнали загубата на Тибет.

— Сигурна съм, че на никой в Пекин няма и да му мине през ума отново да ви анексират...

— И не е необходимо, достатъчно е да премахнат преференциите за нашите трудови емигранти. Икономиката ни е слаба и много зависи от преводите на работещите в Китай наши сънародници, те са близо един милион. А там има доста голяма безработица и опозицията постоянно протестира срещу преференциите за тях, въпреки че те са част от държавния договор за нашата независимост.

— Е, мисля, че след нашата намеса вашият шеф ще се успокои — приключи разговора Лио.

Преди да излетим, Уонда ни повика отново в командния пункт. Сега 3D-проекторът изглеждаше като прозорец, от който се откриваше панорама към скалната площадка, по която „хищниците“ бяха пуснали десетки „бръмбари“ и други „насекоми“. Охранителната система изглеждаше като паяжина от синкави нишки — лъчите на инфрачервените лазери, между които в жълто и оранжево се открояваха датчиците за маса и движение. Не по-малко от десет мигащи червени точки маркираха камерите, а три пулсиращи черни звезди маркираха автоматичните огневи точки. Нов момент в картината беше „Фокерът“ на Тофик, затънал в снега на площадката.

Както и преди, двама души охраняваха входа в тунела, а няколко допълнителни прозореца встрани от основния показваха какво става в казармата. В един от тях забелязах двамата пилоти и „стюарда“ с кислородни маски, които нервно ходеха напред-назад в очевидно заключена стая, а в съседния видях пулта на охранителната система и дежурния пред него. В сградата имаше още петима мъже и предостатъчно оръжие.

— С охранителната система извадихме късмет... Има дублиращ пулт на първия етаж, няколко „паяка“ вече се вмъкнаха в него. Все още нямаме „бръмбари“ в тунела, тъй като порталът не е отворен. Снегът ще ви затруднява движението, но в същото време е ограничил действието на сигнализиациите — почна Уонда. — Има и начин да се спуснете незабелязано от скалите, проблемът е как ще стигнете до там.

Картината се раздвижи и видяхме неголяма площадка като тераса в скалите, на стотина метра над базата.

— Площадката е извън обсега на системата, а платото над нея се наблюдава само от една въртяща се камера, която прави един оборот за 2 минути и има четирийсет и две секунди мъртъв период към интересувания ни сектор. Това време е предостатъчно, за изминете последните триста метра от спускането, но вероятността да ви усетят по-рано е почти петдесет процента...

— Никак не е добре — заключи Лио. — Откъде идва пробивът?

— Още при захода, защото горе има и радар, той сега не се вижда, изнесен е по-далеч. Да го покажа ли?

— Чакай... И как предлагаш да десантираме?

— С малката совалка, като я пуснем преди да влезем в обсега на радара.

Лио се почеса по брадата.

— Ако скочим с парашути, какво става с вероятността да не ни усетят?

— Пак не е достатъчна, между шейсет и седемдесет на сто.

— Защо рискът остава висок?

— Ниското прелитане на машина като нашата ще ги усъмни, наблизко няма летища.

Имах чувството, че Лио задава въпроси, на които предварително знае отговорите. Той пак се почеса по брадата, помисли малко и рече: — Тогава ще скачаме от тавана.

Уонда бързо направи новите изчисления: — Някъде около деветдесет-деветдесет и три процента сигурност.

— Това вече е друго.

Не усетих укорителни нотки в гласа му, но въпреки това Уонда се почувства задължена да обясни, че понеже имали само три височинни костюма, не предвидила този вариант.

— Ще тръгнем аз, Том и Масимо — обяви Лио.

— Извинете, че се намесвам — за пръв път се обади тибетецът, — но на тази височина парашутите не са достатъчно ефективни.

— Не и ако имате бустер на гърба — обърна се към него Уонда и той разбиращо кимна.

Уонда, ти си права, че самолетът ни може да предизвика подозрения, защото Тангчен не е глупак като Тофик и след гафа на разкопките сигурно ще следи въздушния трафик, затова ще действваме с обходна маневра. Кой е нашият човек в Катманду и какъв е актуалният му статус?

— Казва се Смити Бергей, активен без ограничения.

— Предупреди го да очаква указания и помисли какъв театър да разиграем, дай най-доброто от себе си.

След десетина минути Уонда бе готова и ни показа картата на въздушните коридори в Централна Азия: — С този сценарий вероятността да ги хванем по бели гащи е поне деветдесет и седем процента. Излитаме в северна посока и преди да излезем от въздушното пространство на Тибет, с широка дъга завиваме на запад, докато влезем в коридора Новосибирск — Делхи, той минава на около сто и петдесет километра от мястото. Като скочите, ще се свържем с непалските диспечери и ще заявим кацане, но вместо това само ще кръжим от южната страна на хребета, за да не ни хваща радарът, и ще очакваме сигнал от вас.

На пулта пред Лио замига лампичка и той включи микрофона: — Смити, аз съм Лио от екип „Комар“. Незабавно се свържи с властите и ги уведоми, че провеждаме антитерористична операция, която не ги засяга, но се нуждаем от съдействието на летището в Катманду. Ще осъществим с контролната кула радиообмен, имитиращ предстоящо кацане. Очаквам бързо потвърждение, операцията е с най-висок приоритет.

— Не ми е ясно как ще стигнете до целта, след като няма да минем над нея — обади се Стен.

— Нашите бустери са по-специални, те са пълноценни ракетни двигатели и ще ни пренесат дотам. Уонда, трябва много прецизно да изчислиш мястото на скока, защото инерцията ще ни носи поне стотина километра. Скачаме от сто хиляди фута и когато стигнем целта, трябва да сме на трийсет хиляди. Оттам единият „хищник“ ще синхронизира спускането ни с мъртвия период на камерата. За този последен етап бустерите трябва да имат поне десетпроцентов ресурс...

— Мисля, че ще ви трябват допълнителни резервоари — прекъсна го Уонда.

— Твърде е вероятно — съгласи се Лио и продължи: — След като скочим, започват снижаване като за кацане в Катманду и когато се приземим, трябва да сте само на трийсетина километра от мястото, но зад хребета. Щом неутрализираме охранителната система, Джим ще поведе основната група, с голямата совалка. Вие също бъдете готови, сигурно ще потрябвате — обърна се той към нас. — Уонда ще ви докара с малката.

— Елате да ви облека — покани ни Базил, след като излетяхме от Лхаса. — Такива дрехи едва ли сте виждали.

Тук той не позна, защото още преди години Фил ми бе показал бронекостюма си, с който го бе снабдил някакъв контрабандист, а Стен и Сонджи казаха, че динапластичната тъкан им е добре позната. Единствено Акико не вярваше, че тази мека материя може да ни предпази от куршуми и Базил ѝ демонстрира как тя моментално се втвърдява при всеки по-рязък допир. Навличането на всичките жилетки, боксерки, крачоли, ръкави и по-дребни аксесоари я отегчи и тя въздъхна: — Уф, и за какво е всичко това, вместо един комбинезон?

— Нали не искате при някое по-невнимателно движение костюмът да ви скове? — попита Базил и рязко я удари по ръката. — Ако не беше съставен от много части, сега щяхте да сте като в дървен калъп.

— И как сега да си освободя лакътя?

— Кажете „свободно“, управляващият чип вече се е настроил към гласа ви. И да знаете, че костюмът ви предпазва само от куршуми и дребни осколки, но от нещо по-тежкокалибрено, да не говоря за лазери, трябва сами да се пазите...

Успяхме да се облечем за по-малко от десет минути и отидохме да изпратим ударната група. Тримата тъкмо влизаха в шлюза — приличаха на астронавти с височинните си костюми, с бустери на гърба и големи контейнери със снаряжение отпред. Различни бяха само шлемовете — изцяло прозрачни, те обгръщаха главите им като сапунени мехури. След малко иззад вратата се чу звук като отпушване на бутилка — отвори се външният люк, и те поеа надолу.

Кръжахме на седем хиляди метра височина над море от облаци, от което като острови стърчаха Еверест и още няколко върха. Уонда не ни остави дълго да зяпаме през илюминаторите и ни привика пред проектора. Тримата, вече освободили се от височинните костюми, бяха на площадката и укрепваха в скалата конзоли с автомати за контролирано падане. Попитах защо не са свалили шлемовете и Уонда ми обясни, че те били задължителна част от бронята им.

Когато Лио се хвърли от скалата, Акико изпищя, макар и да знаеше, че когато до земята останат няколко метра, спинингът ще убие скоростта. Другите двама скочиха почти веднага и след няколко секунди оглеждане Том се прокрадна към близката камера.

— Стискайте палци — предложи Уонда.

— Какво прави? — прошепна Акико.

— Очаква „паякът“ да му съобщи кога е подходящият момент да залъже охранителните камери.

— А ако го усетят преди това?

— На Том такава неща не се е случвало — с горда нотка в гласа обяви Уонда и никой не посмя да я пита с кого се е случвало и какво е станало после.

— Ами часовите? — попита Стен.

— „Мухите це-це“ вече се погрижиха за тях — засмя се жената.
— Както и за онези в казармата. Внимавайте... сега!

Том рязко се изправи и с рязко движение нахлузи върху камерата мекия „чувал“, в чиято материя беше втъкан адаптивният имитатор. Лазелната паяжина изчезна, точките, маркиращи камери и датчици, избледняха, а черните звезди спряха да пулсират. От репродуктора се чу гласът на Том: — Готово, след малко можем да влизаме.

Компанията ни изпадна в бурен възторг, но само за кратко, понеже Лио скастри Уонда: — Не се разсейвай, а подсигурай проникването ни, вече и ти би трябвало да имаш достъп до охранителната система и активирай кей-браслета си, най-сетне.

Тя почервеня, надвеси се над пулта си, докато ние гледахме как тримата си пробиват път през преспите, и малко преди да стигнат до входа на тунела, обяви с равен глас — Имаме пълен комплект „насекоми“ пред портала, да ви го отварям ли?

— Не още, но бъди готова — отвърна Лио.

Уонда уголеми изображението на проектора и видяхме отблизо как тримата излизат на разчистеното място пред портала, от двете страни на който се бяха свлекли часовете.

— Какви са тези издутини на раменете им? — запита Стен.

— Там са оръжията им — лаконично отвърна Уонда.

Тройката свали шлемовете, зае позиция „готовност“ и Лио изкомандва: — Отваряй на „три“.

— Едно, две, три — произнесе размерено Уонда, докато с размерени движения постави ръцете си с кей-браслета на китките от двете страни на клавиатурата. Крилата на портала плавно се отвориха и видях как рояк „насекоми“ нахлу в тунела. Тройката влезе и порталът бавно почна да се затваря

— Поеми картина от мен — нареди Лио, докато тримата чакаха да се отвори вътрешната врата на шлюза.

— Той имплантиран видеочип ли има? — учуди се Стен.

— Не сме чак дотолкова в крак с модата, същата работа върши и най-обикновена монокъл-камера с наочен визьор — позволи си да се усмихне Уонда.

Сега проекторът показваше онова, което виждаше и Лио — пуст тунел с ребрести стени, в чиито вдлъбнатини бяха скрити лампите. Ръждясали релси в средата напомняха за времето, когато оттук степен по степен са били вкарвани ракетите.

Обърнах внимание, че камерата може и да беше обикновена, но със специален софтуер, защото образът нямаше очертани граници, както преди, а възпроизвеждаше ефекта на периферното зрение и покриваше много широк зрителен ъгъл. В посоката на гледане картината беше съвсем отчетлива, по-встрани леко губеше фокус, а към края избледняваше. Вляво се отвори допълнителен прозорец със

схема на тунела, предадена от „бръмбарите“. На половин километър след шлюза, малко преди тунелът да се разшири в мрачна пещера — някогашният ракетен комплекс, от него се отклоняваше вдясно потясна галерия, дълга десетина метра. Тя водеше към неголямо помещение, в което автоматичните съгледвачи не бяха проникнали, но сензорите им свидетелстваха, че там има двама души. Ударната група приближаваше средата между входа и отклонението.

— Лио, няма ли да си включиш боекомплекта?

— Благодаря, че ме подсети, скъпа — в гласа на Лио прозвуча топла нотка, като че ли се извиняваше за одевешната си рязкост. Двете червени точки, които до този момент светеха неподвижно горе вляво, започнаха да се движат в синхрон с погледа му.

— С какво е въоръжен? — попитах аз тихо.

По-светлата точка е обикновен автомат, а по-тъмната е лазер. Задействат се от неврочип, също като кей-браслетите. Освен това има шлем за безконтактна връзка с компютъра, така получава и информацията от бръмбарите. Но вие не е необходимо да шепнете, той не ви чува. Само аз съм с ларингофон — и Уонда посочи лентата, опасала врата ѝ.

Секунди по-късно тя издаде лек вик на учудване и Лио обезпокоен се обади: — Какво има?

— Не виждаш ли индикатора за човешко присъствие?

— Виждам го, само двама души.

— Не картината от бръмбара, говоря за твоя боекомплект! Той вече забелязва единия!

— О! Странно, наистина... Още веднъж благодаря.

Акико понечи да пита нещо, но Уонда предупредително вдигна ръка. Сонджи ни направи знак да минем зад нея и тихо каза: — Вгледайте се в дясната част на картината.

Сега и аз видях, че на фона на стената на тунела се очертава съвсем блед силует на човешка фигура.

— Обикновено така изглежда, когато човекът е най-много на пет-шест метра, а сега дистанцията е почти двеста — поясни тибетецът. — Значи този човек има много силно присъствие, нещо като жив хипназер, ако не и повече.

Въпреки че говореше тихо, Уонда го чу и предаде думите му на Лио. Отново се загледахме в проектора. Ударната тройка вече

доближаваше разклонението и походката на Лио се напрегна.

— Бръмбарите ме разсейват, Уонда — каза той. — Поеми ги и ми казвай само най-важното.

Със заучено движение жената надяна шлема за безконтактна връзка и притвори очи. Тримата мъже свиха в разклонението и с леки бързи стъпки заеха позиция пред вратата.

— С тази врата имаме проблем — обади се Лио. — Не я намирам в линиите на охранителната система, сигурно е автономна. Какво могат да направят бръмбарите?

— Изчакай секунда... работя по въпроса. Ха... чудно, няма никаква брера... Господи, Лио, достатъчно е да я бутнеш.

— Сигурна ли си?

— Знам, че ти звучи невероятно, но бръмбарите вече влязоха вътре и я сканираха до пантите, двустранно. Най-обикновена летяща врата, и наистина я няма в охранителната система.^[1]

— Да се надяваме, че си права. Какво ще ми кажеш за двамата вътре?

— Този със силното присъствие ходи напред-назад и изглежда превъзбуден, ще ти кажа в последния момент къде е. Другият е по-скоро подтиснат, седнал е и като влизаш, ще ти бъде на един часа и половина и пет метра.

— Добре, тръгваме. Брой ни за влизането и внимавай как ще ме насочиш!

Уонда отново притвори очи: — Момент, Лио. Не ритай вратата, а само я бутни, иначе може да отскочи и да те удари. Сега... Онзи спира... на един часа и три метра от вратата. Броя!

На „три“ Лио рязко бутна лявото крило на вратата и изкрещя: — Полиция, не мърдай!

Мъжът насреща му изумено вдигна глава и впи поглед в него в продължение на няколко секунди, като изкрещя нещо неразбираемо, после се хвърли към един компютър, нанасяйки пътьом на Тофик хан саблен удар по шията. Наведе се над клавиатурата и трескаво заработи по нея, а в това време Лио стоеше като замръзнал и кой знае какво щеше да стане, ако Том не беше ритнал другото крило на вратата и не беше хвърлил шокова граната. Двамата командоси се втурнаха в залата, а Лио остана все тъй вцепенен, без да помръдне дори погледа си...

— Камлон — произнесе Сонджи. — Той владее древното изкуство да подчинява хората с поглед.

Уонда гледаше невярващо.

— Но всички ние имаме антихипнотична блокада.

— Камлон е нещо много повече от хипноза, почитаема. То е по-близо до онова, което вие наричате магия. До днес мислех, че само един от живите хора го владее. Веднага трябва да отидем там, вашият шеф е в много опасно положение, оттук с нищо не мога да му помогна. А всъщност... бихте ли ми дали ларингофона си?

Уонда трескаво заопипва лентата около врата си, но така и не успяваше да я свали. Акико разтърси глава, с рязко движение извъртя мулатката с гръб към себе си и ловките ѝ пръсти бързо намериха залепващото се езиче, после сложи лентата на врата на Сонджи. Той започна да говори размерено и въпреки че нищо не разбирах, беше ми ясно, че това са успокоителни и насърчителни думи. След малко от репродуктора се чу нещо като „буррри“, очите на Лио се размърдаха и той, залитайки, се отпусна на близкия стол с болезнена гримаса.

— Най-страшното мина — обяви тибетецът, — но веднага трябва да се видим с него лице в лице, иначе ще се увреди неговото чи... Но Тангчен ще дойде на себе си по-скоро, отколкото предполагате, затова наредете на колегите си веднага да му завържат много добре очите.

Уонда предаде на Том нареждането и той очевидно се учуди, защото я чух малко троснато да казва: „Направи каквото ти казвам!“

След малко, вече в познатата ни совалка, Стен побутна тибетеца и той въпросително го изгледа.

— Извинете, но когато преди малко казахте, че само един жив човек владее това изкуство, себе си ли имахте пред вид?

Сонджи леко кимна.

— Казахте, че може да загуби от своето чи, тоест жизнената си енергия. Има ли опасност да умре? — продължи да разпитва шведът.

— Точният смисъл на понятието „чи“ не може да се предаде на вашия език. Как да ви обясня... човек с увредено чи става неспособен... да взема отговорни решения, както казвате вие.

— И защо трябва да му помогнете лице в лице? Заради по-голямата пропускателна способност на зрителния канал ли?

Напрегнатото лице на тибетеца изрази учтиво неразбиране. Дори и на мен ми трябваше време да разбера какво иска да каже Стен.

— Колегата ми се изрази доста тромаво, уважаеми — притече се на помощ Акико. — Той иска да каже, че с поглед можете да кажете на Лио много повече и по-добре, отколкото с глас, така ли е?

Сонджи отново кимна.

— А какво каза Тангчен, когато Лио отвори вратата?

Сонджи забави малко отговора си: — Първият крясък беше... звуковият компонент на камлон, а след това мърмореше нещо несвързано, за ненавременно, как беше на английски... да, възмездие.

— Той е задействал оръдието! — викна Акико така, че щурвалът трепна в ръцете на Уонда и тя ни смъмри да бъдем по-тихи. Совалката преваля през страничния хребет и с максимална скорост се запуска към циркуса, само на пет-шест метра над заснежения склон, от който тук-там се подаваха скали.

— Пит, дай ми веднага координатите на астероида на терористите — каза ми Акико, докато включваше таблета си. — Ако е вярно това за първата цел, което ти пише Франк, Сънпоулз е в голяма опасност, трябва да ги предупредим.

Достигнахме скалите над базата, совалката увисна за миг отвъд ръба им и като камък рухна надолу. Секунди преди да се забием в снега, Уонда рязко опъна щурвала към себе си. Претоварването ме залепи за седалката и с леко премрежен поглед видях как пред нас изникна входът на тунела. Вътрешните врати на шлюза се отвориха едновременно с портала и въздухът от тунела със силен шум издуха близките преспи, но докато стигнем разклонението, вихрушката утихна. Совалката закова на място, Уонда и Сонджи като изстреляни се втурнаха в галерията. Дръпнах Акико да ги последваме, но тя ми изръмжа: — Остави ме, чакам всеки момент да излезе орбитата на астероида. Бягайте със Стен — и остана в кабината.

В залата Сонджи беше коленичил пред Лио, гледаше го втренчено в очите и му говореше нещо, а Уонда с интерес ги наблюдаваше. Зад тях лежеше бездиханен Тофик хан, а още по-нататък Том и Масимо стояха над окования Тангчен, като освен очите, бяха залепили и устата му. Не можах да се удържа, приведох се над него и казах: — Аз съм Питър Роха. Напразно убихте хана, той се постара колкото можеше, но аз наистина още не бях получил писмото. Вашите

тъпанари не са забелязали, че Франк ван Доорен го е оставил на отложено изпращане — и го погледах как се гърчи от гняв и безсилие.

— До тук добре — Акико влезе, като вървешком гледаше дисплея на таблета си. — Астероидът се движи по доста разтеглена орбита и сега е в най-отдалечената ѝ част, от другата страна на Слънцето. Радиосигналът ще стигне до там за час и нещо, а зарядът се движи малко по-бавно, така че разполагаме с около два часа и половина. Това ли беше компютърът на тоя бандит? Ей сега ще имам по-точни резултати.

Сонджи се изправи и подаде ръка на пребледнелия Лио, който някак вдървено стана.

— Знам, че ви боли цялото тяло — каза тибетецът, — но за да ви мине по-бързо, трябва да се раздвижите — и с помощта на Уонда го изведе в галерията, където го накара да приклепне няколко пъти, а после — да тича до совалката и обратно.

Появи се и основната група, Базил хвърли едно око на лежащия Тангчен, с думите „Нищо му няма“ рязко го изправи на крака и заедно с още един мъж в черно го изведе. Том и Лио тръгнаха с другите навън към казармата и в залата заедно с мен останаха само Акико на компютъра и Стен, седнал в гнездото на комуникационния възел.

— Не мога да се свържа с Краут! — ядно рече той, забелязал погледа ми. — Смартфонът му е на пощенска кутия, а дежурният ми каза, че излязъл на разходка и ще се върне чак довечера. А директорът по сигурността пък празнува някъде в Момбаса и се е почерпил яко, да му се не види Великденът!

— Спокойно, ще намерим Джонти с аварийния пейджър, но какво ще му кажем?

— Истината, разбира се.

— Нали знаете, че това съвсем ще го побърка?

— Добре, вие какво предлагате?

— Същото... — въздъхнах аз. — Наберете пак смартфона му, ще ви покажа как да задействате пейджъра.

За моя изненада Джонти не почна да се вайка и веднага се сети какво да прави: — Значи всички трябва да слязат в убежището под лабораториите.

— И не забравяй, че повечето хора са навън. Тези, които са наблизно, да се приберат незабавно, а другите да изчакат поне на двеста

мили от Сънпоулз.

— С колко време разполагаме?

— С повече от два часа, Акико всеки момент ще изчисли точното време. Щом бъде готова, ще ти го съобщим, а сега бий камбаната със всички сили.

Двамата отидохме при Акико, която бе толкова погълната от работата, че не ни усети. Побутнах я по рамото и тя през рамо ми подхвърли: — Изчакай секунда, свършвам.

И наистина, в същия момент на монитора излезе $t = 18:13:42$, а тя рече: — Край, Сънпоулз е обречен. Предупредихте ли ги?

— Току-що. Това ли е часът на удара?

— Да, и само десетина минути не стигат, за да се скрие в сянката.

Стен поиска да му обясним.

— Тангчен наистина е сложил Сънпоулз като първа цел. Втората е Пекин, а третата — Ню Йорк. Изпратих команда за отмяна на стрелбата, но докато тя стигне до астероида, първият изстрел ще е произведен.

— А Пекин и Ню Йорк? — обезпокоено запита Стен.

— Те няма да бъдат обстрелвани, но в Сънпоулз още е ден... Слънцето ще залезе след като бъде нанесен ударът.

— Какво общо има тук залезът? — не разбираше Стен.

— Астероидът се намира почти зад Слънцето, следователно оръдието може да поразява само цели, където в момента на удара ще е ден. Сигурно това е имал пред вид Тангчен, че не е най-доброто време за възмездие. Аз се надявах, че и в Сънпоулз слънцето ще се е скрило вече, но зарядът е малко по-бърз, отколкото първоначално предполагах, и ще го поразии малко преди залеза. Много лошо.

— Разбрах — рече Стен. — Значи зарядът ще падне съвсем косо от запад. Така пътят му през атмосферата доста ще се удължи, няма ли това да го разсее?

— Стен, нищо не сте разбрали — избухна Акико. — И да има разсейване, колко ще е то при скорост над двеста и шейсет хиляди километра в секундата? Това нещо не е като нашите рехави „Слънчеви стълбове“, а истински снаряд! — и след малко добави — Извинете, моля ви.

[1] Когато се върнахме, Акико изрови старите планове на базата. Това помещение е било фитнес-зала за персонала, преди Тангчен да обзаведе там бърлогата си. Пропускът му да сложи по-сериозна врата само потвърждава правилото, че и най-умните престъпници правят глупави грешки. (б.а.) ↑

8.

Но нито Стен имаше време да се обиди, нито Акико — да получи прошката му, защото се обади Джонти и от хладнокръвието му не бе останал и помен.

— Пит, с повече от двајсет души не можем да се свържем, и те са все от научния екип! Какво ще правим?!

— Сега единственото, което мога да ти кажа, е точното време на удара. Шест и тринајсет минути наше време. Чакай да помисля...

— Само два часа остават, а ти ми викаш „Чакай“! Ами да, ти си далеч и на сигурно място, затова подучихте твоя приятел да ви вземе!

Стен съкрушено поклати глава, а Акико викна: — Как смее!...

— Остави го, мила, от негова гледна точка нещата наистина изглеждат така. Слушай, Джонти, за последен път ще се опитам да те извадя от лайната, в които си затънал, защото ако твоите сигуристи си вършеха както трябва работата, въобще нямаше да се стигне до тук. Каж ми има ли хора на станцията?

— На коя станция?

— По дяволите, орбиталната, разбира се!

— Н-не знам... мисля, че слязоха за празника...

— Мислиш! Провери веднага и ако горе е останал някой, веднага да се изстрелва със спасителната капсула. Поемаме управлението на станцията оттук, а ти се скрий в мазето и ни остави да действаме!

Акико ме погледна с блеснали очи — веднага бе схванала идеята ми, а на Стен, както винаги, му трябваше малко повече време: — А-а, ще използвате станцията като щит?

Малко остана да му отвърна: „Да бе, как се сетихте?“ Идеята ми бе хрумнала още когато Сонджи ни преведе думите на Тангчен, но тогава ми се видя много сложна за изпълнение и затова премълчах. А и сега не бях съвсем сигурен, че ще успеем... Но бях длъжен да опитам, защото друга възможност просто нямаше, а и изглеждаше, че с компютрите на Тангчен ще можем да манипулираме не по-зле, отколкото с нашите. Вярно, няхаме шлемове за безконтактна връзка, но и двамата с Акико бяхме виртуози на клавиатурата.

— Пит, аз ще пресметна необходимото положение на станцията, все пак орбиталните разчети са ми специалността, а и нали досега се занимавах с траекторията на заряда. Ти тепърва ще трябва да се ориентираш в сметките ми.

— Мила, не знаеш колко навременно е предложението ти! Тъкмо ще мога да потренирам, все пак досега не съм управлявал космическа станция.

Стен ни гледаше унило: — Както гледам, за мен тук няма работа.

— Какво говорите, приятелю! Вие ще ни изчислите дали горивото ще стигне за необходимите маневри. Само изчакайте да вляза в командната директория на станцията!

Следващите десетина минути минаха в напрегната тишина, докато Стен не се обади: — Според мен горивото ще стигне и ще остане — и след малко: — Знаех, че Краут е подлец, но не вярвах, че може да го покаже така брутално...

— Е, сега вече знаете всичко, на каквото е способен. Не се отпускате още, ще ми трябва и за режима на двигателите.

— Не ми говорете за шефа, че ще му извия врата — изръмжа Акико. — Пит, изпращам ти координатите на срещата.

Подсвирнах, макар и да си знаех, че ще трябва да изнесем станцията поне на деветдесет градуса западно от сегашното ѝ положение — почти над Южна Америка, и повиках Стен да ми помогне за съставяне на параметричните уравнения. Като ги пуснахме за решаване и вероятностен тест, той се върна на другия компютър. Не повярвах на ушите си, когато след малко го чух да казва „Лоша работа!“

Двамата с Акико го погледнахме — имаше отчаян вид.

— Двигателите не ще издържат натоварването — поясни той. — Камерите им ще прегорят още на половината път...

До удара оставаха осемдесет и девет минути и сега Сънпоулз вече наистина изглеждаше обречен.

— Сега какво ще правим? — Акико не изглеждаше отчаяна.

— Вие правете каквото искате, а аз ще се обадя на адвоката си, защото Джонти сигурно ще се опита да ме натопи.

— Не може да бъде да няма решение — упорстваше тя. — Пит, не се отпусчай, моля те, ще намериш...

...Само че изхода го намери тя. Насред думите се удари по челото и викна: — Ами да! Кой е казал, че станцията трябва да пресрещне заряда на стационарна орбита? Едновременно ще я местим на запад и ще я снижаваме, така дори ще стане по-бързо и с по-малък разход на гориво!

Както всички гениални хрумвания, и това бе съвсем просто. Станах и нежно я целунах по врата.

— Ей-сега ще преизчисля орбитите, за не повече от три минути! Пит, не се разсейвай, защото работата ти ще е по-сложна, отколкото очакваше.

Озарението изглежда е заразително, защото в същия момент и Стен роди гениална идея: — А защо да местим цялата станция? На нас ни трябва централният корпус с двигателите, всичко друго — приемни улеи, жилищни модули, трансформатори, цялата периферия можем да откачим...

Две минути и петдесет и три секунди по-късно задействах двигателите на станцията и я поведох към по-ниска орбита, следвайки указанията на Акико. В началото ускорението бе твърде малко, но с откачването на всеки ненужен модул тя рязко дръпваше. Стен веднага съобщаваше с колко е намаляла масата ѝ и докато Акико успяваше да пресметне необходимите корекции, а аз — да приведа работата на двигателите в съответствие с нейните данни, се отделяше поредният модул и всичко почваше отначало. Тази луда надпревара продължи, докато откачихме последните модули. Тогава проверихме какво сме постигнали — не беше най-лошото. Главните двигатели още се държаха и осакатената станция, на височина малко над двайсет хиляди километра, се движеше към срещата със заряда достатъчно точно. Ни в клин, ни в ръкав си помислих, че Стен кокетира, като постоянно твърди, че не разбира от компютри — справяше се превъзходно. И изненадан видях Акико да си хапе устните и отново да сяда пред компютъра.

— Какво има пък сега?

— Боя се, че в тази суматоха може да съм пропуснала нещо...

До удара оставаха двайсет и една минути.

— Да, така е. Не съм отчела магнитното поле на Слънцето, то може да отклони траекторията със сто метра, ако не и повече. Но дори

и да се бях сетила, влиянието му зависи от сумарния заряд на йонния пакет, а той ни е известен много приблизително. Значи, край...

Сега беше мой ред да я ободрявам.

— Не отпускай ръце, мила, трябва да измислим нещо.

— И да измислим, зарядът вече е много близо. Май не ни остава нищо друго, освен да се качим на совалката и да гледаме как ще се забие в атмосферата, ще видим йонизираната му следа...

Тези й думи ме подсетиха, че ако имахме радиотелескоп, можехме да проследим точната траектория на заряда по смущенията, които той предизвиква във фоновото излъчване. Всъщност станцията за космическа връзка можеше да замести радиотелескопа, но тук вече бе вечер, няхахме видимост. Мислите ми безпорядъчно скачаха — защо чак сега се сецам за радиотелескопа... зарядът приближава... Сънпоулз в пламъци... антената е в сянка... какво толкова е радиотелескопът, обикновен радар...

Радар?!?

— Стен, зарядът ще се хване ли от радар?

— При тази плътност би трябвало да даде отражение.

— А ние изхвърлихме ли противометеоритния радар от станцията?

— Не, той е лек, една решетеста антенна черупка над блока на йонните ускорители.

— Акико, помогни ми да го открия на контролното табло, това е последният ни шанс!

Безценната ми приятелка веднага забрави за отчаянието и щом намерихме радара, ме отстрани от компютъра, а пръстите й така заиграха по клавиатурата, че се превърнаха в мъгляво облаче.

— Имам го! — викна тя. — Пит, дай ми корекция на Доплеровия ефект за релативистко сумиране на скоростите... не, няма време за компютър, стига ми приблизителна оценка, скоростта на заряда е седем осми це, сметни поправката на ум, ти можеш!

Не съм сигурен дали пресметнах нещо или казах някакви числа напосоки.

— Така... разминаването не изглежда голямо, дано се справя. Къде са проклетите двигатели?

Добре поне, че управлението им беше елементарно и тя го схвана за броени секунди.

— Значи първо ни трябва нула, нула три же на север... може би още няколко хилядни отгоре... сега минус една стотна по оста... и малко надолу... не сумтете зад гърба ми, пречите...

Двамата със Стен отстъпихме назад и като омагьосани я гледахме как продължава да мърмори заклинанията си — защото ако това бяха изчисления, само магия би ги направила точни. До удара оставаше по-малко от минута.

— Това е... — Акико удари за последен път ентера и се облегна. — Остава ни само да гледаме... сеир, така ли беше, Пит? Знаеш ли, бих искала сега да сме някъде в Западна Сахара, например, или още по-добре на борда на някоя яхта край островите Кабо Верде, и да няма нито облаци на небето... Кажеш нещо де, защо мълчиш?!? — изкрещя тя.

Екранът пред нея изведнъж примигна и се появи съобщение „връзката прекъсната“.

— Нима успяхме? — тихо попита Акико, обърна се и се разсмя: — Ама че глупав вид имате. И целите сте потънали в пот, горкичките... А вие какво стоите, поздравявайте ни!

Обърнах се да видя на кого говори. Пред летящата време стояха Лио, Уонда и Сонджи.

— Цял час ви гледаме — пристъпи напред Лио. — Бяхте наистина невероятни! Страхотно се справихте!

— Имаме още малко работа — отвърна за всички ни Стен. — Трябва да уведомим Агенцията за противометеоритна защита, защото модулите от станцията падат неконтролирано, а са големи и няма да изгорят в атмосферата...

На тоя швед чувството за отговорност определено му беше в повече.

Следващите няколко минути прекарахме в блажено безделие, което бе прекъснато от видимо притеснения Лио: — Професор Роха, става нещо странно. Издадена е международна заповед за арестуването ви. Прокурорът на кенийската Източна провинция е повдигнал срещу вас обвинение за предизвикване на безредици чрез лъжливо предупреждение за природно бедствие.

Не повярвах на ушите си.

— Кой знае какви ги е забъркал Джонти! Не, нямам сили отново да се занимавам с него. Стен, бъдете така добър да разберете какво

става там.

Въпреки че знаеше истината, Краут — сетих се защо! — бе обявил тревогата заради „опасност от падане на голям метеорит“. Само че в Сънпоулз не живееха глупаци и то се знае, някой веднага се беше обадил в Агенцията за противометеоритна защита да разбере защо станциите ѝ не са засекали и ликвидирали опасността навреме. Скандалът за нула време бе стигнал чак до ООН, и което бе още по-лошо, покрай издирването на хората, излезли навън за уикенда, беше тръгнала мътва за предстоящо катастрофално бедствие, и като следствие цялата провинция била обзета от паника. Властите поискали обяснение от Джонти и копелето се отдумало с мен: „Аз само предадох онова, което ми съобщи професор Питър Роха!“

Излишно е да казвам, че Акико побесня, а Стен не намираще думи да изрази отвращението си.

— И какво, Лио, ще ме арестуваш ли?

— Забравихте ли, че тук съм само като частно лице? Но като напуснем тибетското въздушно пространство, ще бъда длъжен да направя това.

— И защо не? Такъв процес ще му спретна на тоя мръсник...

Акико и Стен също като мен пламнаха от желание за публична разправа с Джонти, но Лио сподели, че за него това би създавало проблеми. Щеше да се наложи да дава показания под клетва, значи би трябвало да съобщи и за Глобантер.

— Може би трябва да поискате закрит процес? — предложи той.

— Но тогава къде отива публичността — възропта Акико. — Толкова ли не можете да премълчите някои неща, когато давате показания пред съда?

Лио се възмути, че му предлагат да лъжесвидетелства.

— Нека се допитаме до незаинтересован човек — предложих аз и се обърнах към Сонджи, който през цялото време бе останал безмълвен. — Вие какво ще ни посъветвате, уважаеми?

— Не мога да ви съветвам, защото вие живеете с различни от моите мисли. Самият аз бих постъпил според това, как виждам истината. Впрочем, почитаемата госпожица предложи почти същото, но не се изрази по най-добрия начин, мислите ѝ... се катерят една върху друга.

Отговорът му беше забележителен пример за разликата между източния и западния начин на мислене, но с нищо не можеше да ни помогне. Трябваше сам да взема решението.

— Лио, не мога да искам от теб да поставиш под въпрос мисията на живота си. Нека излитаме, а аз ти обещавам, че процес няма да има.

Предложението ми предизвика бурните възражения на Акико и Стен.

— Освен това трябва да ви съобщя, че Просветленият настоява да се види с всички вас, преди да напуснете страната ни — намеси се тибетецът.

— Значи първо отиваме в Лхаса. Тъкмо по пътя ще измисля какво да направим — обърнах се към приятелите си. — Но позорът няма да му се размине, и на вас обещавам.

Совалката се спусна на малък площад пред двореца на Далай лама. Вътре обаче обстановката не беше екзотична, влязохме в обширен семпло обзаведен кабинет, който повече би подходдал на писател или учител, отколкото на държавен глава.

— Не съм чувал за това ваше изкуство... как го нарекохте? — каза Стен, когато се разположихме в креслата.

Камлон — отвърна Сонджи, — то не е тибетско. Нашите предци са събирали мъдростта на всички древни народи. Камлон се е практикувал далеч на север оттук, по склоновете на Алтай.

— Това не са ли изконните уйгурски земи? — попита Лио.

— Да — отвърна тибетецът — открили са го техните предци, но уйгурите отдавна са го забравили. Тофик хан се хвалеше, че го владее, но аз никога не съм му вярвал.

— Правилно, иначе нямаше да му трябва нито хипназер, нито серум на истината — вметнах аз.

Тибетецът се извини, че имал нещо да свърши преди аудиенцията, и ни остави сами.

— Още малко и ще повярвам на всички легенди за страната Шангри-Ла и за Шамбалата, онази съкровищница на скритото знание — обади се Акико.

— В света все още се случват необясними неща — замислено й отвърна шведът.

Влязоха Сонджи и малко по-висок от него мъж с обичайната оранжева тога. Впечатли ме ритуалът, с който върховният управител на Тибет поздрави стария си приятел Стен Адолф Густафсон. Поднесоха ни чай и докато го пиехме, Далай лама в кратко слово укори себе си, че е допуснал един от неговите най-приблизени ученици да се отклони от „осемкратния път“, и ни поднесе „смирена благодарност“ за всичко, което сме направили. С това официалната церемония явно бе изчерпана и Лио реши, че може да мине към деловите разговори.

— Ваше Просветление, имах достатъчно възможности да се убедя, че Тангчен Доржон е твърде опасна личност. Въпреки че съм тук неофициално, аз съм длъжен да уведомя и Интерпол, и моето правителство за станалото и се надявам да ме уверите, че ще бъдат взети необходимите мерки срещу евентуални негови бъдещи злоумишлени действия.

— Още днес ще съобщя официално, че Тангчен Доржон ще бъде съден за убийството на Тофик хан.

— А за опита му да нападне Сънпоулз, Пекин и Ню Йорк?

— Вярвам вашите ръководители да се съгласят, че за нас не е желателно да разгласяваме покушение срещу столицата на съседна велика държава, предприето от член на нашето правителство.

За Лио това прозвуча като небесна музика, той ентусиазирано потвърди и продължи: — А уместно ли е да попитам каква присъда ще получи Тангчен?

— Не мога да предреждам действията на съда. Тангчен е духовно лице и минималната присъда за случай като неговия е двадесет години заточение в манастира, който съдът ще определи.

— Моля да не приемате думите ми като израз на съмнение или неверие във вашата наказателна система, но неговите способности...

Далай лама изчака и като се убеди, че Лио не възнамерява да довърши изречението, отвърна, като кимна към Сонджи:

— Моят ...^[1] ще „излекува“ Тангчен от тези, както ги нарекохте, способности.

— И последно... ще ми разрешите ли още веднъж да посетя базата на Тангчен, за да довърша работата си?

— За съжаление, не е възможно. Преди малко ми съобщиха, че съгласно моите нареждания, базата е унищожена.

Лио видимо се разтревожи.

— Но... Ваше Просветление, в компютрите му сигурно имаше сведения за неговата организация...

Далай лама леко се усмихна: — Аз също бих искал да знам в какво се е забъркал моят безпътен ученик. Всички компютри ще бъдат доставени тук и вие винаги ще бъдете добре дошъл да се запознаете със съдържанието им.

С това аудиенцията приключи и тръгнахме към летището. Още по пътя нататък обясних какво съм намислил. Лио подсвирна: — Ама и вие, професоре...

Двата часа полет до Кения бяха достатъчни, за да свършим всичко. Както и предполагах, след цялата паника в Сънпоулз малцината дежурни се бяха вторачили в орбиталните обекти и никой не обърна внимание как Акико влезе за известно време в системата. Лио беше възхитен, че спокойно ще може да ограничи рапорта си пред интерполските шефове с нападението срещу ръководителя на археологическите разкопки и неговите приятели и с преследването на нападателя до Тибет, където той на свой ред бил убит от местен престъпник, а всичко останало да докладва само в Глобантер.

Когато Акико свърши, седна до мен на дивана в салона, облегна се на рамото ми и ми пошепна на ухо: — От толкова време сме заедно и ти никога не ми беше казвал „мила“, а одеде го направи.

— Така ли?

— Да, и то не веднъж, а два пъти.

— Значи е било крайно време, мила.

— Знаеш ли, когато сутринта пътувахме към разкопките, реших, че трябва да имам дете от теб.

Погалих я по косата.

— Тази нощ едва ли, но следващата ти обещавам да поработя усърдно по въпроса.

Този безумен Великден завърши чак след полунощ в Ембу, където прекарах нощта в полицейското управление на провинцията. Посрещнаха ме едва ли не със страхопочитание и ме вкараха в килия, която се отличаваше от хотелска стая само по липсата на прозорец. На сутринта получих съвсем прилична закуска, след която имах време да проиграя мислено онова, което очаквах да стане.

Животът отдавна ме беше убедил, че когато си възпрепятстван да изправиш истината срещу една нагла лъжа, ти трябва рафинирана

измама. Можех сравнително лесно да я подготвя благодарение на обстоятелството, че двамата дежурни на станцията още предната вечер бяха слезли на Земята да празнуват. Планът за защитата ми бе съобразен със слабите места на самия Джонти, първо — с паническият му страх да не се разбере, че в ръководения от него екип са се внедрили терористи (затова и беше излъгал защо е вдигнал тревогата), и второ — с патологичната му потайност, заради която всички сериозни неща вършеше сам. А разкриването на истината не му изнасяше и по друга причина, щеше да стане ясно, че е разхайтил сигуристите.

Разбира се, планът ми също имаше слаби места — например, Джонти да беше запаметил разговорите ни или да беше довел и други свидетели, но тогава трябваше да каже истината, а както го познавах, бях сигурен, че това е последното, което ще направи.

Точно в десет с високо вдигнати оковани ръце приветствах журналистите, обсадили сградата на следствието, и бях въведен в залата. Първо прокурорът прочете обвинението, после съдия-следователят призова свидетеля му (с облекчение разбрах, че е само един). Джонти влезе и, без да поглежда към мен, си изпя песента като по ноти, но при разпита не можа да си спомни точно часа на разговора ни, първо каза „Около пет“, после „Не, беше малко след четири“. Това очевидно не направи добро впечатление на съдията, който веднага поиска да дам уточняващи показания. Спокойно и безстрастно разказах как в 15:57 местно време съм го уведомил, че удар на малък метеорит е повредил системата за управление на станцията и тя почнала да пада безконтролно, поради което било необходимо да се предупредят съответните служби. Видях как Джонти втрещено зяпна (това беше най-рисковият момент, защото той можеше да се позове на съществуването на автономна противометеоритна защита на станцията) и изстрелях психологическия си снаряд — с леко снизходителна усмивка допуснах, че д-р Краут изглежда не ме е разбрал правилно...

Съвсем точно бях предвидил реакцията му. Джонти не ме изчака да довърша и изкрещя: „Не е вярно, станцията почна да пада по-късно, след втория ни разговор!“, с което си докара мъмрене от съдията, а прокурорът учудено вдигна вежди. В никакъв случай не исках да се разнища повече темата какво сме си говорили (тук интересите ни с

Джонти съвпадаха), затова категорично настоях да се изискат разпечатки от компютрите за контрол върху орбитата на станцията в съответния период. Съдията обяви прекъсване докато се получат разпечатките, а Джонти изглежда усети накъде отиват нещата, поиска разговор насаме с мен — и получи отказ, естествено. Тогава прокурорът го подхвана, Краут взе нещо да мънка, а обвинителят го слушаше с все по-недоумяваща физиономия, но не разбрах как свърши разговора, защото ме изведоха.

Половин час по-късно предварителното гледане бе подновено. С леко озадачен вид съдията изчете разпечатките, които показваха, че девет минути преди да се обадя на Джонти, от станцията дошъл сигнал за повреда в системата за управление и тя почти веднага излязла от контрол. Краут опита да се овладее и да оспори версията ми, но призованите от мен Стен и Лио категорично потвърдиха думите ми^[2]. От този момент нататък Джонти вече бе загубен. Последният му опит да се защити бе твърдението, че нямало как да разбере за аварията на станцията, след като не съм бил на работа. Тогава на сцената излезе Акико и с таблета си демонстрира, че където и да се намира, по всяко време на денонощието държи връзка с работното си място. Когато тя каза, че опитът ѝ да се свърже с д-р Краут бил неуспешен заради оставения на пощенска кутия смартфон, а шефът на отдела за сигурност бил неоткриваем и затова се е обърнала към мен — нали съм шеф на групата по рисковете, съдията укорително погледна Джонти и поклати глава. Тогава оня съвсем си изпусна нервите и се развика с пяна на уста за „проклетите хакерски игрички на тия любовници, на които само глупак можел да повярва“. Съдията го глоби за обида на съда и го довърши окончателно с препоръката да стегне персонала си, като даде за пример „тази добросъвестна сътрудничка“. Видимо облекчен, прокурорът сне обвинението, без да чака съдийското решение, а полицаите незабавно ми свалиха белезниците.

Още преди да се прибере в Сънпоулз, Джонти подаде оставка и въпреки че беше празничен ден, незабавно бе свикан надзорният съвет на проекта. Пред надзорниците трябваше да разкрия истината — иначе нямаше как, но все пак не съвсем цялата, защото представих Лио само като агент на Интерпол. Някои от тях свъсиха вежди, когато разказах как съм фалшифицирал компютърния архив (не обелих и дума за съучастието на Акико), но Джонти вече толкова се беше

компрометиран, че в крайна сметка действията ми бяха признати за „неетични, но най-подходящи за случая“.

Още вечерта Сънпоулз имаше нов шеф — Стен Адолф Густафсон. Но не можахме да отбележим назначението му както се полага, защото се обади Лио да съобщи, че в един наводнен полдер северно от Амстердам са открити телата на двама удавници — Франк ван Доорен и местния енорийски свещеник на старокатолиците. За холандската полиция това си остана нещастен случай, но Лио проведе самостоятелно разследване и установи, че в решетката на изповедалнята имало „бръмбар“.

Самата старокатолическа църква нямала нищо общо със „Земята за нас“, единствено Фрайлих бил свързан с групировката на Тангчен, който пушал на отците мухата за космическата мисия, като им обещал и щедро спонсорство, и пълно техническо сътрудничество. В един момент обаче свещеникът почнал да задава прекалено много въпроси и го елиминирали. Но няколко години по-късно при вентиланите все пак замина мисия, като звездолетът носеше името на Франки, с което мечтата му, макар и по особен начин, се сбъдна. А най-пикантната информация, която Лио измъкна от компютрите на Тангчен беше, че бойната станция на оня астероид била построена основно за сметка на „Слънчевите стълбове“, благодарение на неколцина корумпирани чиновници от логистичния департамент на WPSW, които срещу големи комисионни вреждали поръчките на „Земята за нас“ между заявките на строителите...

„Излекуваният“ Тангчен бе заточен доживотно в един от най-затънтените тибетски манастири и останала без главатаря си, сбирщината, нарекла себе си „Земята за нас“ се разпадна на отделни групички, повечето от които Интерпол — по дискретните указания на Глобантер — през следващите години тихомълком неутрализира...

Девет месеца след „безумния Великден“ и Акико напусна Сънпоулз, за да се посвети на дъщеря ни. Но само временно, защото когато нашата Джени поотрасна, майка ѝ се отдаде на своята буйна и на моменти разюздана натура. Все пак, малко преди да навърши четирийсет години, Акико се ожени и докато отглеждаше другите си пет деца, прописа и под добре известен псевдоним стана автор на цяла серия световни бестселъри, всичките на историческа тема. Неотдавна ѝ предложих да опише историята на „Сънпоулз“ и тя ми отвърна, че не

би могла, защото „случаят бил свързан с най-интимните й преживявания“. Попитах я какво са тогава ония седемнайсет страници в автобиографията й, а тя само се усмихна — иди я разбери! Както и да е, днес Акико Линг е уважавана матрона и се радва на любовта поне на трийсетина внуци и правнуци, от които шестима са и мои.

---

[1] Не разбрах думата (б.а.) ↑

[2] Тук Лио нямаше проблем да излъже, защото пред съдия-следователя не се полага клетва. (б.а.) ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.